

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV (EU) 2024/1275**av 24. april 2024****om bygningers energiytelse***(omarbeiding)*

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 194 nr. 2,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen⁽²⁾,etter den ordinære regelverksprosedyren⁽³⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EF⁽⁴⁾ er blitt betydelig endret flere ganger⁽⁵⁾. Ettersom det skal gjøres ytterligere endringer, bør nevnte direktiv av klarhetshensyn omarbeides.
- 2) Ved Parisavtalen⁽⁶⁾, som ble vedtatt i desember 2015 i henhold til De forente nasjoners rammekonvensjon om klimaendring (FNs klimakonvensjon) (heretter kalt «Parisavtalen»), er avtalepartene blitt enige om å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen på godt under 2 °C sammenlignet med førindustrielt nivå og å tilstrebe å begrense temperaturøkningen til 1,5 °C over førindustrielt nivå. Oppnåelse av målene i Parisavtalen er sentrale elementer i kommisjonsmeldingen av 11. desember 2019 med tittelen «The European Green Deal» (heretter kalt «EUs grønne giv»). I det oppdaterte nasjonalt fastsatte bidraget som ble framlagt for FNs klimakonvensjons sekretariat 17. desember 2020, forpliktet Unionen seg til innen 2030 å redusere Unionens nettoutslipp av klimagasser for hele økonomien med minst 55 % sammenlignet med nivået i 1990.
- 3) Som annonsert innenfor rammen av EUs grønne giv la Kommisjonen fram sin strategi for en renoveringsbølge i kommisjonsmeldingen av 14. oktober 2020 med tittelen «A Renovation Wave for Europe — greening our buildings, creating jobs, improving lives». Strategien for en renoveringsbølge inneholder en handlingsplan med konkrete regelverksmessige, finansielle og støttende tiltak med et mål om minst å fordoble den årlige energirenoveringsprosenten for bygninger innen 2030 og å fremme totalrenoveringer, noe som vil føre til at 35 millioner bygningseenheter vil være renoverert innen 2030, og at det skapes arbeidsplasser i bygge- og anleggssektoren. Revisjon av direktiv 2010/31/EU er nødvendig som et av verktøyene for å gjennomføre renoveringsbølgen. Det vil også bidra til å gjennomføre det nye europeiske Bauhaus-initiativet, som ble framlagt i kommisjonsmeldingen av 15. september 2021 med tittelen «New European Bauhaus — Beautiful, Sustainable, Together», og det europeiske oppdraget om klimanøytrale og smarte byer. Det nye europeiske Bauhaus-initiativet er tenkt å skulle bidra til et mer inkluderende samfunn som fremmer velferd for alle i tråd med det historiske Bauhaus, som bidro til sosial inkludering og velferd for borgerne, særlig blant arbeidere og deres familier.

⁽¹⁾ EUT C 290 av 29.7.2022, s. 114.

⁽²⁾ EUT C 375 av 30.9.2022, s. 64.

⁽³⁾ Europaparlamentets holdning av 12. mars 2024 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 12. april 2024.

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU av 19. mai 2010 om bygningers energiytelse (EUT L 153 av 18.6.2010, s. 13).

⁽⁵⁾ Se vedlegg IX del A.

⁽⁶⁾ EUT L 282 av 19.10.2016, s. 4.

Ved å legge til rette for opplæring og at det dannes nettverk samt gi retningslinjer til arkitekter, studenter, ingeniører og designere i henhold til prinsippene om bærekraft, estetikk og inkludering, kan det nye europeiske Bauhaus-initiativet gi lokale myndigheter mulighet til å utvikle innovative og kulturelle løsninger ved å skape mer bærekraftige bebyggelser.

- 4) Ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119⁽⁷⁾ innføres i unionsretten målet om klimanøytralitet i hele økonomien innen 2050, og det fastsettes en bindende forpliktelse for Unionen om innen 2030 å redusere egne nettutslipp av klimagasser (utslipp etter fratrekk av opptak) med minst 55 % sammenlignet med nivået i 1990.
- 5) Regelverkspakken «Klar for 55», som ble annonsert gjennom kommisjonsmeldingen av 19. oktober 2020 med tittelen «Commission Work Programme 2021 — A Union of vitality in a world of fragility», har som mål å gjennomføre disse målene. Denne pakken omfatter en rekke politikkområder, herunder energieffektivitet, fornybar energi, arealbruk, arealbruksendringer og skogbruk, energibeskatning, innsatsfordeling, handel med utslippskvoter og infrastruktur for alternativt drivstoff. Revisjonen av direktiv 2010/31/EU er en integrert del av denne pakken. Med utgangspunkt i regelverkspakken «Klar for 55» ble det ved REPowerEU-planen som inngikk i kommisjonsmeldingen av 18. mai 2022 med tittelen «REPowerEU Plan», lagt fram et ytterligere sett med tiltak for å spare energi, diversifisere forsyningen, raskt erstatte fossilt brensel ved å øke tempoet i Europas overgang til ren energi og kombinere investeringer og reformer på en smart måte. Den inneholdt nye forslag til regelverk og målrettede anbefalinger for å øke ambisjonene med hensyn til energieffektivitet og energisparing. Meldingen viste også til skattemessige tiltak som et middel for å oppmuntre til energisparing og redusere forbruket av fossilt brensel.
- 6) Bygninger står for 40 % av sluttforbruket av energi i Unionen og 36 % av dens energirelaterte klimagassutslipp, mens 75 % av Unionens bygninger fortsatt er energiineffektive. Naturgass er det som brukes mest i oppvarmingen av bygninger, og står for omkring 39 % av energiforbruket som går til romoppvarming i boligsektoren. Olje er det neste viktigste fossile brenselet som brukes til oppvarming, og står for 11 %, mens kull står for omkring 3 %. Reduksjon i energiforbruket, i tråd med prinsippet om «energieffektivitet først» som fastsatt i artikkel 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2023/1791⁽⁸⁾ og definert i artikkel 2 nr. 18 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999⁽⁹⁾, og bruk av energi fra fornybare kilder i byggesektoren utgjør derfor viktige tiltak som trengs for å redusere klimagassutslippene og energifattigdommen i Unionen. Redusert energiforbruk og økt bruk av energi fra fornybare kilder, særlig solenergi, spiller også en viktig rolle når det gjelder å redusere Unionens energiavhengighet av fossilt brensel generelt og av import spesielt, fremme energiforsyningssikkerheten i tråd med målene angitt i REPowerEU-planen, fremme teknologisk utvikling samt å skape muligheter for sysselsetting og regional utvikling, særlig i øyområder, landdistrikter og samfunn utenfor nettet.
- 7) Bygninger forårsaker klimagassutslipp før, under og etter deres levetid. 2050-visjonen om en avkarbonisert bygningsmasse går lenger enn dagens fokus på driftsrelaterte klimagassutslipp. Det bør derfor i høyere grad tas hensyn til bygningers utslipp i hele deres livssyklus, i første omgang for nye bygninger. Bygninger utgjør en viktig materialbank som i mange tiår fungerer som et lager for ressurser, og konstruksjonsmessige løsninger og materialvalg påvirker i stor grad livssyklusutslippene for både nye bygninger og renoveringer. Det bør tas hensyn til livssyklusytelsen til bygninger, ikke bare i nye bygg, men også ved renoveringer, ved at strategier for å redusere livssyklusutslipp av klimagasser tas med i medlemsstatenes nasjonale planer for renovering av bygninger.

⁽⁷⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119 av 30. juni 2021 om fastsettelse av en ramme for å oppnå klimanøytralitet og om endring av forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 («EUs klimalov») (EUT L 243 av 9.7.2021, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2023/1791 av 13. september 2023 om energieffektivitet og om endring av forordning (EU) 2023/955 (EUT L 231 av 20.9.2023, s. 1).

⁽⁹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999 av 11. desember 2018 om styringen av energiunionen og klimatiltakene, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, rådsdirektiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652, og om oppheving av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 av 21.12.2018, s. 1).

- 8) Det kreves ressurseffektivitet og sirkularitet for å kunne redusere livssyklusutslipp av klimagasser så mye som mulig. Dette kan også kombineres med å omgjøre deler av bygningsmassen til et midlertidig karbonsluk.
- 9) Potensialet for global oppvarming (GWP) over en bygnings livssyklus viser bygningens samlede bidrag til utslipp som fører til klimaendring. Det omfatter både klimagassutslipp som ligger i byggevarer, og direkte og indirekte utslipp fra bruksfasen. Et krav om å beregne livssyklus-GWP for nye bygninger utgjør derfor et første steg mot å ta større hensyn til bygningers livssyklusytelse og en sirkulær økonomi.
- 10) Bygninger står for omlag halvparten av de primære utslippene av fine partikler (PM_{2,5}) i Unionen som forårsaker for tidlig død og sykdom. En forbedring av bygningers energiytelse kan og bør samtidig redusere utslippene av forurensende stoffer i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2284⁽¹⁰⁾.
- 11) I forbindelse med tiltak for å forbedre bygningers energiytelse ytterligere, bør det tas hensyn til klimatiske forhold, herunder tilpasning til klimaendringene, lokale forhold, inneklima og kostnadseffektivitet. Disse tiltakene bør ikke påvirke andre krav til bygninger, for eksempel krav som gjelder tilgjengelighet, brannsikring, sikkerhet i forbindelse med seismisk aktivitet og den tiltenkte bruken av bygningene.
- 12) Bygningers energiytelse bør beregnes ved hjelp av en metode som kan differensieres på nasjonalt og regionalt plan. Denne metoden bør omfatte, foruten termiske egenskaper, andre faktorer som spiller en stadig viktigere rolle, for eksempel effekter av urbane varmeøyer, varme- og klimaanlegg, bruk av energi fra fornybare kilder, bygningsautomatisasjons- og styringssystemer, varmeutnyttning fra avtrekksluft og spillvann, systembalansering, smarte løsninger, elementer for passiv oppvarming og kjøling, avskjerming, kvaliteten på innemiljøet, tilstrekkelig naturlig lys og bygningens utforming. Metoden for å beregne bygningers energiytelse bør baseres på bygningens energiytelse gjennom hele året, og ikke bare på årstiden da det er behov for oppvarming eller kjøling. Den bør ta hensyn til eksisterende europeiske standarder. Metoden bør sikre at de faktiske driftsforholdene blir representert og muliggjøre bruk av målt energi for å verifisere riktighet og for sammenlignbarhet, og bør bygge på månedsintervaller, timeintervaller eller kortere beregningsintervaller. For å oppmuntre til bruk av fornybar energi på stedet, og i tillegg til den felles generelle rammen, bør medlemsstatene treffe nødvendige tiltak slik at fordelene ved å maksimere bruken av fornybar energi på stedet, herunder til annen bruk, for eksempel ladepunkter for elektriske kjøretøyer, anerkjennes og tas med i beregningsmetoden.
- 13) Medlemsstatene bør fastsette minstekrav til energiytelse for bygninger og bygningselementer med sikte på å oppnå den kostnadsoptimale balansen mellom de investeringene dette innebærer og energikostnadene som spares i hele bygningens livssyklus, uten at det berører medlemsstatenes rett til å fastsette minstekrav til energiytelse som er mer energieffektive enn de kostnadsoptimale nivåene for energieffektivitet. Det bør være mulig for medlemsstatene regelmessig å gjennomgå sine minstekrav til bygningers energiytelse i lys av den tekniske utviklingen.
- 14) To tredeler av energien som brukes til oppvarming og kjøling av bygninger, kommer fortsatt fra fossilt brensel. For å kunne avkarbonisere byggesektoren er det særlig viktig å fase ut fossilt brensel i oppvarming og kjøling. Medlemsstatene bør derfor angi sine nasjonale strategier og tiltak for å fase ut fossilt brensel i oppvarming og kjøling i sine nasjonale planer for renovering av bygninger. De bør tilstrebe å fase ut frittstående kjeler som fyres med fossilt brensel, og som et første steg bør de fra og med 2025 ikke gi økonomiske stimulerings tiltak for installering av frittstående kjeler fyrt med fossilt brensel, unntatt dem som er utvalgt for investering før 2025 i henhold til ordningen for gjenoppbygging og robusthet fastsatt ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/241⁽¹¹⁾ og Det europeiske fond for regionutvikling og Utjevningsfondet i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1058⁽¹²⁾. Det bør likevel være mulig å gi økonomiske stimulerings tiltak til installering av hybride varmesystemer med en betydelig andel av fornybar energi, for eksempel en kjel som kombineres med termisk solenergi eller med en varmepumpe. Et klart rettslig grunnlag for å forby varmegeneratorer på bakgrunn av deres utslipp av klimagasser, den typen brensel som brukes eller minsteandelen av fornybar energi som brukes til oppvarming på bygningsnivå, bør støtte nasjonale utfasingsstrategier og -tiltak.

⁽¹⁰⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2284 av 14. desember 2016 om reduksjon av nasjonale utslipp av visse luftforurensende stoffer, om endring av direktiv 2003/35/EF og om oppheving av direktiv 2001/81/EF (EUT L 344 av 17.12.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/241 av 12. februar 2021 om opprettelse av ordningen for gjenoppbygging og robusthet (EUT L 57 av 18.2.2021, s. 17).

⁽¹²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1058 av 24. juni 2021 om Det europeiske fond for regionutvikling og om Utjevningsfondet (EUT L 231 av 30.6.2021, s. 60).

- 15) Produksjon av varmtvann til husholdningsbruk er en av de viktigste kildene til energiforbruk for bygninger med høy ytelse. I de fleste tilfeller blir denne energien ikke gjenvunnet. Utnytting av varme fra avløp for varmtvann til husholdningsbruk i bygninger kan være en enkel og kostnadseffektiv måte å spare energi på.
- 16) Kravene til energiytelse for tekniske bygningsinstallasjoner bør få anvendelse på hele systemer slik de er installert i bygninger, og ikke på ytelsen til enkeltstående komponenter, som hører inn under virkeområdet for produktspesifikke reguleringer i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/125/EF⁽¹³⁾. Når medlemsstatene fastsetter krav til tekniske bygningsinstallasjoners energiytelse, bør de, når det er mulig og relevant, bruke harmoniserte instrumenter, særlig prøvings- og beregningsmetoder og energieffektivitetsklasser som er utarbeidet som en del av tiltakene for gjennomføring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/125/EF og europaparlaments- og rådsdirektiv 2017/1369/EU⁽¹⁴⁾, med henblikk på å sikre sammenheng med beslektede initiativer og i størst mulig grad minimere en potensiell oppsplitting av markedet. Energibesparende teknologi med svært kort nedbetalingstid, for eksempel installering eller utskifting av termostatventiler, eller varmeutnyttning fra avtrekksluft eller spillvann, vurderes ikke i tilstrekkelig grad i dag. Ved estimering av nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinerte klimaanlegg og ventilasjonssystemer i en bestemt bygning eller bygningsenhet, bør den nominelle nytteeffekten fra forskjellige generatorene i samme system legges sammen.
- 17) Dette direktivet berører ikke artikkel 107 og 108 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV). Uttrykket «stimuleringstiltak» som benyttes i dette direktivet, bør derfor ikke forstås slik at det utfører statsstøtte.
- 18) Kommisjonen bør fastsette en ramme for sammenlignende metoder for beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse. En gjennomgåelse av denne rammen bør gjøre det mulig å beregne både energiytelse og utslippsegenskaper og bør ta hensyn til eksterne virkninger knyttet til miljø og helse, samt utvidelse av ordningen for handel med utslippskvoter og karbonpriser. Medlemsstatene bør benytte denne rammen for å sammenligne resultatene med de minstekravene til energiytelse som de har vedtatt. Ved betydelige avvik, dvs. avvik på over 15 %, mellom de beregnede kostnadsoptimale nivåene for minstekrav til energiytelse og gjeldende minstekrav til energiytelse bør medlemsstatene begrunne forskjellen eller fastsette egnede tiltak for å redusere avviket. Den anslåtte økonomiske livssyklusen for en bygning eller et bygningselement bør fastsettes av medlemsstatene, idet det tas hensyn til gjeldende praksis og erfaring med å fastsette typiske økonomiske livssykluser. Medlemsstatene skal regelmessig framlegge for Kommisjonen resultatene av denne sammenligningen og dataene som brukes for å nå disse resultatene. Disse rapportene bør gjøre det mulig for Kommisjonen å vurdere og rapportere om medlemsstatenes framskritt når det gjelder å oppnå kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse.
- 19) Større renoveringer av eksisterende bygninger, uansett størrelse, er en mulighet til å treffe kostnadseffektive tiltak for forbedring av energiytelsen. Av kostnadseffektivitetshensyn bør det være mulig å begrense minstekravene til energiytelse til å gjelde de renoverte delene som er mest relevante for bygningens energiytelse. Medlemsstatene bør kunne definere en «større renovering» enten som en prosentandel av overflaten til bygningens klimaskjerm eller ut fra bygningens verdi. Dersom en medlemsstat beslutter å definere en større renovering ut fra bygningens verdi, kan verdier som forsikringsverdien eller nåværende verdi basert på gjenoppbyggingskostnaden, unntatt verdien av grunnen som bygningen står på, brukes.
- 20) Som følge av Unionens økte klima- og energiambisjoner er det behov for en ny visjon for bygninger: Nullutslippsbygningen, med svært lite energibehov, null karbonutslipp på stedet fra fossilt brensel og null eller svært lite driftsrelatert klimagassutslipp. Alle nye bygninger bør være nullutslippsbygninger innen 2030, og eksisterende bygninger bør være ombygd til nullutslippsbygninger innen 2050.

⁽¹³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/125/EF av 21. oktober 2009 om fastsettelse av en ramme for å fastsette krav til miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter (EUT L 285 av 31.10.2009, s. 10).

⁽¹⁴⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1369 av 4. juli 2017 om fastsettning av ei ramme for energimerking og om oppheving av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198 av 28.7.2017, s. 1).

- 21) Dersom en eksisterende bygning endres, anses den ikke som en ny bygning.
- 22) Det finnes forskjellige alternativer som dekker energibehovet til en nullutslippsbygning: Energi som produseres på stedet eller i nærheten, fra fornybare kilder som termisk solenergi, geotermisk energi, solceller, varmepumper, vannkraft og biomasse, fornybar energi fra fellesskap for fornybar energi, effektiv fjernvarme og fjernkjøling og energi fra andre karbonfrie kilder. Energi fra forbrenning av fornybare drivstoffer anses å være energi fra fornybare kilder som produseres på stedet, dersom forbrenningen av det fornybare drivstoffet skjer på stedet.
- 23) Nullutslippsbygninger kan bidra til fleksibilitet på etterspørselssiden, for eksempel gjennom styring av etterspørselen, elektrisk lagring, termisk lagring og distribuert produksjon av fornybar energi, for å støtte et mer pålitelig, bærekraftig og effektivt energisystem.
- 24) Den nødvendige avkarboniseringen av Unionens bygningsmasse krever energirenovering i stor skala: Nesten 75 % av denne bygningsmassen er ineffektiv i henhold til dagens bygningsstandarter, og 85 til 95 % av bygningene som eksisterer i dag, vil fortsatt stå i 2050. Den vektete årlige energirenoveringsprosenten ligger konstant lavt på ca. 1 %. Med den takten vil avkarboniseringen av byggesektoren ta flere hundre år. Det er derfor et viktig mål for dette direktivet å få i gang og støtte bygningsrenovering, herunder et skifte i retning av utslippsfrie varmesystemer. Støtte til renoveringer på distriktsplan, herunder via industrielle eller standardiserte renoveringer, gir fordeler ved å stimulere mengden og graden av bygningsrenoveringer og vil føre til en raskere og rimeligere avkarbonisering av bygningsmassen. Industrielle løsninger for bygging og bygningsrenovering omfatter allsidige prefabrikkerte elementer med forskjellige funksjoner som isolering og energiproduksjon.
- 25) Minstestandarder for energiytelse er det viktigste reguleringsverktøyet for å sette i gang renovering av eksisterende bygninger i stor skala, ettersom de håndterer de største hindringene mot renovering, for eksempel skjev interessefordeling og sameiestrukturer, som ikke kan overvinnes med økonomiske stimulerings tiltak. Innføring av minstestandarder for energiytelse bør føre til en gradvis utfasing av bygningene med dårligst energiytelse og kontinuerlig forbedring av den nasjonale bygningsmassen og bidra til det langsiktige målet om en avkarbonisert bygningsmasse innen 2050.
- 26) Minstestandarder for energiytelse for bygninger som ikke brukes til boligformål, bør fastsettes på unionsplan og bør ha fokus rettet mot renovering av de bygningene som ikke brukes til boligformål som har dårligst energiytelse; disse har størst potensial med hensyn til avkarbonisering og har større sosiale og økonomiske fordeler og må derfor prioriteres for renovering. Medlemsstatene bør dessuten fastsette særlige tidsplaner for ytterligere renovering av bygninger som ikke brukes til boligformål i sine nasjonale planer for renovering av bygninger. Enkelte særlige situasjoner berettiger unntak fra minstestandardene for energiytelse for enkeltstående bygninger som ikke brukes til boligformål, særlig planlagt riving av en bygning eller en ugunstig nytte-kostnadsanalyse; tilfeller med alvorlige vanskeligheter berettiger et unntak så lenge vanskeligheten vedvarer. Medlemsstatene bør fastsette strenge kriterier for slike unntak for å unngå at en uforholdsmessig stor andel av bygninger som ikke brukes til boligformål, får unntak. De bør melde disse kriteriene i sine nasjonale planer for renovering av bygninger og bør kompensere for de unntatte bygningene som ikke brukes til boligformål, gjennom tilsvarende forbedringer i energiytelse i andre deler av bygningsmassen som ikke brukes til boligformål.
- 27) Når det gjelder bygninger som brukes til boligformål, bør medlemsstatene være fleksible nok til å kunne velge de verktøyene som gjør at de oppnår den påkrevde forbedringen i bygningsmassen som brukes til boligformål, for eksempel minstestandarder for energiytelse, faglig bistand og økonomiske støttetiltak. Medlemsstatene bør fastsette et nasjonalt forløp for den gradvise renoveringen av den nasjonale bygningsmassen som brukes til boligformål, i tråd med den nasjonale kjøreplanen og 2030-, 2040- og 2050-målene som ligger i medlemsstatens nasjonale plan for renovering av bygninger, og i tråd med ombyggingen av den nasjonale bygningsmassen til nullutslippsbygninger innen 2050. De nasjonale forløpene bør overholde de midlertidige femårige milepælene for reduksjonen i det gjennomsnittlige forbruket av primærenergi i bygningsmassen som brukes til boligformål fra og med 2030, noe som sikrer en tilsvarende innsats på tvers av medlemsstatene.
- 28) Når det gjelder resten av den nasjonale bygningsmassen, står medlemsstatene fritt til å beslutte om de ønsker å innføre minstestandarder for energiytelse som er utformet på nasjonalt plan og tilpasset nasjonale forhold. Ved gjennomgåelsen av dette direktivet bør Kommisjonen vurdere hvorvidt tiltakene som er fastsatt i henhold til direktivet, vil gi tilstrekkelig framgang mot å oppnå en fullt ut avkarbonisert nullutslippsbygningmasse innen 2050, eller hvorvidt det må innføres ytterligere tiltak, for eksempel bindende minstestandarder for energiytelse, særlig for bygninger som brukes til boligformål, for å oppnå de femårige milepælene.

- 29) Innføringen av minstestandarder for energiytelse bør ledsages av en støttende ramme med blant annet faglig bistand og økonomiske tiltak, særlig for sårbare husholdninger. Minstestandarder for energiytelse fastsatt på nasjonalt plan utgjør ikke «EU-standarder» i henhold til statsstøtteregele, mens unionsdekkende minstestandarder for energiytelse kan anses å utgjøre slike «EU-standarder». I samsvar med reviderte statsstøtteregele kan medlemsstatene gi statsstøtte til bygningsrenovering for å overholde de unionsdekkende standardene for energiytelse fram til disse standardene blir obligatoriske. Når standardene er obligatoriske, kan medlemsstatene fortsette å gi statsstøtte til renovering av bygninger og bygningsenheter som hører inn under de unionsdekkende standardene for energiytelse, forutsatt at hensikten med bygningsrenoveringen er å oppnå en høyere standard.
- 30) EU-taksonomien fastsatt ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852⁽¹⁵⁾ klassifiserer miljømessig bærekraftig økonomisk aktivitet på tvers av økonomien, også for byggesektoren. I henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139⁽¹⁶⁾ (den «delegerte klimarettssaken om EU-taksonomi») anses renovering av bygninger å være en bærekraftig aktivitet dersom den oppnår minst 30 % energisparing, oppfyller minstekravene til energiytelse ved større renovering av eksisterende bygninger eller består av enkelttiltak knyttet til bygningers energiytelse, for eksempel installering, vedlikehold eller reparasjon av energieffektivitetsutstyr eller av instrumenter og innretninger for å måle, regulere og styre bygningers energiytelse, dersom slike enkelttiltak er i samsvar med de fastsatte kriteriene. Renovering av bygninger med sikte på å oppfylle unionsdekkende minstestandarder for energiytelse er vanligvis i samsvar med EU-taksonomiens kriterier for bygningsrenoveringsvirksomhet.
- 31) I forngjengerne til dette direktivet var det allerede angitt minstekrav til energiytelse for eksisterende bygninger og bygningselementer, og disse kravene bør fortsatt gjelde. Samtidig som de nylig innførte minstestandardene for energiytelse fastsetter et minstenivå for energiytelse for eksisterende bygninger og sikrer at ineffektive bygninger renoveres, sikrer minstekravene til energiytelse for eksisterende bygninger og bygningselementer at det foretas renovering i nødvendig grad når en renovering finner sted.
- 32) Det haster med å redusere avhengigheten av fossilt brensel i bygninger og å øke innsatsen med å avkarbonisere og elektrifisere bygningers energiforbruk. For å muliggjøre en kostnadseffektiv installering av solvarmeteknologi på et senere tidspunkt, skal alle nye bygninger være «solenergiklare», det vil si være prosjektert for å optimalisere potensialet for produksjon av solenergi på grunnlag av stedets solinnstråling, noe som gjør det mulig å installere solvarmeteknologi uten kostbare konstruksjonsmessige inngrep. I tillegg bør medlemsstatene sikre utbygging av egnede solenergianlegg på nye bygninger, både bygninger som brukes og som ikke brukes til boligformål, og på eksisterende bygninger som ikke brukes til boligformål. Utbygging i stor skala av solenergi i bygninger vil utgjøre et stort bidrag til å beskytte forbrukerne mer effektivt mot stigende og svingende priser på fossilt brensel, redusere sårbare borgers eksponering for høye energikostnader og gi større miljømessige, økonomiske og sosiale fordeler. For å kunne utnytte potensialet i solenergianlegg på bygninger effektivt bør medlemsstatene fastsette kriterier for gjennomføring av og mulige unntak fra utbyggingen av solenergianlegg på bygninger, i samsvar med det vurderte tekniske og økonomiske potensialet ved solenergianleggene og egenskapene ved bygningene som omfattes av denne forpliktelsen, idet det tas hensyn til prinsippet om teknologinøytralitet og kombinasjonen av solenergianlegg med annen bruk av taket, for eksempel grønne tak eller andre bygningsinstallasjoner. I kriteriene for den praktiske gjennomføringen av forpliktelsene til å bygge ut egnede solenergianlegg på bygninger bør medlemsstatene kunne uttrykke den relevante grenseverdien i form av bygningens areal på bakkeplan i stedet for bygningens bruksareal, forutsatt at en slik metode tilsvarer en tilsvarende installert kapasitet for egnede solenergianlegg på bygninger. Ettersom forpliktelsen til å bygge ut solenergianlegg på enkeltstående bygninger er avhengig av kriteriene som medlemsstatene fastsetter, utgjør ikke bestemmelsene om solenergi i bygninger en «EU-standard» i henhold til statsstøtteregele.

⁽¹⁵⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 av 22.6.2020, s. 13).

⁽¹⁶⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139 av 4. juni 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved fastsettelse av de tekniske screeningkriteriene for å fastslå vilkårene for at en økonomisk aktivitet skal anses å bidra vesentlig til begrensnig av klimaendringer eller tilpasning til klimaendringer, og for å fastslå om det er slik at den økonomiske aktiviteten ikke er til betydelig skade for noen av de andre miljømålene (EUT L 442 av 9.12.2021, s. 1).

- 33) Ved hjelp av informasjon, hensiktsmessige administrative framgangsmåter eller andre tiltak som er fastsatt i deres nasjonale planer for renovering av bygninger, bør det være mulig for medlemsstatene å oppmuntre til utbygging av egnede solenergianlegg i kombinasjon med renovering av bygningens klimaskjerm, med utskifting av tekniske bygningsinstallasjoner, eller med installasjon av ladeinfrastruktur for elektriske kjøretøyer, varmepumper eller bygningsautomasjons- og styringssystemer.
- 34) Når det gjelder bygninger med blandet bruk som har både bygningsenheter som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, kan medlemsstatene fortsette å velge om disse skal behandles som bygninger som brukes til boligformål, eller som bygninger som ikke brukes til boligformål.
- 35) Solcelle- og solvarmeteknologi, også kombinert med energilagring, bør bygges ut raskt til nytte både for klimaet og for økonomien til borgere og bedrifter.
- 36) Elektrifisering av bygninger, for eksempel gjennom etablering av varmepumper, solenergianlegg, batterier og ladeinfrastruktur, endrer risikoen med hensyn til brannsikringen i bygninger, og dette må medlemsstatene ivareta. Når det gjelder brannsikring på parkeringsområder, bør Kommisjonen offentliggjøre ikke-bindende veiledning for medlemsstatene.
- 37) Dersom medlemsstatene skal kunne oppnå en svært energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse og bygge om eksisterende bygninger til nullutslippsbygninger innen 2050, bør de fastsette nasjonale planer for renovering av bygninger som erstatter de langsiktige renoveringsstrategiene fastsatt i artikkel 2a i direktiv 2010/31/EU, og som skal bli et enda kraftigere og fullt operativt planleggingsverktøy for medlemsstatene i tråd med prinsippet om «energieffektivitet først», med et sterkere fokus på finansiering og som sikrer at arbeidskraft med tilstrekkelig kompetanse er tilgjengelig for å utføre bygningsrenovering. Medlemsstatene kan ta hensyn til «kompetansepakten» («Pact for Skills») angitt i kommisjonsmeldingen av 1. juli 2020 med tittelen «European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience». I sine nasjonale planer for renovering av bygninger bør medlemsstatene sette egne nasjonale mål for bygningsrenovering. I samsvar med artikkel 21 bokstav b) nr. 7 i forordning (EU) 2018/1999 og de nødvendige vilkårene fastsatt i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1060⁽¹⁷⁾ bør medlemsstatene gi en oversikt over finansieringstiltak samt over investeringsbehovene og de administrative ressursene for gjennomføringen av sine nasjonale planer for renovering av bygninger.
- 38) Prinsippet om «energieffektivitet først» er et overordnet prinsipp som det bør tas hensyn til på tvers av alle sektorer, også utenfor energisystemet, og på alle plan. Det er definert i artikkel 2 nr. 18 i forordning (EU) 2018/1999 og betyr at det i forbindelse med energiplanlegging og politiske beslutninger og investeringsbeslutninger skal tas størst mulig hensyn til alternative kostnadseffektive energieffektivitetstiltak for å gjøre energietterspørselen og energiforsyningen mer effektiv, særlig ved hjelp av kostnadseffektiv energisparing ved sluttbruk, initiativer for etterspørselsfleksibilitet og mer effektiv omforming, overføring og distribusjon av energi, samtidig som målene i disse beslutningene likevel oppnås. Prinsippet er derfor like relevant når det gjelder å forbedre bygningers energiytelse, og det framheves i strategien for en renoveringsbølge som et av de viktigste prinsippene for renovering av bygninger fram mot 2030 og 2050. Som angitt i kommisjonsrekommendasjon (EU) 2021/1749⁽¹⁸⁾ er bedre helse og velferd blant de viktigste andre fordelene ved å anvende prinsippet om «energieffektivitet først» for å forbedre bygningers energiytelse.
- 39) For å sikre at arbeidsstyrken i Unionen er fullt ut forberedt til å jobbe aktivt mot å nå Unionens klimamål bør medlemsstatene oppmuntre underrepresenterte grupper til å utdanne seg og arbeide innenfor bygge- og anleggssektoren.
- 40) De nasjonale planene for renovering av bygninger bør være basert på en harmonisert mal for å sikre at planene er kompatible. For å sikre at det nødvendige ambisjonsnivået oppnås bør Kommisjonen vurdere utkastene til de nasjonale planene for renovering av bygninger og gi anbefalinger til medlemsstatene.
- 41) De nasjonale planene for renovering av bygninger bør være tett knyttet til de integrerte nasjonale energi- og klimaplanene i forordning (EU) 2018/1999, og framdriften med å nå de nasjonale målene samt bidraget fra de nasjonale planene for renovering av bygninger bør rapporteres som en del av den toårige rapporteringen som er fastsatt i henhold til forordning (EU) 2018/1999. Tatt i betraktning at det haster å trappe opp renoveringen på grunnlag av solide nasjonale planer

⁽¹⁷⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1060 av 24. juni 2021 om fastsettelse av felles bestemmelser om Det europeiske fond for regionutvikling, Det europeiske sosialfond pluss, Utjevningsfondet, Fondet for rettferdig omstilling og Det europeiske hav-, fiskeri- og akvakulturfond og om finansielle regler for disse og for Asyl-, migrasjons- og integrasjonsfondet, Fondet for indre sikkerhet og instrumentet for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk (EUT L 231 av 30.6.2021, s. 159).

⁽¹⁸⁾ Kommisjonsrekommendasjon (EU) 2021/1749 av 28. september 2021 med tittelen «on Energy Efficiency First: from principles to practice — Guidelines and examples for its implementation in decision-making in the energy sector and beyond» (om energieffektivitet først: fra prinsipper til praksis – retningslinjer for og eksempler på gjennomføring av prinsippet i beslutningsprosessen i og utenfor energisektoren) (EUT L 350 av 4.10.2021, s. 9).

for renovering av bygninger, bør datoen for når den første nasjonale planen for renovering av bygninger skal framlegges, settes så tidlig som mulig. De etterfølgende nasjonale planene for renovering av bygninger bør framlegges som en del av de integrerte nasjonale energi- og klimaplanene med oppdateringer, noe som innebærer at det andre utkastet til nasjonal plan for renovering av bygninger bør framlegges sammen med utkastet til integrerte energi- og klimaplaner i 2028.

- 42) En trinnvis totalrenovering kan være en løsning for å få bukt med høye startkostnader og problemer for beboerne som kan oppstå når hele renoveringen skjer i én omgang, og kan muliggjøre mindre forstyrrende og mer økonomisk gjennomførbare renoveringstiltak. En slik trinnvis totalrenovering må imidlertid planlegges nøye for å unngå at ett renoveringstrinn utelukker nødvendige etterfølgende trinn. En totalrenovering som foregår i ett trinn, kan være mer kostnadseffektiv og gi færre utslipp i forbindelse med renoveringen enn en trinnvis renovering. Renoveringspass gir en tydelig kjøreplan for trinnvis totalrenovering og hjelper eierne og investorene med å sette opp den best mulige tidsplanen for inngrepene og deres omfang. Derfor bør renoveringspass fremmes og gjøres tilgjengelige som et frivillig verktøy for bygningseiere i alle medlemsstatene. Medlemsstatene bør sikre at renoveringspassene ikke skaper en uforholdsmessig stor byrde.
- 43) Det finnes noen synergier mellom renoveringspass og energisertifikater, særlig med hensyn til vurderingen av bygningens aktuelle ytelse og anbefalingene for hvordan den kan forbedres. For å utnytte disse synergiene best mulig og redusere kostnader for bygningseierne, bør medlemsstatene kunne tillate at renoveringspasset og energisertifikatet utarbeides samtidig av samme ekspert og utstedes sammen. Ved en slik felles utarbeiding og utstedelse bør renoveringspasset erstatte anbefalingene i energisertifikatet. Det bør imidlertid fortsatt være mulig å få et energisertifikat uten et renoveringspass.
- 44) Langsiktige renoveringsavtaler er et viktig instrument for å stimulere til trinnvis renovering. Medlemsstatene kan innføre ordninger som gjør det mulig å inngå langsiktige renoveringsavtaler som omfatter de forskjellige fasene i en trinnvis renovering. Dersom det kommer nye og mer effektive stimuleringsstiltak i løpet av de forskjellige fasene i renoveringen, kan det sikres tilgang til disse nye stimuleringsstiltakene ved å la støttemottakerne gå over til nye stimuleringsstiltak.
- 45) Begrepet «totalrenovering» er ennå ikke definert i unionsretten. Med sikte på å nå den langsiktige visjonen for bygninger, bør totalrenovering defineres som en renovering der bygninger bygges om til nullutslippsbygninger, men i første omgang som en renovering der bygninger bygges om til nesten nullenergibygnings. Formålet med denne definisjonen er å øke bygningers energiytelse. En totalrenovering for å øke energiytelsen kan også utgjøre en god mulighet til å ivareta andre aspekter, for eksempel kvaliteten på innemiljøet, levekårene for sårbare husholdninger, økt klimamessig robusthet, motstandskraft mot katastrofer, herunder seismisk aktivitet, brannsikring, fjerning av farlige stoffer, herunder asbest, og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse.
- 46) For å fremme totalrenovering, som er ett av målene med renoveringsbølgestrategien, bør medlemsstatene gi utvidet økonomisk og administrativ støtte til totalrenovering.
- 47) Medlemsstatene bør støtte oppgraderinger i eksisterende bygningers energiytelse som bidrar til at det oppnås god nok kvalitet på innemiljøet ved å fjerne asbest og andre skadelige stoffer, hindre ulovlig fjerning av skadelige stoffer og gjøre det enklere å overholde eksisterende regelverksakter, for eksempel europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/148/EF⁽¹⁹⁾ og (EU) 2016/2284⁽²⁰⁾.
- 48) Integrerte distrikts- eller nabolagsstrategier bidrar til å øke kostnadseffektiviteten ved renoveringer som kreves for bygninger som er arealmessig knyttet til hverandre, for eksempel boligblokker. Slike renoveringsstrategier gir en rekke løsninger i større skala.

⁽¹⁹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/148/EF av 30. november 2009 om vern av arbeidstakere mot farer ved å være utsatt for asbest i arbeidet (EUT L 330 av 16.12.2009, s. 28).

⁽²⁰⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2284 av 14. desember 2016 om reduksjon av nasjonale utslipp av visse luftforurensende stoffer, om endring av direktiv 2003/35/EF og om oppheving av direktiv 2001/81/EF (EUT L 344 av 17.12.2016, s. 1).

- 49) Det forventes at elektriske kjøretøyer vil spille en viktig rolle i avkarboniseringen og effektiviteten i elektrisitetssystemet, det vil si gjennom å tilby fleksibilitets-, balanserings- og lagringstjenester, særlig gjennom aggregering. Denne muligheten til å integrere elektriske kjøretøyer med elektrisitetssystemet og bidra til effektivitet i systemet og fremme forbruk av fornybar elektrisk kraft bør utnyttes fullt ut. Lading i tilknytning til bygninger er særlig viktig, ettersom dette er stedet der elektriske kjøretøyer står parkert regelmessig og i lange perioder om gangen. Langsom lading er økonomisk og oppsetting av ladepunkter på private plasser kan gi energilagring for tilknyttede bygninger samt integrering av tjenester for smartlading og toveislading og systemintegreringstjenester generelt.
- 50) Kombinert med en økt andel produksjon av fornybar elektrisk kraft gir bruk av elektriske kjøretøyer mindre klimagassutslipp. Elektriske kjøretøyer utgjør en viktig del av en overgang til ren energi på bakgrunn av energieffektivitetstiltak, alternative typer drivstoff, fornybar energi og innovative løsninger for styring av energifleksibilitet. Byggeforskrifter kan brukes effektivt til å innføre målrettede krav som støtter utbyggingen av ladeinfrastruktur på parkeringsområder for bygninger som brukes til boligformål, og bygninger som ikke brukes til boligformål. Medlemsstatene bør ha som mål å fjerne hindringer, for eksempel skjev interessefordeling og administrative vanskeligheter som de enkelte eierne møter når de forsøker å sette opp et ladepunkt på sin parkeringsplass.
- 51) Forhåndskabling og infrastruktur for kabelføring legger til rette for en rask utbygging av ladepunkter, dersom og der det er behov. Lett tilgjengelig infrastruktur vil redusere kostnadene ved oppsetting av ladepunkter for de enkelte eierne og sikre at brukerne av elektriske kjøretøyer har tilgang til ladepunkter. Fastsettelse av krav til elektromobilitet på unionsplan med hensyn til forberedelse av parkeringsplasser og oppsetting av ladepunkter, er en effektiv måte å fremme elektriske kjøretøyer på i nær framtid, samtidig som det på mellomlang og lang sikt muliggjør ytterligere utvikling til redusert kostnad. Dersom det er teknisk mulig, bør medlemsstatene sikre at ladepunktene er tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse.
- 52) Smartlading og toveislading gjør det mulig å integrere bygninger i energisystemer. Ladepunkter der elektriske kjøretøyer vanligvis parkeres i lengre perioder, for eksempel der personer parkerer fordi de bor eller arbeider der, er svært relevante for integreringen av energisystemet, og smarte ladefunksjoner må derfor sikres. I situasjoner der toveislading vil bidra til ytterligere utbredelse av fornybar elektrisk kraft i elektriske bilparker i transportsektoren og i elektrisitetssystemet generelt, bør slike funksjoner også gjøres tilgjengelige.
- 53) Å fremme grønn mobilitet er en viktig del av EUs grønne giv, og bygninger kan spille en viktig rolle når det gjelder å sikre nødvendig infrastruktur, ikke bare for lading av elektriske kjøretøyer, men også for sykler. En overgang til aktiv mobilitet, for eksempel sykling, kan i betydelig grad redusere klimagassutslippene fra transport. Med økningen i salget av elektriske sykler og andre kjøretøytyper i gruppe L, nevnt i artikkel 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 168/2013⁽²¹⁾, og for å lette oppsettingen av ladepunkter på et senere tidspunkt, bør det kreves forhåndskabling eller kabelføringsinfrastruktur i nye bygninger som brukes til boligformål, og dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, i bygninger som brukes til boligformål som gjennomgår større renovering. Som angitt i kommisjonsmeldingen av 17. september 2020 med tittelen «Stepping up Europe's 2030 climate ambition – Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people» (klimamålplanen), vil en økning i andelen av ren og effektiv privat og offentlig transport, for eksempel sykling, på transportmarkedet gi en kraftig reduksjon i forurensningen fra transport og gi store fordeler for den enkelte borgeren og samfunnet. Mangelen på sykkelparkeringsplasser er et stor hinder for utbredelsen av sykling, både i bygninger som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål. EU-krav og nasjonale byggeforskrifter kan effektivt støtte overgangen til renere mobilitet ved å fastsette krav til et minsteantall sykkelparkeringsplasser, og bygging av parkeringsplasser med tilhørende infrastruktur på steder der sykler brukes i mindre grad, kan føre til økt sykkelbruk. Kravet om å framskaffe sykkelparkeringsplasser bør ikke være avhengig av, eller nødvendigvis være knyttet til, tilgangen til og tilbudet av bilparkeringsplasser, som under visse omstendigheter kan være utilgjengelige. Medlemsstatene bør tillate en økning i sykkelparkering i bygninger som brukes til boligformål der det ikke finnes bilparkeringsplasser, ved å sørge for at det lages minst to sykkelparkeringsplasser for hver bygningsenhet som brukes til boligformål.
- 54) Dagsordenene for det digitale indre markedet og energiunionen bør tilpasses og bidra til felles mål. Digitaliseringen av energisystemet endrer energilandskapet raskt, fra integrering av fornybare energikilder til smarte nett og smartklare bygninger. For å kunne digitalisere byggesektoren er Unionens konnektivitetsmål og ambisjoner for utbygging av kommunikasjonsnett med høy kapasitet viktige for smarte hjem og godt oppkoblede samfunn. Det bør innføres målrettede stimuleringstiltak for å fremme smartklare systemer og digitale løsninger i det bygde miljøet. Dette vil gi nye muligheter for energisparing ved å gi forbrukerne mer nøyaktige opplysninger om sine forbruksmønstre og gjøre det mulig for nettoperatøren å forvalte nettet mer effektivt. Medlemsstatene bør oppmuntre til bruk av digital teknologi for analyse, simulering og forvaltning av bygninger, herunder med hensyn til totalrenovering.

⁽²¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 168/2013 av 15. januar 2013 om godkjenning av og markedstilsyn for to- eller trehjuls kjøretøyer og firehjuls motorsykler (EUT L 60 av 2.3.2013, s. 52).

- 55) For å kunne legge til rette for et konkurransedyktig og innovativt marked for smarte bygningstjenester som bidrar til effektiv energibruk og integrering av fornybar energi i bygninger samt støtte investeringer i renovering, bør medlemsstatene sikre at berørte parter får direkte tilgang til bygningsinstallasjonenes data. For å unngå for høye administrative kostnader for tredjeparter skal medlemsstatene legge til rette for full interoperabilitet mellom tjenester og for datautveksling i Unionen.
- 56) Smartklarindikatoren bør brukes til å måle bygningers evne til å bruke informasjons- og kommunikasjonsteknologi og elektroniske systemer til å tilpasse driften av bygninger til behovene til brukerne og nettet, og til å forbedre bygningenes energieffektivitet og samlede ytelse. Smartklarindikatoren bør øke bevisstheten blant bygningsseiere og brukere om verdien bak bygningsautomasjon og elektronisk overvåking av tekniske bygningsinstallasjoner, og bør gi brukerne tillit til den faktiske sparingen som disse nye forbedrede funksjonene medfører. Smartklarindikatoren er særlig nyttig for store bygninger med et stort energibehov. For andre bygninger bør ordningen for smartklarvurdering av bygninger være frivillig for medlemsstatene.
- 57) En digital tvilling av en bygning er en interaktiv og dynamisk simulering som viser sanntidsstatus og atferd for en fysisk bygning. Ved å innarbeide sanntidsdata fra sensorer, smarte målere og andre kilder gir en digital tvilling av en bygning et helhetlig syn på bygningens ytelse, herunder energiforbruk, temperatur, fuktighet, antall beboere med mer, og kan brukes til å overvåke og styre bygningens energiforbruk. Dersom en digital tvilling av en bygning er tilgjengelig, bør det tas hensyn til den, særlig for smartklarindikatoren.
- 58) Tilgang til tilstrekkelig finansiering er avgjørende for å kunne nå energi- og klimamålene for 2030 og 2050. Unionens finansielle instrumenter og andre tiltak er innført eller tilpasset med det formål å støtte bygningers energiytelse. De nyeste initiativene for å øke tilgangen til finansiering på unionsplan omfatter blant annet flaggskipsdelen for renovering i ordningen for gjenoppbygging og robusthet, særlig REPowerEU-planen og det sosiale klimafondet opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/955⁽²²⁾.
- 59) Unionens finansielle instrumenter bør brukes for å omsette målene for dette direktivet i praksis, uten å erstatte nasjonale tiltak. På grunn av omfanget av det renoveringsarbeidet som kreves, bør de særlig brukes for å sikre relevante og innovative finansieringsmidler for å få fortgang i investeringer i bygningers energiytelse. De kan spille en viktig rolle i utviklingen av nasjonale, regionale og lokale fond, instrumenter og ordninger for energieffektivitet som tilbyr slike finansieringsmuligheter til eiere av privat eiendom, til små og mellomstore bedrifter (SMB-er) og til tjenesteytere på området energieffektivitet.
- 60) Finansieringsordninger, stimuleringstiltak og mobilisering av finansinstitusjoner for energieffektiviserende renoveringer i bygninger bør spille en sentral rolle i nasjonale planer for renovering av bygninger og bør fremmes aktivt av medlemsstatene. Slike tiltak bør omfatte å fremme energieffektivitetslån i forbindelse med sertifisert energieffektiviserende renovering av bygninger, fremme offentlige organers investeringer i en energieffektiv bygningsmasse, for eksempel gjennom offentlig-private partnerskap eller kontrakter om energiytelse, eller redusere antatt risiko ved investeringer. Informasjon om tilgjengelig finansiering og finansieringsverktøyer bør gjøres tilgjengelig for offentligheten i et lett tilgjengelig format og på en åpen måte. Medlemsstatene bør oppmuntre finansinstitusjonene til å fremme målrettede finansielle produkter, tilskudd og subsidier for å forbedre energiytelsen i bygninger med sårbare husholdninger, samt overfor eierne av bygninger med flere bygningsenheter brukt til boligformål som har dårligst energiytelse, og bygninger i landdistrikter samt andre grupper som tilgangen til finansiering er vanskelig for. Kommisjonen bør vedta en frivillig ramme for å hjelpe finansinstitusjonene med å målrette og øke utlånsvolumet i samsvar med Unionens ambisjon for avkarbonisering og relevante energimål.

⁽²²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/955 av 10. mai 2023 om opprettelse av et sosialt klimafond og om endring av forordning (EU) 2021/1060 (EUT L 130 av 16.5.2023, s. 1).

- 61) Grønne boliglån og grønne lån kan i vesentlig grad bidra til å endre økonomien og redusere karbonutslippene.
- 62) Finansiering alene vil ikke oppfylle behovene for renovering. Sammen med finansieringen er etablering av tilgjengelige og åpne rådgivningsverktøyer og støtteinstrumenter, for eksempel felles kontaktpunkter som yter integrerte energirenoveringstjenester eller letter energirenovering, samt gjennomføring av andre tiltak og initiativer, for eksempel dem som er nevnt i Kommissjonens initiativ for smart finansiering av smarte bygninger, en nødvendig forutsetning for å skape den rette støttende rammen og fjerne hindringer for renovering. Felles kontaktpunkter bør gi faglig bistand og være lett tilgjengelige for alle som er involvert i renovering av bygninger, herunder boligeiere og administrative, finansielle og økonomiske aktører, for eksempel SMB-er, herunder svært små bedrifter.
- 63) Ineffektive bygninger er ofte knyttet til energifattigdom og sosiale problemer. Sårbare husholdninger er særlig utsatt for økende energipriser ettersom de bruker en større andel av sitt budsjett på energiprodukter. Ved å redusere høye strømregninger kan renovering av bygninger løfte folk ut av energifattigdom og også forebygge energifattigdom. Samtidig er det ikke gratis å renovere bygninger, og det er avgjørende å sikre at den sosiale virkningen av kostnadene til bygningsrenovering, særlig på sårbare husholdninger, holdes under kontroll. Renoveringsbølgestrategien bør favne alle og brukes som en mulighet til å forbedre situasjonen for sårbare husholdninger, og det bør sikres en rettferdig omstilling til klimanøytralitet. Derfor bør de økonomiske stimulerings tiltakene og andre politiske tiltak ha som prioritet å treffe sårbare husholdninger, personer som er rammet av energifattigdom og som bor i sosialboliger, og medlemsstatene bør treffe tiltak for å hindre utkastelser på grunn av renovering, for eksempel tak på husleieøkninger. Rådsrekommendasjonen av 16. juni 2022⁽²³⁾ gir en felles ramme og en felles forståelse for overgripende strategier og investeringer som kreves for å sikre en rettferdig omstilling.
- 64) Svært små bedrifter utgjør 94 % av bedriftene som er aktive i byggesektoren. Sammen med små bedrifter står de for 70 % av sysselsettingen i bygge- og anleggssektoren. De leverer viktige tjenester og arbeider lokalt. Ettersom svært små bedrifter typisk har færre enn ti ansatte, har de begrensede ressurser til å oppfylle regelverkskravene og reglene som er knyttet til de økonomiske støtteprogrammene. Energifelleskap, borgerinitiativer, lokale myndigheter og energiselskaper står overfor de samme problemene med lavere administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig kapasitet, samtidig som de er en nødvendig forutsetning for å kunne gjennomføre renoveringsbølgen. Dette bør ikke hemme den avgjørende rollen slike enheter har, og bør tas hensyn til i utviklingen av tilstrekkelig synlige og lett tilgjengelige støtte- og opplæringsprogrammer. Medlemsstatene kan aktivt støtte organisasjoner som har mindre ressurser, ved å gi særskilt faglig, økonomisk og juridisk bistand.
- 65) Energisertifikater for bygninger har vært i bruk siden 2002. Bruk av forskjellige skalaer og formater er imidlertid til hinder for å sammenligne forskjellige nasjonale ordninger. Større sammenlignbarhet mellom de forskjellige energisertifikatene i Unionen gjør det enklere for finansinstitusjonene å bruke slike sertifikater og dermed styre finansieringen mot bygninger med bedre energiytelse og bygningsrenovering. EU-taksonomien er avhengig av bruken av energisertifikater og understreker behovet for å gjøre dem mer sammenlignbare. Innføring av en felles skala med energiytelsesklasser og en felles mal bør sikre tilstrekkelig sammenlignbarhet mellom energisertifikatene i Unionen.

⁽²³⁾ Rådsrekommendasjon av 16. juni 2022 med tittelen «on ensuring a fair transition towards climate neutrality» (om sikring av en rettferdig omstilling til klimanøytralitet) (EUT C 243 av 27.6.2022, s. 35).

- 66) En rekke medlemsstater har i den senere tiden endret sine energisertifiseringsordninger. For å unngå forstyrrelser bør disse medlemsstatene få mer tid til å tilpasse sine ordninger.
- 67) For å sikre at potensielle kjøpere eller leietakere kan ta hensyn til bygningers energiytelse tidlig i prosessen, bør bygninger eller bygningsenheter som tilbys for salg eller leie, ha et energisertifikat, og energiytellesklassen og -indikatoren bør angis i alle annonser. Energisertifikatet bør gi potensielle kjøpere eller leietakere av en bygning eller bygningsenhet riktig informasjon om bygningens energiytelse samt praktiske råd om hvordan denne ytelsen kan forbedres. Energisertifikatet bør også gi informasjon om dens forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi, energibehov, produksjon av fornybar energi, utslipp av klimagasser, livssyklus-GWP, og dersom det er tilgjengelig, og som et alternativ, sensorene for eller kontrollen av kvaliteten på inneklimaet. Energisertifikatet bør inneholde anbefalinger for forbedring av bygningers energiytelse.
- 68) Overvåkingen av bygningsmassen lettes av tilgangen til data som er samlet inn ved hjelp av digitale verktøyer, og som derved reduserer administrasjonskostnadene. Det bør derfor opprettes databaser for bygningers energiytelse, og opplysningene som ligger i disse, bør overføres til EUs senter for observasjon av bygningsmasse.
- 69) Bygninger som eies eller brukes av offentlige organer, bør gå foran med et godt eksempel ved å vise at det er tatt hensyn til miljø- og energifaktorer. Disse bygningene bør derfor energisertifiseres med jevne mellomrom. Informasjon om bygningers energiytelse bør formidles bedre til allmennheten ved at energisertifikatene plasseres på godt synlige steder, særlig i bygninger som benyttes av offentlige myndigheter, og som ofte besøkes av allmennheten, samt i bestemte bygninger som ikke brukes til boligformål, for eksempel rådhus, skoler, butikker og kjøpesentre, supermarkeder, restauranter, teatre, banker og hoteller.
- 70) I de senere årene har antall klimaanlegg økt i europeiske land. Dette skaper store problemer i perioder med toppbelastning, øker prisen på elektrisitet og forstyrrer energibalansen. Strategier som fører til bedre termisk ytelse i bygninger om sommeren, bør prioriteres. For dette formålet bør det fokuseres på tiltak for å unngå overoppheting, for eksempel avskjerming og tilstrekkelig varmekapasitet i bygningskonstruksjonen, og videreutvikling og bruk av teknikker for passiv kjøling, særlig teknikker som forbedrer kvaliteten på innemiljøet, mikroklimaet rundt bygningene og effekten av urbane varmeøyer.
- 71) Regelmessig vedlikehold og inspeksjon av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg utført av kvalifiserte personer bidrar til at de til enhver tid er riktig innstilt i samsvar med produktspesifikasjonen, noe som sikrer optimal ytelse ut fra et miljø-, sikkerhets- og energiperspektiv. Det bør foretas en uavhengig vurdering av hele varmesystemet, ventilasjonssystemet og klimaanlegget regelmessig i anleggets livssyklus, særlig for det skiftes ut eller oppgraderes. Inspeksjonene bør omfatte de delene av systemene som er tilgjengelige enten direkte eller indirekte ved hjelp av tilgjengelige, ikke-destruktive metoder. For å minimere den administrative byrden for eiere og leietakere av bygninger bør medlemsstatene bestrebe seg på å kombinere inspeksjoner og sertifiseringer så langt det er mulig. Dersom det er installert et ventilasjonssystem, bør størrelsen og dets kapasitet til å optimalisere ytelsen under typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold som er relevante for den spesifikke eller nåværende bruken av bygningen, også vurderes.
- 72) Dersom systemet som skal inspiseres er basert på fossilt brensel, bør inspeksjonen omfatte en grunnleggende vurdering av hvor gjennomførbart det er å redusere bruken av fossilt brensel på stedet, for eksempel ved å integrere fornybar energi, endre energikilde eller skifte ut eller justere de eksisterende systemene. For å redusere byrden på brukerne bør denne vurderingen ikke gjentas dersom en slik anbefaling allerede er dokumentert i forbindelse med et energisertifikat, renoveringspass, en energirevisjon, anbefalinger fra produsenten eller andre måter å gi råd på i et likeverdig offisielt dokument, eller dersom det allerede er planlagt å skifte ut systemet.
- 73) Noen varmesystemer innebærer en høy risiko for karbonmonoksidforgiftning, avhengig av type varmegenerator (kjel, varmepumpe), type brensel (kull, olje, biomasse, gass) eller hvor varmegeneratoren er plassert (for eksempel i oppholdsrom eller rom som ikke er tilstrekkelig ventilert). Inspeksjoner av slike systemer gir en god mulighet til å ivareta slike risikoer.
- 74) En felles framgangsmåte for sertifisering av bygningers energiytelse, renoveringspass og smartklarindikatorer og for inspeksjon av varmesystemer og klimaanlegg, som gjennomføres av kvalifiserte eller sertifiserte akkrediterte eksperter hvis uavhengighet skal sikres på grunnlag av objektive kriterier, vil bidra til like vilkår når det gjelder medlemsstatenes innsats knyttet til energisparing i byggesektoren, og øke åpenheten om energiytelse på Unionens eiendomsmarked for potensielle eiere eller brukere. Eksperter bør dra fordel av å bruke prøvingsutstyr som er sertifisert i samsvar med EN- og ISO-standarder. For å sikre kvaliteten på energisertifikater, renoveringspass og smartklarindikatorer og på inspeksjonen av varmesystemer og klimaanlegg i hele Unionen bør det opprettes en uavhengig kontrollordning i hver medlemsstat.

- 75) Et tilstrekkelig antall pålitelige fagfolk med kompetanse på området energirenovering bør være tilgjengelig for å sikre tilstrekkelig kapasitet til å utføre renoveringsarbeid av høy kvalitet i nødvendig omfang. Dersom det er hensiktsmessig og gjennomførbart, bør medlemsstatene derfor innføre sertifiseringsordninger for integrert renoveringsarbeid som krever sakkunnskap innen forskjellige bygningselementer eller systemer, for eksempel isolasjon av bygninger, elektriske installasjoner og varmesystemer og installering av solvarmeteknologi; aktuelle fagfolk kan omfatte konstruktører, hovedentreprenører, spesialiserte entreprenører og installatører.
- 76) Ettersom lokale og regionale myndigheter spiller en avgjørende rolle for å oppnå en vellykket gjennomføring av dette direktivet, bør de, når og på den måten det er hensiktsmessig i samsvar med gjeldende nasjonal rett, rådspørres og involveres i planleggingsspørsmål, utarbeiding av informasjons-, opplærings- og bevisstgjøringsprogrammer og om gjennomføringen av dette direktivet på nasjonalt eller regionalt plan. Slike samråd kan også bidra til å gi lokale planleggere og bygningskontrollører tilstrekkelig veiledning for å kunne utføre de nødvendige oppgavene. Medlemsstatene bør videre gjøre det mulig for og oppmuntre arkitekter, planleggere og ingeniører til å foreta en nøye vurdering av den optimale kombinasjonen av forbedret energieffektivitet, bruk av energi fra fornybare kilder og bruk av fjernvarme og -kjøling ved planlegging, utforming, bygging og renovering av industri- eller boligområder, herunder bygningsmodellering og simuleringsteknologi.
- 77) Installatører og bygningsentreprenører spiller en avgjørende rolle for å oppnå en vellykket gjennomføring av dette direktivet. Et tilstrekkelig antall installatører og bygningsentreprenører bør derfor gjennom opplæring og andre tiltak ha egnet kompetanse innen installasjon og integrasjon av teknikken som er nødvendig for energieffektivitet og fornybar energi.
- 78) For å fremme målet om å forbedre bygningers energiytelse bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV delegeres til Kommisjonen med hensyn til tilpassingen til den tekniske utviklingen av visse deler av den generelle rammen angitt i vedlegg I, med hensyn til opprettelsen av en ramme for den sammenlignende metoden for å beregne kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse, med hensyn til å fastsette en EU-ramme for nasjonal beregning av livssyklus-GWP med sikte på å oppnå klimanøytralitet, med hensyn til en unionsordning for smartklarvurdering av bygninger og for effektivt å oppmuntre finansinstitusjonene til å øke volumene som gis til renovering med sikte på energiytelse ved hjelp av en omfattende porteføljeramme som kan brukes på frivillig basis av finansinstitusjonene. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå, og at slike samråd gjennomføres i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming⁽²⁴⁾. For å sikre lik deltakelse i forberedelsen av delegerede rettsakter er det også viktig at Europaparlamentet og Rådet mottar alle dokumenter samtidig som medlemsstatenes sakkyndige, og at deres sakkyndige gis systematisk adgang til møter i Kommisjonens ekspertgrupper som omhandler forberedelsen av delegerede rettsakter.
- 79) For å sikre en effektiv gjennomføring av bestemmelsene fastsatt i dette direktivet støtter Kommisjonen medlemsstatene ved hjelp av forskjellige verktøyer, for eksempel instrumentet for teknisk støtte som ble opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/240⁽²⁵⁾, og som sørger for skreddersydd teknisk ekspertise for å utforme og gjennomføre reformer, herunder reformer som er rettet inn mot å øke den årlige energirenoveringsprosenten for bygninger som brukes til boligformål og bygninger som ikke brukes til boligformål innen 2030, og å fremme total energirenovering. Den tekniske støtten omfatter for eksempel en styrking av den administrative kapasiteten, støtte til utvikling og gjennomføring av strategier og deling av relevant mønsterpraksis.
- 80) Ettersom målene for dette direktivet, som er å forbedre bygningers energiytelse og redusere klimagassutslipp fra bygninger, og som på grunn av byggesektorens kompleksitet og de nasjonale boligmarkedenes manglende evne til å møte utfordringene knyttet til energieffektivitet, ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene, men snarere, på grunn av tiltakets omfang og virkninger, bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 81) Det rettslige grunnlaget for dette initiativet gir Unionen myndighet til å fastsette de tiltakene som er nødvendige for å oppnå Unionens mål med hensyn til energipolitikken. Forslaget bidrar til Unionens mål for energipolitikken angitt i ar-

⁽²⁴⁾ EUT L 123 av 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁵⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/240 av 10. februar 2021 om opprettelse av et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 av 18.2.2021, s. 1).

tikkel 194 nr. 1 i TEUV, særlig til å forbedre bygningers energiytelse og redusere deres klimagassutslipp, som bidrar til å bevare og forbedre miljøet.

- 82) I samsvar med nr. 44 i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming bør medlemsstatene, for eget formål og i Unionens interesse, utarbeide og offentliggjøre egne tabeller som så langt det er mulig viser sammenhengen mellom dette direktivet og innarbeidingstiltakene. I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter har medlemsstatene forpliktet seg til at meldingen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at det er berettiget å oversende slike dokumenter, særlig som følge av Den europeiske unions domstols dom i sak C-543/17⁽²⁶⁾.
- 83) Forpliktelsen til å innarbeide dette direktivet i nasjonal rett bør begrenses til de bestemmelsene som utgjør en vesentlig endring sammenlignet med det tidligere direktivet. Forpliktelsen til å innarbeide de bestemmelsene som er uendret, følger av det tidligere direktivet.
- 84) Dette direktivet berører ikke medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett og datoene for anvendelse av direktivene angitt i vedlegg VIII del B.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Formål

1. Ved dette direktivet fremmes en forbedring av bygningers energiytelse og en reduksjon i klimagassutslipp fra bygninger i Unionen med sikte på å oppnå en nullutslippsbygningssmasse innen 2050, idet det tas hensyn til uteklima, lokale forhold, krav til kvalitet på innemiljøet og kostnadseffektivitet.
2. I dette direktivet fastsettes krav med hensyn til
 - a) den felles generelle rammen for en metode for beregning av den integrerte energiytelsen for bygninger og bygningsenheter,
 - b) anvendelsen av minstekrav til energiytelse for nye bygninger og nye bygningsenheter,
 - c) anvendelsen av minstekrav til energiytelse for
 - i) eksisterende bygninger og bygningsenheter som gjennomgår en større renovering,
 - ii) bygningselementer som er en del av bygningens klimaskjerm, og som har en betydelig innvirkning på klimaskjermens energiytelse når de renoveres eller skiftes ut,
 - iii) tekniske bygningsinstallasjoner når de installeres, skiftes ut eller oppgraderes,
 - d) anvendelsen av minstestandarder for energiytelse for eksisterende bygninger og eksisterende bygningsenheter i samsvar med artikkel 3 og 9,
 - e) beregning og offentliggjøring av bygningers potensial for global oppvarming gjennom hele livssyklusen,
 - f) solenergi i bygninger,

⁽²⁶⁾ Domstolens dom (stor avdeling) av 8. juli 2019, *Europakommisjonen mot Kongeriket Belgia*, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

- g) renoveringspass,
 - h) nasjonale planer for renovering av bygninger,
 - i) infrastruktur for bærekraftig mobilitet i og i nærheten av bygninger,
 - j) smarte bygninger,
 - k) energisertifisering av bygninger eller bygningsenheter,
 - l) regelmessig inspeksjon av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg i bygninger,
 - m) uavhengige kontrollsystemer for energisertifikater, renoveringspass, smartklarindikatorer og inspeksjonsrapporter,
 - n) bygningers ytelse med hensyn til kvaliteten på innemiljøet.
3. Kravene fastsatt i dette direktivet er minstekrav og skal ikke være til hinder for at en medlemsstat opprettholder eller innfører strengere tiltak, forutsatt at slike tiltak er forenlige med unionsretten. Disse kravene skal meddeles Kommissjonen.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktivet menes med

- 1) «bygning» en konstruksjon med tak og vegger, der det brukes energi til regulering av innemiljøet,
- 2) «nullutslippsbygning» en bygning med svært høy energiytelse som fastsatt i samsvar med vedlegg I, som krever null eller en svært lav mengde energi, som produserer null karbonutslipp fra fossilt brensel på stedet, og som produserer null eller svært lite driftsrelatert klimagassutslipp, i samsvar med artikkel 11,
- 3) «nesten nullenergibygning» en bygning med svært høy energiytelse som fastsatt i samsvar med vedlegg I, som ikke er svakere enn det kostnadsoptimale nivået i 2023 rapportert av medlemsstatene i henhold til artikkel 6 nr. 2, og der den ubetydelige eller svært lave mengden energi som kreves, i svært høy grad dekkes av energi fra fornybare kilder, herunder energi fra fornybare kilder produsert på stedet eller energi fra fornybare kilder produsert i nærheten,
- 4) «minstestandarder for energiytelse» regler som krever at eksisterende bygninger skal oppfylle et krav til energiytelse som en del av en bred renoveringsplan for en bygningsmasse eller ved en utløsende faktor i markedet, for eksempel salg, leie, donasjon eller endring av formål innenfor matrikkelen eller eiendomsregisteret, i løpet av et tidsrom eller innen en bestemt dato, og som derved medfører renovering av eksisterende bygninger,
- 5) «offentlige organer» offentlige organer som definert i artikkel 2 nr. 12 i direktiv (EU) 2023/1791,
- 6) «tekniske bygningsinstallasjoner» teknisk utstyr i en bygning eller bygningsenhet til romoppvarming, romkjøling, ventilasjon, varmtvann til husholdningsbruk, innebygde lysanlegg, bygningsautomasjon og -styring, produksjon av fornybar energi og lagring av energi på stedet eller en kombinasjon av disse, herunder de systemene som bruker energi fra fornybare kilder,
- 7) «byggningsautomasjons- og styringssystem» et system som består av alle produkter, all programvare og alle tekniske tjenester som kan støtte energieffektiv, økonomisk og sikker drift av tekniske bygningsinstallasjoner gjennom automatisk kontroll, og ved å forenkle den manuelle styringen av disse tekniske bygningsinstallasjonene,
- 8) «en bygning energiytelse» den beregnede eller målte mengden energi som er nødvendig for å oppfylle energibehovet forbundet med normal bruk av bygningen, som omfatter energi til oppvarming, kjøling, ventilasjon, varmtvann til husholdningsbruk og belysning,
- 9) «primærenergi» energi fra fornybare og ikke-fornybare kilder som ikke har gjennomgått noen form for omdannings- eller omformingsprosess,

- 10) «målt» målt med en relevant innretning, for eksempel en energimåler, et wattmeter, en innretning for måling og overvåking av effekt eller en elektrisitetsmåler,
- 11) «primærenergifaktor for ikke-fornybar energi» en indikator som beregnes ved å dividere primærenergien fra ikke-fornybare kilder for en bestemt energibærer, herunder den leverte energien og de beregnede energikostnadene for levering til forbrukspunktene, med den leverte energien,
- 12) «primærenergifaktor for fornybar energi» en indikator som beregnes ved å dividere primærenergien fra fornybare kilder fra en energikilde på stedet, i nærheten eller på avstand som leveres via en bestemt energibærer, herunder den leverte energien og de beregnede energikostnadene for levering til forbrukspunktene, med den leverte energien,
- 13) «samlet primærenergifaktor» summen av primærenergifaktorer for fornybar og ikke-fornybar energi for en bestemt energibærer,
- 14) «energi fra fornybare energikilder» energi fra fornybare ikke-fossile kilder i form av vindenergi, solenergi (termisk solenergi og solcelleenergi) og geotermisk energi, osmotisk energi, energi fra omgivelsene, tidevanns- og bølgeenergi og annen havenergi, vannkraft, biomasse, gass fra fyllplasser, gass fra renseanlegg og biogass,
- 15) «bygningens klimaskjerm» de integrerte delene av en bygning som skiller innsiden av bygningen fra miljøet utendørs,
- 16) «bygningssenhetsenhet» en del, etasje eller leilighet i en bygning som er konstruert eller endret for å bli brukt separat,
- 17) «bygningselement» et teknisk bygningsinstallasjon eller et element i bygningens klimaskjerm,
- 18) «bygning eller bygningssenhetsenhet som brukes til boligformål» et rom eller en samling rom i en permanent bygning eller en bygningsmessig atskilt del av en bygning som er konstruert som en helårsbolig for en privathusholdning,
- 19) «renoveringspass» en skreddersydd kjøreplan for totalrenovering av en bestemt bygning i et maksimalt antall trinn som i betydelig grad vil forbedre bygningens energiytelse,
- 20) «totalrenovering» en renovering som er i samsvar med prinsippet «energieffektivitet først», som fokuserer på grunnleggende bygningselementer og som omformer en bygning eller bygningssenhetsenhet
 - a) før 1. januar 2030 til en nesten nullenergibygning,
 - b) fra 1. januar 2050 til en nullutslippsbygning,
- 21) «trinnvis totalrenovering» en totalrenovering som utføres i et maksimalt antall trinn, som angitt i et renoveringspass,
- 22) «større renovering» renovering av en bygning der
 - a) de samlede kostnadene for renovering av bygningens klimaskjerm eller de tekniske bygningsinstallasjonene er høyere enn 25 % av bygningens verdi, eksklusive verdien av grunnen der bygningen er oppført, eller
 - b) over 25 % av klimaskjermens overflate renoveres.

Medlemsstatene kan velge om de vil anvende alternativ a) eller b),
- 23) «driftsrelatert klimagassutslipp» klimagassutslipp som er forbundet med de tekniske bygningsinstallasjonenes energiforbruk ved bruk og drift av bygningen,
- 24) «livssyklusutslipp av klimagasser» klimagassutslipp som skjer gjennom hele livssyklusen til en bygning, herunder produksjon og transport av byggevarer, virksomhet på byggeplassen, energibruk ved bygging og utskifting av byggevarer, samt riving, transport og håndtering av avfall og ombruk, materialgjenvinning og sluttbehandling av dette,

- 25) «potensial for global oppvarming gjennom hele livssyklusen» eller «livssyklus-GWP» en indikator som kvantifiserer bidragene til potensialet for global oppvarming for en bygning i hele dens livssyklus,
- 26) «skjev interessefordeling» skjev interessefordeling som definert i artikkel 2 nr. 54 i direktiv (EU) 2023/1791,
- 27) «energifattigdom» energifattigdom som definert i artikkel 2 nr. 52 i direktiv (EU) 2023/1791,
- 28) «sårbare husholdninger» husholdninger i energifattigdom eller husholdninger, herunder husholdninger med lav og middels inntekt, som er særlig utsatt for høye energikostnader, og som mangler midler til å renovere bygningen de bor i,
- 29) «europaisk standard» en standard som er vedtatt av Den europeiske standardiseringsorganisasjon, Den europeiske komité for elektroteknisk standardisering eller Det europeiske standardiseringsinstitutt for telekommunikasjon, og som er gjort offentlig tilgjengelig,
- 30) «energisertifikat» et sertifikat som er anerkjent av en medlemsstat eller en juridisk person som medlemsstaten har utpekt, og som angir en bygnings eller en bygningsenhets energiytelse beregnet i samsvar med en metode som er fastsatt i henhold til artikkel 4,
- 31) «kraftvarme» samtidig produksjon i én prosess av termisk energi og elektrisk energi eller mekanisk energi,
- 32) «kostnadsoptimalt nivå» det energiytelsesnivået som fører til den laveste kostnaden i løpet av den anslåtte økonomiske livssyklusen, der
- a) den laveste kostnaden bestemmes idet det tas hensyn til
 - i) kategorien og bruken av den aktuelle bygningen,
 - ii) energirelaterte investeringskostnader på bakgrunn av offisielle prognoser,
 - iii) vedlikeholds- og driftskostnader, herunder energikostnader, idet det tas hensyn til kostnaden ved utslippskvoter for klimagasser,
 - iv) eksterne virkninger knyttet til miljø og helse ved energibruk,
 - v) godtgjøring fra energi som er produsert på stedet, dersom det er relevant,
 - vi) avfallshåndteringskostnader, dersom det er relevant, og
 - b) den anslåtte økonomiske livssyklusen viser til den gjenværende anslåtte økonomiske livssyklusen for en bygning når det er fastsatt krav til energiytelse for bygningen som helhet, eller til den anslåtte økonomiske livssyklusen for et bygningselement når det er fastsatt krav til energiytelse for bygningselementer.
- Det kostnadsoptimale nivået skal ligge innenfor verdiene for de ytelsesnivåene der nytte-kostnadsanalysen beregnet etter den anslåtte økonomiske livssyklusen er positiv,
- 33) «ladepunkt» et ladepunkt som definert i artikkel 2 nr. 48 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/1804⁽²⁷⁾,
- 34) «forhåndskabling» alle tiltak som kreves for å kunne sette opp ladepunkter, herunder dataoverføring, kabler, kabelruter og eventuelt elektrisitetsmålere,
- 35) «overbygd parkeringsområde» en konstruksjon med tak der det er minst tre bilparkeringsplasser som ikke bruker energi til regulering av innemiljøet,
- 36) «isolert mikronett» et nett med et forbruk på under 500 GWh i 2022 som ikke har noen forbindelse til andre nett,

⁽²⁷⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/1804 av 13. september 2023 om utbygging av infrastruktur for alternative drivstoffer og om oppheving av direktiv 2014/94/EF (EUT L 234 av 22.9.2023, s. 1).

- 37) «smartlading» smartlading som definert i artikkel 2 andre ledd nr. 14m i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001⁽²⁸⁾,
- 38) «toveislading» toveislading som definert i artikkel 2 nr. 11 i forordning (EU) 2023/1804,
- 39) «standarder for pantelånsportefølje» ordninger som stimulerer pantelångivere til å finne fram til en metode for å øke middelverdien for energiytelse for porteføljen av bygninger som dekkes av deres pantelån mot 2030 og 2050, og til å oppmuntre potensielle kunder til å forbedre energiytelsen til sine eiendommer i tråd med Unionens ambisjon om avkarbonisering og relevante miljømål på området energiforbruk i bygninger, med utgangspunkt i kriteriene for å bestemme miljømessig bærekraftig økonomisk aktivitet fastsatt i artikkel 3 i forordning (EU) 2020/852,
- 40) «finansieringsplan med løpende sparing» en låneordning som utelukkende har som formål å forbedre energiytelsen, der det ved utformingen av ordningen skapes en sammenheng mellom tilbakebetaling av lånet og oppnådd energisparing, idet det også tas hensyn til andre økonomiske faktorer som indeksering av energikostnaden, rentesatser, økt andelsverdi og refinansiering av lån,
- 41) «digital bygningsloggbok» et felles sentralt datalager for alle relevante bygningsdata, herunder data knyttet til energiytelse, for eksempel energisertifikater, renoveringspass og smartklarindikatorer, samt data knyttet til livssyklus-GWP, som gjør det enklere å treffe informerte beslutninger og dele informasjon innenfor bygge- og anleggssektoren og mellom bygningseiere og -brukere, finansinstitusjoner og offentlige organer,
- 42) «klimaanlegg» en kombinasjon av de komponentene som kreves for å oppnå en form for behandling av inneluften, og som gjør at temperaturen er regulert eller kan senkes,
- 43) «varmesystem» en kombinasjon av de komponentene som kreves for å oppnå en form for behandling av inneluften, og som gjør at temperaturen kan økes,
- 44) «ventilasjonssystem» den tekniske bygningsinstallasjonen som tilfører uteluft til et rom naturlig eller mekanisk,
- 45) «varmegenerator» den delen av et varmesystem som produserer nyttbar varme for bruk angitt i vedlegg I ved hjelp av en eller flere av følgende prosesser:
- a) Forbrenning av brensel, for eksempel i en kjel.
 - b) Joule-effekten som finner sted i varmeelementene i et oppvarmingssystem med elektrisk motstand.
 - c) Oppsamling av varme fra omgivelsesluft, avtrekksluft eller en vann- eller jordkilde ved hjelp av en varmepumpe,
- 46) «kjølegenerator» den delen av et klimaanlegg som gir nyttbar kjøling for bruk angitt i vedlegg I,
- 47) «kontrakt om energiytelse» en kontrakt om energiytelse som definert i artikkel 2 nr. 33 i forordning (EU) 2023/1791,
- 48) «kjel» et samlet kjel/brenner-anlegg som er beregnet på å overføre varme som frigjøres ved forbrenning, til væsker,
- 49) «nominell nytteeffekt» største varmeeffekt, uttrykt i kW, fastsatt og garantert av produsenten, som kan leveres ved kontinuerlig drift når nyttevirkningsgraden oppgitt av produsenten overholdes,
- 50) «fjernvarme» eller «fjernkjøling» distribusjon av termisk energi i form av damp, varmtvann eller kjølte væsker fra en sentral eller desentralisert produksjonskilde via et nettverk til flere bygninger eller anlegg, for bruk til rom- eller prosessoppvarming eller -kjøling,
- 51) «bruksareal» det gulvarealet i en bygning som trengs som en parameter for å kvantifisere spesifikke bruksforhold som uttrykkes per enhet gulvareal, og for anvendelse av forenklingene og reglene for soneinndeling og tildeling eller endret tildeling,

⁽²⁸⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 av 11. desember 2018 om å fremme bruk av energi fra fornybare energikilder (EUT L 328 av 21.12.2018, s. 82).

- 52) «referansegulvareal» gulvarealet som brukes som referansestørrelse for vurderingen av en bygningens energiytelse, beregnet som summen av bruksareal i de rommene innenfor bygningens klimaskjerm som er spesifisert for vurderingen av energiytelse,
- 53) «vurderingsgrense» grensen der den leverte energien og eksporterte energien måles eller beregnes,
- 54) «på stedet» i eller på en bestemt bygning eller på grunnen der den aktuelle bygningen står,
- 55) «energi fra fornybare kilder produsert i nærheten» energi fra fornybare kilder, produsert innenfor et lokal- eller nærområde rundt en bestemt bygning, som oppfyller alle følgende vilkår:
- a) Den kan distribueres og brukes bare innenfor dette lokal- eller nærområdet gjennom et eget distribusjonsnett.
 - b) Den tillater beregning av en spesifikk primærenergifaktor som er gyldig bare for energi fra fornybare kilder som er produsert innenfor dette lokal- eller nærområdet.
 - c) Den kan brukes på stedet gjennom en egen forbindelse til energiproduksjonskilden, dersom denne forbindelsen krever særlig utstyr for sikker forsyning og måling av energi til eget bruk for bygningen,
- 56) «tjenester knyttet til bygningers energiytelse» eller «EPB-tjenester» tjenester, for eksempel oppvarming, kjøling, ventilasjon, varmtvann til husholdningsbruk, belysning og andre tjenester der det tas hensyn til energibruken ved beregning av bygningers energiytelse,
- 57) «energibehov» energien som skal leveres til eller trekkes ut fra et klimatisert rom for å opprettholde ønskede forhold i rommet i et gitt tidsrom, uten hensyn til eventuell ineffektivitet i den tekniske bygningsinstallasjonen,
- 58) «energibruk» eller «energiforbruk» tilført energi til en teknisk bygningsinstallasjon som yter en EPB-tjeneste som skal oppfylle et energibehov,
- 59) «eget bruk» bruk av energi fra fornybare kilder som er produsert på stedet, eller energi fra fornybare kilder som er produsert i nærheten, av tekniske installasjoner på stedet til EPB-tjenester,
- 60) «annen bruk på stedet» annen bruk på stedet enn til EPB-tjenester, herunder apparater, diverse last og tilleggslast eller ladepunkter til elektromobilitet,
- 61) «beregningsintervall» diskret tidsintervall som brukes til beregning av energiytelse,
- 62) «levert energi» energi, uttrykt per energibærer, som leveres til de tekniske bygningsinstallasjonene via vurderingsgrensen for å dekke bruksområdene som tas i betraktning, eller for å produsere den eksporterte energien,
- 63) «eksportert energi» den andelen av den fornybare energien, uttrykt per energibærer og per primærenergifaktor, som eksporteres til energinettet i stedet for å bli brukt på stedet til eget bruk eller til annen bruk på stedet,
- 64) «sykkelparkeringsplass» et område som er avsatt til parkering av minst én sykkel,
- 65) «parkeringsområde som fysisk grenser til en bygning» et parkeringsområde som er tiltenkt å brukes av beboere, besøkere eller arbeidstakere i en bygning, og som befinner seg innenfor eiendommen bygningen står på eller i direkte nærhet av bygningen,
- 66) «kvalitet på innemiljøet» resultatet av en vurdering av forholdene inne i en bygning som påvirker brukernes helse og velferd, basert på parametere knyttet til for eksempel temperatur, fuktighet, ventilasjonskapasitet og forekomst av forurensende stoffer.

Artikkel 3

Nasjonal plan for renovering av bygninger

1. Hver medlemsstat skal utarbeide en nasjonal plan for renovering av bygninger for å sikre renovering av den nasjonale massen av bygninger som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, både offentlige og private, til en svært energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse innen 2050, med mål om å ombygge eksisterende bygninger til nullutslippsbygninger.
2. Hver nasjonale plan for renovering av bygninger skal omfatte
 - a) en oversikt over den nasjonale bygningsmassen for forskjellige bygningstyper, herunder deres andel av den nasjonale bygningsmassen, byggeperioder og klimasoner, som etter hva som er relevant, er basert på statistisk utvalgsteknikk og den nasjonale databasen for energisertifikater i henhold til artikkel 22, en oversikt over markedshindringer og markedssvikt, og en oversikt over kapasiteten i bygge- og anleggssektoren og sektorene for energieffektivitet og fornybar energi, samt andelen av sårbare husholdninger basert på, dersom det er relevant, statistisk utvalgsteknikk,
 - b) en kjøreplan med nasjonalt fastsatte mål og målbare framdriftsindikatorer, herunder reduksjon av antall personer rammet av energifattigdom med sikte på å nå klimanøytralitetsmålet for 2050, for å sikre en svært energieffektiv og avkarbonisert nasjonal bygningsmasse og ombygging av eksisterende bygninger til nullutslippsbygninger innen 2050,
 - c) en oversikt over gjennomførte og planlagte strategier og tiltak til støtte for gjennomføringen av kjøreplanen i henhold til bokstav b),
 - d) en beskrivelse av investeringsbehovene for gjennomføringen av den nasjonale planen for renovering av bygninger, finansieringskildene og -tiltakene samt de administrative ressursene for renovering av bygninger,
 - e) terskelverdiene for driftsrelaterte klimagassutslipp og årlig primærenergibehov for en ny eller renovert nullutslippsbygning i henhold til artikkel 11,
 - f) minstestandarder for energiytelse for bygninger som ikke brukes til boligformål, på grunnlag av øvre terskelverdier for energiytelse i henhold til artikkel 9 nr. 1,
 - g) nasjonalt forløp for renovering av bygningsmassen som brukes til boligformål, herunder milepælene for 2030 og 2035 for gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m²·år) i henhold til artikkel 9 nr. 2, og
 - h) et evidensbasert overslag over forventet energisparing og generelle fordeler, herunder med hensyn til kvaliteten på innemiljøet.

Kjøreplanen nevnt i bokstav b) i dette nummeret skal omfatte nasjonale mål for 2030, 2040 og 2050 når det gjelder den årlige energirenoveringsprosenten, forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi for den nasjonale bygningsmassen og dens reduksjon i driftsrelatert klimagassutslipp, særlige tidsplaner for bygninger som ikke brukes til boligformål for å overholde de nedre øvre terskelverdiene for energiytelse i henhold til artikkel 9 nr. 1 innen 2040 og 2050, i tråd med en kurs for å bygge om den nasjonale bygningsmassen til nullutslippsbygninger, og et evidensbasert overslag over forventet energisparing og generelle fordeler, herunder med hensyn til kvaliteten på innemiljøet.

Dersom en oversikt over spesifikke strategier og tiltak nevnt i bokstav c) eller en beskrivelse av spesifikke investeringsbehov nevnt i bokstav d) allerede er inkludert i de nasjonale energi- og klimaplanene, kan det tas med en klar henvisning til de relevante delene av de nasjonale energi- og klimaplanene i planen for renovering av bygninger i stedet for en fullstendig utarbeidet oversikt.

3. Hvert femte år skal hver medlemsstat utarbeide og framlegge for Kommisjonen sitt utkast til nasjonal plan for renovering av bygninger ved hjelp av malen i vedlegg II til dette direktivet. Hver medlemsstat skal framlegge sitt utkast til nasjonal plan for renovering av bygninger som en del av sitt utkast til integrert nasjonal energi- og klimaplan nevnt i artikkel 9 i forordning (EU) 2018/1999, og dersom medlemsstatene framlegger en oppdatering av utkastet, som en del av oppdateringen av utkastet nevnt i artikkel 14 i nevnte forordning.

Uten hensyn til første ledd skal medlemsstatene framlegge det første utkastet til planen for renovering av bygninger for Kommisjonen innen 31. desember 2025.

4. For å støtte utviklingen i sin nasjonale plan for renovering av bygninger skal hver enkelt medlemsstat gjennomføre en offentlig høring om utkastet til den nasjonale planen for renovering av bygninger før den framlegges for Kommisjonen. Den offentlige høringen skal særlig involvere lokale og regionale myndigheter og andre sosioøkonomiske partnere, herunder det sivile samfunnet og organer som arbeider med sårbare husholdninger. Hver medlemsstat skal ta med et sammendrag av resultatene fra den offentlige høringen som vedlegg til sitt utkast til nasjonal plan for renovering av bygninger. Den offentlige høringen kan integreres som ledd i den offentlige høringen som er foretatt i henhold til artikkel 10 i forordning (EU) 2018/1999.

5. Kommisjonen skal vurdere utkastet til de nasjonale planene for renovering av bygninger som er framlagt i henhold til nr. 3, særlig med hensyn til hvorvidt

- a) ambisjonsnivået i de nasjonalt fastsatte målene er tilstrekkelig og i tråd med de nasjonale forpliktelsene for klima og energi fastsatt i de nasjonale integrerte energi- og klimaplanene,
- b) strategiene og tiltakene er tilstrekkelige til å nå de nasjonalt fastsatte målene,
- c) tildelingen av budsjettmidler og administrative ressurser er tilstrekkelig for gjennomføringen av planen,
- d) finansieringskildene og -tiltakene nevnt i nr. 2 første ledd bokstav d) i denne artikkelen er i tråd med den planlagte reduksjonen i energifattigdom nevnt i nr. 2 første ledd bokstav b) i denne artikkelen,
- e) planene prioriterer renoveringen av bygningene med dårligst energiytelse i samsvar med artikkel 9,
- f) den offentlige høringen i henhold til nr. 4 har vært tilstrekkelig omfattende, og
- g) planene oppfyller kravene i nr. 1 og malen i vedlegg II.

Etter samråd med komiteen nedsatt ved artikkel 33 i dette direktivet, kan Kommisjonen gi medlemsstatene landspesifikke anbefalinger i samsvar med artikkel 9 nr. 2 og artikkel 34 i forordning (EU) 2018/1999.

Når det gjelder første utkast til nasjonal plan for renovering av bygninger, kan Kommisjonen gi medlemsstatene landspesifikke anbefalinger senest seks måneder etter at medlemsstaten har framlagt denne planen.

6. I sin nasjonale plan for renovering av bygninger skal hver medlemsstat ta behørig hensyn til alle anbefalinger fra Kommisjonen om utkastet til den nasjonale planen for renovering av bygninger. Dersom den berørte medlemsstaten ikke retter seg etter en anbefaling eller en vesentlig del av en anbefaling, skal den begrunne dette overfor Kommisjonen og offentliggjøre begrunnelsen.

7. Hvert femte år skal hver medlemsstat framlegge sin nasjonale plan for renovering av bygninger for Kommisjonen ved hjelp av malen i vedlegg II til dette direktivet. Hver medlemsstat skal framlegge sin nasjonale plan for renovering av bygninger som en del av sin integrerte nasjonale energi- og klimaplan nevnt i artikkel 3 i forordning (EU) 2018/1999, og dersom en medlemsstat framlegger en oppdatering, som en del av oppdateringen nevnt i artikkel 14 i nevnte forordning.

Uten hensyn til første ledd skal medlemsstatene framlegge sin første nasjonale plan for renovering av bygninger for Kommisjonen innen 31. desember 2026.

8. Hver medlemsstat skal ta med nærmere opplysninger om gjennomføringen av sin forrige langsiktige renoveringsstrategi eller nasjonale plan for renovering av bygninger som vedlegg til sin neste nasjonale plan for renovering av bygninger og angi om dens nasjonale mål er nådd.

9. Hver medlemsstat skal i samsvar med artikkel 17 og 21 i forordning (EU) 2018/1999 i sine integrerte framdriftsrapporter for energi og klima ta med opplysninger om gjennomføringen av de nasjonale målene nevnt i nr. 2 bokstav b) i denne artikkelen. Annethvert år skal Kommisjonen i sin årlige tilstandsrapport for energiunionen framlagt i henhold til artikkel 35 i forordning (EU) 2018/1999 ta med en samlet framdriftsrapport om renoveringen av den nasjonale bygningsmassen som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, både offentlig og privat, i tråd med kjøreplanene som er angitt i planene for renovering av bygninger, basert på de opplysningene som medlemsstatene har framlagt i sine integrerte nasjonale framdriftsrapporter om energi og klima. Kommisjonen skal årlig overvåke utviklingen i energiytelsen til Unionens bygningsmasse på grunnlag av den beste tilgjengelige informasjonen fra Eurostat og andre kilder, og skal offentliggjøre informasjonen gjennom EUs senter for observasjon av bygningsmasse.

Artikkel 4

Vedtakelse av en metode for beregning av bygningers energiytelse

Medlemsstatene skal anvende en metode for beregning av bygningers energiytelse i samsvar med den felles generelle rammen fastsatt i vedlegg I. Denne metoden skal vedtas på nasjonalt eller regionalt plan.

Kommisjonen skal gi veiledning for beregning av energiytelsen til transparente bygningselementer som utgjør en del av bygningens klimaskjerm, og for hensynet til omgivelsesenergi.

Artikkel 5

Fastsettelse av minstekrav til energiytelse

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at det fastsettes minstekrav til energiytelse for bygninger eller bygningsenheter med sikte på minst å oppnå kostnadsoptimale nivåer, og dersom det er relevant, strengere referanseverdier, for eksempel krav til nesten nullenergibygninger og nullutslippsbygninger. Energiytelsen skal beregnes i samsvar med metoden nevnt i artikkel 4. Kostnadsoptimale nivåer skal beregnes i samsvar med rammen for sammenlignende metoder nevnt i artikkel 6.

Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at det fastsettes minstekrav til energiytelse for bygningselementer som inngår i bygningens klimaskjerm, og som har en betydelig innvirkning på klimaskjermens energiytelse når de skiftes ut eller renoveres, med sikte på minst å oppnå kostnadsoptimale nivåer. Medlemsstatene kan fastsette krav til bygningselementer på et nivå som vil lette effektiv installering av lavtemperaturvarmesystemer i renoverte bygninger.

Når medlemsstatene fastsetter disse kravene, kan de skille mellom nye og eksisterende bygninger og mellom forskjellige kategorier av bygninger.

I disse kravene skal det tas hensyn til optimal kvalitet på innemiljøet for å unngå mulige negative virkninger som utilstrekkelig ventilasjon, samt til lokale forhold og bygningens alder og den tiltenkte bruk.

Medlemsstatene skal gå gjennom minstekravene til energiytelse regelmessig og minst hvert femte år, og skal om nødvendig oppdatere dem for å gjenspeile den tekniske utviklingen i byggesektoren, resultatene av beregningen av kostnadsoptimale nivåer fastsatt i artikkel 6 og oppdaterte nasjonale energi- og klimamål og -strategier.

2. Medlemsstatene kan tilpasse kravene nevnt i nr. 1 til bygninger som er offisielt vernet på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan, som en del av et fredet miljø eller på grunn av sin særlige arkitektoniske eller historiske verdi, dersom overholdelse av visse krav vil innebære en uakseptabel endring av bygningenes karakter eller utseende.

3. Medlemsstatene kan beslutte å ikke fastsette eller anvende kravene nevnt i nr. 1 for følgende kategorier av bygninger:

- a) Bygninger som eies av de væpnede styrkene eller sentralforvaltningen, og som benyttes til nasjonale forsvarsformål, bortsett fra bygninger til innkvartering med enkeltværelser eller kontorbygninger til de væpnede styrkene og annet personale ansatt av de nasjonale forsvarsmyndighetene.
- b) Bygninger som brukes til gudstjeneste og annen religiøs virksomhet.
- c) Midlertidige bygninger som skal brukes i høyst to år, industrianlegg, verksteder og landbruksbygninger med lavt energibehov som ikke brukes til boligformål, og landbruksbygninger som ikke brukes til boligformål, og som brukes av en sektor som omfattes av en nasjonal sektoravtale om energiytelse.
- d) Bygninger som brukes til boligformål og som brukes eller er beregnet på å bli brukt enten mindre enn fire måneder i året eller alternativt i en begrenset del av året, og som har et forventet energiforbruk på mindre enn 25 % av det de ville hatt ved bruk hele året.

- e) Frittstående bygninger med et samlet bruksareal på mindre enn 50 m².

Artikkel 6

Beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse

1. Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 32 for å utfylle dette direktivet når det gjelder fastsettelse og revisjon av en ramme for en sammenlignende metode for beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til bygningers og bygningselementers energiytelse.

Innen 30. juni 2025 skal Kommisjonen revidere rammen for en sammenlignende metode for beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse for nye bygninger og eksisterende bygninger som gjennomgår større renovering, samt for enkeltstående bygningselementer. Disse nivåene skal være i tråd med de nasjonale utviklingsbanene fastsatt i de nasjonale energi- og klimaplanene som er framlagt for Kommisjonen i samsvar med artikkel 14 i forordning (EU) 2018/1999.

Rammen for den sammenlignende metoden skal fastsettes i samsvar med vedlegg VII og skal skille mellom nye og eksisterende bygninger og mellom forskjellige kategorier av bygninger.

2. Medlemsstatene skal beregne kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse ved hjelp av rammen for den sammenlignende metoden som er fastsatt i samsvar med nr. 1 og relevante parametre, for eksempel klimaforhold og energiinfrastrukturens praktiske tilgjengelighet, og sammenligne resultatene av denne beregningen med gjeldende minstekrav til energiytelse. Ved beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse kan medlemsstatene ta hensyn til livssyklus-GWP.

Medlemsstatene skal rapportere til Kommisjonen alle inndata og antakelser som er brukt i beregningene av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse, og resultatene av beregningene. For dette formålet skal medlemsstatene bruke malen fastsatt i vedlegg III til delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 244/2012⁽²⁹⁾. Medlemsstatene skal oppdatere og framlegge disse rapportene for Kommisjonen med jevne mellomrom, som ikke må overstige fem år. Den første rapporten av beregningene basert på den reviderte rammen for metoden i samsvar med nr. 1 i denne artikkelen skal framlegges innen 30. juni 2028.

3. Dersom resultatet av sammenligningen utført i samsvar med nr. 2 viser at de gjeldende minstekravene til energiytelse i en medlemsstat er mer enn 15 % mindre energieffektive enn de kostnadsoptimale nivåene for minstekrav til energiytelse, skal den berørte medlemsstaten justere de innførte minstekravene til energiytelse innen 24 måneder etter at resultatene av sammenligningen ble tilgjengelige.
4. Kommisjonen skal offentliggjøre en rapport om medlemsstatenes framskritt når det gjelder å oppnå kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til energiytelse.

Artikkel 7

Nye bygninger

1. Medlemsstatene skal sikre at nye bygninger er nullutslippsbygninger i samsvar med artikkel 11

- a) fra 1. januar 2028 for nye bygninger eid av offentlige organer, og
- b) fra 1. januar 2030 for alle nye bygninger.

Fram til kravene i første ledd får anvendelse, skal medlemsstatene sikre at alle nye bygninger er nesten nullenergibygninger og oppfyller minstekravene til energiytelse fastsatt i samsvar med artikkel 5. Dersom offentlige organer har til hensikt å bruke en ny bygning de ikke eier, skal de tilstrebe at denne bygningen er en nullutslippsbygning.

⁽²⁹⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 244/2012 av 16. januar 2012 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse gjennom fastsettelse av en ramme for sammenligningsmetoder for beregning av kostnadsoptimale nivåer for minstekrav til bygningers og bygningselementers energiytelse (EUT L 81 av 21.3.2012, s. 18).

2. Medlemsstatene skal sikre at livssyklus-GWP beregnes i samsvar med vedlegg III og angis i bygningens energisertifikat
 - a) fra 1. januar 2028 for alle nye bygninger med et bruksareal på mer enn 1 000 m²,
 - b) fra 1. januar 2030 for alle nye bygninger.
 3. Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 32 for å endre vedlegg III for å fastsette en unionsramme for den nasjonale beregningen av livssyklus-GWP med sikte på å oppnå klimanøytralitet. Den første slike delegerte rettsakten skal vedtas innen 31. desember 2025.
 4. Medlemsstatene kan beslutte ikke å anvende nr. 1 og 2 på bygninger der søknader om byggetillatelse eller tilsvarende søknader, herunder for bruksendring, allerede er inngitt innen datoene fastsatt i nr. 1 og 2.
 5. Innen 1. januar 2027 skal medlemsstatene offentliggjøre og meddele Kommisjonen en kjøreplan med nærmere opplysninger om innføring av grenseverdier for samlet kumulativ livssyklus-GWP for alle nye bygninger og fastsette mål for nye bygninger fra 2030, idet det tas hensyn til en gradvis nedadgående tendens samt øvre grenseverdier angitt for forskjellige klimasoner og bygningstyper.
- Disse øvre grenseverdiene skal være i samsvar med Unionens mål om å oppnå klimanøytralitet.
- Kommisjonen skal gi veiledning, dele dokumentasjon om eksisterende nasjonale strategier og tilby teknisk støtte til medlemsstatene på deres anmodning.
6. Når det gjelder nye bygninger, skal medlemsstatene ta hensyn til problemer i forbindelse med optimal kvalitet på innemiljøet, tilpasning til klimaendring, brannsikring, risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse. Medlemsstatene skal også ta hensyn til karbonopptak i forbindelse med karbonlagring i eller på bygninger.

Artikkel 8

Eksisterende bygninger

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at når bygninger gjennomgår en større renovering, skal energiytelsen til bygningen eller den renoverte delen av den oppgraderes for å oppfylle minstekravene til energiytelse fastsatt i samsvar med artikkel 5 i den grad det er teknisk, funksjonelt og økonomisk gjennomførbart.
- Disse kravene skal anvendes på den renoverte bygningen eller bygningsenheten som helhet. Dessuten eller alternativt kan kravene anvendes på de renoverte bygningselementene.
2. Medlemsstatene skal i tillegg treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at energiytelsen til et bygningselement som utgjør en del av bygningens klimaskjerm, og som har en betydelig innvirkning på klimaskjermens energiytelse, oppfyller minstekravene til energiytelse i den grad dette er teknisk, funksjonelt og økonomisk gjennomførbart, når det renoveres eller skiftes ut.
 3. I forbindelse med bygninger som gjennomgår en større renovering, skal medlemsstatene fremme høyeffektive alternative systemer, i den grad dette er teknisk, funksjonelt og økonomisk gjennomførbart. Når det gjelder bygninger som gjennomgår en større renovering, skal medlemsstatene ta hensyn til problemer i forbindelse med kvaliteten på innemiljøet, tilpasning til klimaendring, brannsikring, risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet, fjerning av farlige stoffer, herunder asbest, og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse.

Artikkel 9

Minstestandarder for energiytelse for bygninger som ikke brukes til boligformål, og forløp for gradvis renovering av bygningsmassen som brukes til boligformål

1. Medlemsstatene skal fastsette minstestandarder for energiytelse for bygninger som ikke brukes til boligformål, som sikrer at disse bygningene ikke overskrider den angitte øvre terskelverdien for energiytelse nevnt i tredje ledd, uttrykt ved en numerisk indikator for forbruk av primærenergi eller sluttforbruk av energi i kWh/(m².år) innen datoene angitt i femte ledd.

De øvre terskelverdiene for energiytelse skal fastsettes på grunnlag av bygningsmassen som ikke brukes til boligformål 1. januar 2020, basert på tilgjengelig informasjon, og dersom det er relevant, på statistisk utvalgsteknikk. Medlemsstatene skal utelukke fra beregningsgrunnlaget bygninger som ikke brukes til boligformål som de unntar i henhold til nr. 6.

Hver medlemsstat skal fastsette en øvre terskelverdi for energiytelse slik at 16 % av dens nasjonale bygningsmasse som ikke brukes til boligformål, er over denne terskelverdien («terskelverdien på 16 %»). Hver medlemsstat skal også fastsette en øvre terskelverdi for energiytelse slik at 26 % av dens nasjonale bygningsmasse som ikke brukes til boligformål, er over denne terskelverdien («terskelverdien på 26 %»). Medlemsstatene kan fastsette de øvre terskelverdiene for energiytelse med henvisning til den nasjonale bygningsmassen som ikke brukes til boligformål som en helhet, eller per bygningstype eller bygningskategori.

Medlemsstatene kan fastsette terskelverdiene på et nivå som tilsvarer en bestemt energiytelsesklasse, forutsatt at de er i samsvar med tredje ledd.

Minstestandardene for energiytelse skal minst sikre at alle bygninger som ikke brukes til boligformål, er under

- a) terskelverdien på 16 % fra 2030, og
- b) terskelverdien på 26 % fra 2033.

Samsvar med terskelverdiene for enkeltstående bygninger som ikke brukes til boligformål, skal kontrolleres på grunnlag av energisertifikatene eller, dersom det er relevant, andre tilgjengelige måter.

I sine kjøreplaner nevnt i artikkel 3 nr. 1 bokstav b) skal medlemsstatene fastsette særlige tidsplaner for bygninger som ikke brukes til boligformål for å overholde de nedre øvre terskelverdiene for energiytelse innen 2040 og 2050, i tråd med en kurs for å bygge om den nasjonale bygningsmassen til nullutslippsbygninger.

Medlemsstatene kan fastsette og offentliggjøre kriterier for å unnta enkeltstående bygninger som ikke brukes til boligformål, fra kravene i dette nummeret i lys av disse bygningenes forventede framtidige bruk, ved alvorlige vanskeligheter eller i tilfelle av en ugunstig nytte-kostnadsanalyse. Alle slike kriterier skal være tydelige, presise og strenge og skal sikre at bygninger som ikke brukes til boligformål, likebehandles. Dersom medlemsstatene fastsetter slike kriteriene, skal de gjøre det mulig å foreta en forhåndsvurdering av den potensielle andelen av bygninger som ikke brukes til boligformål som er omfattet, og skal unngå at et uforholdsmessig stort antall bygninger som ikke brukes til boligformål, blir unntatt. Medlemsstatene skal også rapportere kriteriene som en del av deres nasjonale planer for renovering av bygninger fremlagt for Kommisjonen i henhold til artikkel 3.

Dersom medlemsstatene fastsetter kriterier for unntak i henhold til åttende ledd, skal de oppnå tilsvarende forbedringer i energiytelse i andre deler av bygningsmassen som ikke brukes til boligformål.

Dersom den samlede renoveringen som kreves for å oppnå de terskelverdiene for energiytelse som er angitt i dette nummeret, har en ugunstig nytte-kostnadsanalyse for en bestemt bygning som ikke brukes til boligformål, skal medlemsstatene kreve at det for denne bestemte bygningen som ikke brukes til boligformål, gjennomføres minst de enkeltstående renoveringstiltakene som har en gunstig nytte-kostnadsanalyse.

I den grad den nasjonale bygningsmassen som ikke brukes til boligformål, eller en del av den, blir alvorlig skadet som følge av en naturkatastrofe, kan en medlemsstat midlertidig justere den øvre grenseverdien for energiytelse slik at energirenoveringen av skadede bygninger som ikke brukes til boligformål, erstatter energirenovering av bygninger som ikke brukes til boligformål med dårligst energiytelse, samtidig som det sikres at en lignende prosentandel av bygningsmassen som ikke brukes til boligformål, gjennomgår energirenovering. I så fall skal medlemsstaten rapportere justeringen og dens forventede varighet i sin nasjonale plan for renovering av bygninger.

2. Innen 29. mai 2026 skal hver medlemsstat fastsette et nasjonalt forløp for den gradvise renoveringen av bygningsmassen som brukes til boligformål, i tråd med den nasjonale kjøreplanen og 2030-, 2040- og 2050-målene som ligger i medlemsstatens nasjonale plan for renovering av bygninger, og med mål om at den nasjonale bygningsmassen skal være ombygd til nullutslippsbygninger innen 2050. Det nasjonale forløpet for den gradvise renoveringen av bygningsmassen som brukes til boligformål, skal uttrykkes som en reduksjon i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m²·år) for hele bygningsmassen som brukes til boligformål i perioden 2020–2050, og skal identifisere hvor mange bygninger og bygningsenheter som brukes til boligformål eller det gulvarealet som skal renoveres årlig, herunder gulvarealet i de 43 % av bygningene og bygningsenheterne som brukes til boligformål som har dårligst energiytelse.

Medlemsstatene skal sikre at gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m².år) for hele bygningsmassen som brukes til boligformål,

- a) reduseres med minst 16 % innen 2030 sammenlignet med 2020,
- b) reduseres med minst 20–22 % innen 2035 sammenlignet med 2020,
- c) innen 2040 og deretter hvert femte år er lik eller lavere enn den nasjonalt fastsatte verdien utledet fra en gradvis reduksjon i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi fra 2030 til 2050, i tråd med ombyggingen av bygningsmassen som brukes til boligformål, til en nullutslippsbygningssmasse.

Medlemsstatene skal sikre at minst 55 % av reduksjonen i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi nevnt i tredje ledd oppnås gjennom renoveringen av de 43 % av bygningene som brukes til boligformål som har dårligst energiytelse. Medlemsstatene kan telle reduksjonen i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi oppnådd ved renoveringen av bygninger som brukes til boligformål som er berørt av naturkatastrofer som jordskjelv og flom, mot andelen oppnådd gjennom renoveringen av de 43 % av bygningene som brukes til boligformål som har dårligst energiytelse.

I sitt arbeid med renovering for å oppnå den nødvendige reduksjonen i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i hele bygningsmassen som brukes til boligformål, skal medlemsstatene innføre tiltak som for eksempel minstestandarder for energiytelse, faglig bistand og økonomiske støttetiltak.

I sitt arbeid med renovering skal medlemsstatene ikke på en uforholdsmessig måte unnta bygninger eller bygningenheter til boligformål som brukes til utleie.

Medlemsstatene skal i sine nasjonale planer for renovering av bygninger rapportere hvilke metoder som er brukt og hvilke data som er samlet inn for å anslå verdiene nevnt i andre og tredje ledd. Som ledd i vurderingen av nasjonale planer for renovering av bygninger skal Kommisjonen overvåke oppnåelsen av verdiene nevnt i andre og tredje ledd, herunder antall bygninger og bygningenheter eller gulvarealet i de 43 % av bygningene som brukes til boligformål som har dårligst energiytelse, og gi anbefalinger ved behov. Disse anbefalingene kan inneholde en mer omfattende bruk av minstestandarder for energiytelse.

Det nasjonale forløpet for den gradvise renoveringen av bygningsmassen som brukes til boligformål, skal vise til data for den nasjonale bygningsmassen som brukes til boligformål, basert på, dersom det er relevant, statistisk utvalgsteknikk og energisertifikater.

Dersom den gjennomsnittlige fossile andelen av energibruken i bygninger som brukes til boligformål, er lavere enn 15 %, kan medlemsstatene justere nivåene som er fastsatt i bokstav a) og b) i tredje ledd, for å sikre at gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m².år) i hele bygningsmassen som brukes til boligformål innen 2030 og deretter hvert femte år, er lik eller lavere enn en nasjonalt fastsatt verdi utledet fra en lineær reduksjon i gjennomsnittlig forbruk av primærenergi fra 2020 til 2050, i tråd med ombyggingen av bygningsmassen som brukes til boligformål, til en nullutslippsbygningssmasse.

3. I tillegg til forbruket av primærenergi nevnt i nr. 1 og 2 i denne artikkelen kan medlemsstatene fastsette ytterligere indikatorer for forbruket av ikke-fornybar og fornybar primærenergi, samt for driftsrelaterte klimagassutslipp produsert i kg CO₂eq/(m².år). For å sikre reduksjon i driftsrelaterte klimagassutslipp skal minstestandardene for energiytelse ta hensyn til artikkel 15a nr. 1 i direktiv (EU) 2018/2001.

4. I samsvar med artikkel 17 skal medlemsstatene støtte overholdelsen av minstestandardene for energiytelse ved alle følgende tiltak:

- a) Treffe hensiktsmessige økonomiske tiltak, særlig slike som retter seg mot sårbare husholdninger, personer som er rammet av energifattigdom, eller, dersom det er relevant, bor i sosialboliger, i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2023/1791.
- b) Yte faglig bistand, herunder gjennom felles kontaktpunkter med særlig fokus på sårbare husholdninger og, dersom det er relevant, personer som bor i sosialboliger, i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2023/1791.
- c) Utforme integrerte finansieringsplaner som stimulerer til totalrenoveringer og trinnvise totalrenoveringer i henhold til artikkel 17.

d) Fjerne ikke-økonomiske hindringer, herunder skjev interessefordeling.

e) Overvåke sosiale virkninger, særlig på de mest sårbare husholdningene.

5. Dersom en bygning renoveres for å overholde en minstestandard for energiytelse, skal medlemsstatene sikre samsvar med minstekravene til energiytelse for bygningselementer i henhold til artikkel 5, og når det gjelder større renovering, med minstekravene til energiytelse for eksisterende bygninger i henhold til artikkel 8.

6. Medlemsstatene kan beslutte å ikke anvende minstestandardene for energiytelse nevnt i nr. 1 og 2 for følgende kategorier av bygninger:

a) Bygninger som er offisielt vernet som del av et fredet miljø eller på grunn av sin særlige arkitektoniske eller historiske verdi, eller andre kulturarvbygninger, i den grad overholdelse av standardene ville endre deres karakter eller utseende på en uakseptabel måte, eller dersom renoveringen ikke er teknisk eller økonomisk gjennomførbar.

b) Bygninger som brukes til gudstjeneste og annen religiøs virksomhet.

c) Midlertidige bygninger som skal brukes i høyst to år, industrianlegg, verksteder og landbruksbygninger med lavt energibehov som ikke brukes til boligformål, og landbruksbygninger som ikke brukes til boligformål, og som brukes av en sektor som omfattes av en nasjonal sektoravtale om energiytelse.

d) Bygninger som brukes til boligformål og som brukes eller er beregnet på å bli brukt enten mindre enn fire måneder i året eller alternativt i en begrenset del av året, og som har et forventet energiforbruk på mindre enn 25 % av det de ville hatt ved bruk hele året.

e) Frittstående bygninger med et samlet bruksareal på mindre enn 50 m².

f) Bygninger som eies av de væpnede styrkene eller sentralforvaltningen, og som benyttes til nasjonale forsvarsformål, bortsett fra bygninger til innkvartering med enkeltværelser eller kontorbygninger til de væpnede styrkene og annet personale ansatt av de nasjonale forsvarsmyndighetene.

7. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre gjennomføring av minstestandardene for energiytelse nevnt i nr. 1 og 2 i denne artikkelen, herunder hensiktsmessige overvåkingsordninger og sanksjoner i samsvar med artikkel 34.

Dersom medlemsstatene fastsetter regler for sanksjoner, skal de ta hensyn til den finansielle stillingen og tilgangen til tilstrekkelig økonomisk støtte for boligeiere, særlig for sårbare husholdninger.

8. Innen 31. mars 2025 skal Kommisjonen for å støtte gjennomføringen av dette direktivet, og idet det tas behørig hensyn til nærhetsprinsippet, framlegge en analyse med særlig vekt på

a) effektiviteten av, relevansen av nivået for, det faktiske beløpet som er brukt fra og de typene instrumenter som er brukt med hensyn til strukturfondene og Unionens rammeprogrammer, herunder finansiering fra den europeiske investeringsbanken, for å forbedre bygningers energiytelse, særlig i boliger,

b) effektiviteten av, relevansen av nivået for og de typene instrumenter og tiltak som er brukt med hensyn til midler fra offentlige finansinstitusjoner,

c) samordningen av Unionens finansiering og nasjonal finansiering og andre typer tiltak som kan ha en vektstangvirkning når det gjelder å stimulere til investeringer i bygningers energiytelse, og hvorvidt slik finansiering er tilstrekkelig for å oppnå Unionens mål.

På grunnlag av denne analysen skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om hvor effektive og relevante finansielle instrumenter er for å øke bygningers energiytelse, særlig bygningene med dårligst energiytelse.

Artikkel 10

Solenergi i bygninger

1. Medlemsstatene skal sikre at alle nye bygninger er konstruert for å optimalisere sitt potensial for produksjon av solenergi på grunnlag av solinnstrålingen på stedet, noe som muliggjør senere kostnadseffektiv installering av solvarmeteknologier.
2. Tillatelsesprosedyren for installering av solenergiutstyr fastsatt i artikkel 16d i direktiv (EU) 2018/2001 og prosedyren for nettilkopling etter enkel melding fastsatt i artikkel 17 i nevnte direktiv får anvendelse på installering av solenergiutstyr i bygninger.
3. Medlemsstatene skal sikre utbygging av egnede solenergianlegg, dersom det er teknisk egnet og økonomisk og funksjonelt gjennomførbart, på følgende måte.
 - a) Innen 31. desember 2026 på alle nye offentlige bygninger og bygninger som ikke brukes til boligformål, med et bruksareal på mer enn 250 m².
 - b) På alle eksisterende offentlige bygninger med et bruksareal på mer enn
 - i) 2 000 m² innen 31. desember 2027,
 - ii) 750 m² innen 31. desember 2028,
 - iii) 250 m² innen 31. desember 2030.
 - c) Innen 31. desember 2027 på alle eksisterende bygninger som ikke brukes til boligformål, med et bruksareal på mer enn 500 m², dersom bygningen gjennomgår en større renovering eller et tiltak som krever en administrativ tillatelse for renovering av bygninger, arbeider på taket eller installering av en teknisk bygningsinstallasjon.
 - d) Innen 31. desember 2029 på alle nye bygninger.
 - e) Innen 31. desember 2029 på alle nye overbygde parkeringsområder som fysisk grenser til bygninger.

I sine nasjonale planer for renovering av bygninger nevnt i artikkel 3 skal medlemsstatene ta med strategier og tiltak for utbygging av egnede solenergianlegg på alle bygninger.

4. Medlemsstatene skal fastsette og offentliggjøre kriterier på nasjonalt plan for den praktiske gjennomføringen av forpliktelsen fastsatt i denne artikkelen, og for mulige unntak fra disse forpliktelsene for bestemte bygningstyper, idet det tas hensyn til prinsippet om teknologinøytralitet når det gjelder teknologi som ikke produserer utslipp på stedet, og i samsvar med det vurderede tekniske og økonomiske potensialet ved solenergianleggene og bygningenes egenskaper som omfattes av denne forpliktelsen. Medlemsstatene skal også ta hensyn til strukturell integritet, grønne tak samt isolasjon i loft og tak, dersom det er relevant.

For å nå målene i denne artikkelen og ta hensyn til problemene knyttet til stabiliteten i elektrisitetsnettet, skal medlemsstatene inkludere berørte parter i fastsettelsen av kriteriene nevnt i første ledd i dette nummeret.

Ved innarbeiding av forpliktelsene fastsatt i første ledd i nr. 3 kan en medlemsstat bruke målingen av bygningens areal på bakkeplan i stedet for bygningens bruksareal, forutsatt at medlemsstaten viser at dette gir tilsvarende mengde installert kapasitet for egnede solenergianlegg på bygninger.

5. Medlemsstatene skal innføre en ramme som gir de administrative, tekniske og økonomiske tiltakene som er nødvendige for å støtte utbyggingen av solenergi i bygninger, herunder i kombinasjon med tekniske bygningsinstallasjoner eller effektive fjernvarmeanlegg.

Artikkel 11

Nullutslippsbygninger

1. En nullutslippsbygning skal ikke forårsake noe karbonutslipp på stedet fra fossilt brensel. En nullutslippsbygning skal, dersom det er økonomisk og teknisk gjennomførbart, ha kapasitet til å reagere på eksterne signaler og tilpasse sitt energiforbruk, sin energiproduksjonen eller sin energilagring.

2. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at energibehovet til en nullutslippsbygning er i samsvar med en øvre terskelverdi.

Medlemsstatene skal fastsette denne øvre terskelverdien for energibehovet til en nullutslippsbygning med sikte på å oppnå minst de kostnadsoptimale nivåene som er fastsatt i den nyeste nasjonale rapporten om kostnadsoptimale nivåer i henhold til artikkel 6. Medlemsstatene skal revidere den øvre terskelverdien hver gang de kostnadsoptimale nivåene revideres.

3. Øvre terskelverdi for en nullutslippsbygningens energibehov skal være minst 10 % lavere enn terskelverdien for det samlede forbruket av primærenergi som ble fastsatt på medlemsstatsplan for nesten nullenergibygnings 28. mai 2024.

4. Medlemsstatene kan justere den øvre terskelverdien for en nullutslippsbygningens energibehov for renoverte bygninger, samtidig som de overholder de respektive bestemmelsene om kostnadsoptimalitet, og dersom det er fastsatt terskelverdier for renoverte nesten nullenergibygnings, oppfyller kravene i nr. 3.

5. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at de driftsrelaterte klimagassutslippene for en nullutslippsbygning er i samsvar med en øvre terskelverdi fastsatt på medlemsstatsplan i deres nasjonale planer for renovering av bygninger. Denne øvre terskelverdien kan fastsettes på forskjellige nivåer for nye og renoverte bygninger.

6. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om sine øvre terskelverdier, herunder en beskrivelse av beregningsmetoden for hver bygningstype og den relevante betegnelsen for uteklimaet, i samsvar med vedlegg I. Kommisjonen skal gjennomgå de øvre terskelverdiene og anbefale at de tilpasses dersom det er relevant.

7. Medlemsstatene skal sikre at det årlige forbruket av primærenergi for en ny eller renovert nullutslippsbygning dekkes av

- a) energi fra fornybare kilder produsert på stedet, idet kriteriene fastsatt i artikkel 7 i direktiv (EU) 2018/2001 overholdes,
- b) energi fra fornybare kilder som kommer fra et fellesskap for fornybar energi i henhold til artikkel 22 i direktiv (EU) 2018/2001,
- c) energi fra et energieffektivt fjernvarme- og fjernkjølingssystem i samsvar med artikkel 26 nr. 1 i direktiv (EU) 2023/1791, eller
- d) energi fra karbonfrie kilder.

Dersom det ikke er teknisk eller økonomisk gjennomførbart å oppfylle kravene fastsatt i dette nummeret, kan det samlede årlige forbruket av primærenergi også dekkes av annen energi fra nettet som er i samsvar med kriteriene fastsatt på nasjonalt plan.

Artikkel 12

Renoveringspass

1. Innen 29. mai 2026 skal medlemsstatene innføre en ordning for renoveringspass som er basert på den felles rammen nevnt i vedlegg VIII.

2. Ordningen nevnt i nr. 1 skal være frivillig å bruke for eiere av bygninger og bygningenheter, med mindre medlemsstaten beslutter å gjøre den obligatorisk.

Medlemsstatene skal treffe tiltak for å sikre at renoveringspassene har en overkommelig pris og skal vurdere å yte økonomisk støtte til sårbare husholdninger som ønsker å renovere sine bygninger.

3. Medlemsstatene kan tillate at renoveringspasset utarbeides og utstedes sammen med energisertifikatet.

4. Renoveringspasset skal utstedes i et digitalt format som egner seg til utskrift, av en kvalifisert eller sertifisert ekspert etter et besøk på stedet.

5. Når renoveringspasset er utstedt, skal det overfor bygningseieren foreslås en samtale med eksperten nevnt i nr. 4, slik at eksperten kan forklare hvordan bygningen best kan ombygges til en nullutslippsbygning i god tid før 2050.

6. Medlemsstatene skal tilstrebe å gjøre tilgjengelig et eget digitalt verktøy som kan brukes til å utarbeide og eventuelt oppdatere renoveringspasset. Medlemsstatene kan utvikle et utfyllende verktøy som gjør det mulig for bygningseiere og -forvaltere å simulere et utkast til et forenklet renoveringspass og oppdatere det når en renovering skjer eller et bygningselement skiftes ut.
7. Medlemsstatene skal sikre at renoveringspasset kan lastes opp til den nasjonale databasen for bygningers energiytelse opprettet i henhold til artikkel 22.
8. Medlemsstatene skal sikre at renoveringspasset er lagret i og er tilgjengelig via den digitale bygningsloggboken, dersom en slik finnes.

Artikkel 13

Tekniske bygningsinstallasjoner

1. For å optimalisere tekniske bygningsinstallasjoners energibruk skal medlemsstatene fastsette krav til slike installasjoner som bruker energisparende teknologier, når det gjelder samlet energiytelse, riktig installasjon og egnet dimensjonering, justering og kontroll og, dersom det er relevant, hydronisk balansering av de tekniske bygningsinstallasjonene som er installert i nye eller eksisterende bygninger. Når kravene fastsettes, skal medlemsstatene ta hensyn til dimensjoneringsvilkårene og typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold.

Det skal fastsettes krav til nye tekniske bygningsinstallasjoner og til eksisterende tekniske bygningsinstallasjoner som skiftes ut eller oppgraderes, og disse kravene skal anvendes i den grad det er teknisk, økonomisk og funksjonelt gjennomførbart.

Medlemsstatene kan fastsette krav knyttet til klimagassutslipp fra varmegeneratorer eller til typen brensel de bruker, eller til minsteandelen av fornybar energi som brukes til oppvarming på bygningsnivå, forutsatt at slike krav ikke utgjør en uberettiget markedshindring.

Medlemsstatene skal sikre at kravene de fastsetter for tekniske bygningsinstallasjoner minst tilsvarer de nyeste kostnadsoptimale nivåene.

2. Medlemsstatene kan fastsette særlige krav til tekniske bygningsinstallasjoner for å lette effektiv installering og drift av lavtemperaturvarmesystemer i nye eller renoverte bygninger.
3. Medlemsstatene skal kreve at nye bygninger, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, er utstyrt med selvregulerende innretninger for separat regulering av temperaturen i hvert rom, eller, dersom det er begrunnet, i en angitt oppvarmet eller kjølt sone av bygningsenheten og, dersom det er relevant, med hydronisk balansering. Installering av slike selvregulerende innretninger og, dersom det er relevant, hydronisk balansering i eksisterende bygninger skal kreves når varmegeneratorer eller kjølegeneratorer skiftes ut, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart.
4. Medlemsstatene skal fastsette krav til gjennomføringen av tilstrekkelige standarder for kvaliteten på innemiljøet i bygninger for å opprettholde et sunt inneklima.
5. Medlemsstatene skal kreve at nullutslippsbygninger som ikke brukes til boligformål, er utstyrt med måle- og kontrollinnretninger for overvåking og regulering av inneluftkvaliteten. I eksisterende bygninger som ikke brukes til boligformål, skal installering av slike innretninger kreves når en bygning gjennomgår en større renovering, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Medlemsstatene kan kreve at slike innretninger installeres i bygninger som brukes til boligformål.
6. Når en teknisk bygningsinstallasjon installeres, skal medlemsstatene sikre at den samlede energiytelsen til den endrede delen og eventuelt den fullstendige endrede installasjonen vurderes. Resultatene skal dokumenteres og videreformidles til bygningseieren slik at de forblir tilgjengelige og kan brukes til å kontrollere at minstekravene fastsatt i samsvar med nr. 1 er oppfylt, samt til å utstede energisertifikater.

Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at energiytelsen til tekniske bygningsinstallasjoner optimaliseres dersom de ettermonteres eller skiftes ut.

Medlemsstatene skal fremme energilagring for fornybar energi i bygninger.

Medlemsstatene kan fastsette nye stimulerings tiltak og ny finansiering for å fremme overgangen fra varme- og kjølesystemer som er basert på fossilt brensel, til varme- og kjølesystemer som ikke bruker fossilt brensel.

7. Medlemsstatene skal tilstrebe å skifte ut frittstående kjeler som bruker fossilt brensel i eksisterende bygninger, i tråd med de nasjonale utfasingsplanene for kjeler fyrt med fossilt brensel.

8. Kommisjonen skal gi veiledning om hva som betegnes som en kjel fyrt med fossilt brensel.

9. Medlemsstatene skal, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, fastsette krav for å sikre at bygninger som ikke brukes til boligformål, er utstyrt med bygningsautomasjons- og styringssystemer, på følgende måte:

a) Innen 31. desember 2024, bygninger som ikke brukes til boligformål med en nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på over 290 kW.

b) Innen 31. desember 2029, bygninger som ikke brukes til boligformål med en nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på over 70 kW.

10. Bygningsautomasjons- og styringssystemene skal kunne

a) kontinuerlig overvåke, registrere, analysere og gjøre det mulig å justere energiforbruket,

b) fastsette referanseverdier for bygningens energieffektivitet, påvise effektivitetstap i tekniske bygningsinstallasjoner og underrette vedkommende som er ansvarlig for anleggene eller den bygningstekniske forvaltningen, om muligheter for energieffektivisering,

c) muliggjøre kommunikasjon med tilkoblede tekniske bygningsinstallasjoner og andre apparater i bygningen og samvirke med tekniske bygningsinstallasjoner på tvers av ulike typer av patentbeskyttede teknologier, innretninger og utstyr,

d) innen 29. mai 2026 overvåke kvaliteten på innemiljøet.

11. Medlemsstatene skal, dersom det er teknisk, økonomisk og funksjonelt gjennomførbart, fra 29. mai 2026 fastsette krav for å sikre at nye bygninger som brukes til boligformål og bygninger som brukes til boligformål som gjennomgår større renovering, er utstyrt med følgende:

a) Funksjoner for kontinuerlig elektronisk overvåking som måler systemenes effektivitet og informerer bygningseiere eller -forvaltere ved betydelig variasjon, og når vedlikehold av systemet er nødvendig.

b) Effektive kontrollfunksjoner for å sikre optimal produksjon, distribusjon, lagring og bruk av energi og, dersom det er relevant, hydronisk balanse.

c) Kapasitet til å reagere på eksterne signaler og justere energiforbruket.

Medlemsstatene kan utelukke eneboliger som gjennomgår større renovering, fra kravene fastsatt i dette nummeret dersom kostnadene ved installering overskrider nytten.

12. Medlemsstatene skal, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, fastsette krav for å sikre at bygninger som ikke brukes til boligformål og har en nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på

- a) over 290 kW, er utstyrt med automatisk lysstyring innen 31. desember 2027,
- b) over 70 kW, er utstyrt med automatisk lysstyring innen 31. desember 2029.

Den automatiske lysstyringen skal ha en passende soneinndeling og kunne registrere tilstedeværelse.

Artikkel 14

Infrastruktur for bærekraftig mobilitet

1. Når det gjelder nye bygninger som ikke brukes til boligformål og har mer enn fem bilparkeringsplasser, og bygninger som ikke brukes til boligformål som gjennomgår større renovering og har mer enn fem bilparkeringsplasser, skal medlemsstatene sikre

- a) at det settes opp minst ett ladepunkt for hver femte bilparkeringsplass,
- b) at det installeres forhåndskabling for minst 50 % av bilparkeringsplassene samt kabelføringsinfrastruktur, det vil si rør for elektriske kabler for de resterende parkeringsplassene, slik at det på et senere tidspunkt kan settes opp ladepunkter for elektriske kjøretøyer, elektriske sykler og andre kjøretøytyper i gruppe L, og
- c) at det framskaffes sykkelparkeringsplasser som representerer minst 15 % av gjennomsnittlig eller 10 % av samlet brukerkapasitet for bygninger som ikke brukes til boligformål, idet det tas hensyn til den plassen som kreves også for sykler som er større enn standardsykler.

Første ledd får anvendelse dersom

- a) parkeringsområdet ligger inne i bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller bygningens elektriske infrastruktur, eller
- b) parkeringsområdet fysisk grenser til bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller parkeringsområdets elektriske infrastruktur.

Medlemsstatene skal sikre at forhåndskablingen og kabelføringsinfrastrukturen nevnt i bokstav b) i første ledd er dimensjonert for å muliggjøre samtidig og effektiv bruk av det påkrevde antallet ladepunkter og støtte, dersom det er relevant, installering av et styringssystem for last eller lading, i den grad dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart og forsvarlig.

Som unntak fra bokstav a) i første ledd, skal når det gjelder nye kontorbygninger eller kontorbygninger som gjennomgår større renovering med mer enn fem parkeringsplasser, medlemsstatene sikre at det settes opp minst ett ladepunkt for annenhver parkeringsplass.

2. Med hensyn til alle bygninger som ikke brukes til boligformål og har mer enn 20 bilparkeringsplasser, skal medlemsstatene innen 1. januar 2027 sikre

- a) at det settes opp minst ett ladepunkt for hver tiende bilparkeringsplass, eller at det installeres kabelføringsinfrastruktur, det vil si rør for elektriske kabler for minst 50 % av bilparkeringsplassene, slik at det på et senere tidspunkt kan settes opp ladepunkter for elektriske kjøretøyer, og
- b) at det framskaffes sykkelparkeringsplasser som representerer minst 15 % av gjennomsnittlig eller 10 % av samlet brukerkapasitet for bygningen, og med plass også til sykler som er større enn standardsykler.

For bygninger som eies eller brukes av offentlige organer, skal medlemsstatene sikre at det installeres forhåndskabling for minst 50 % av bilparkeringsplassene innen 1. januar 2033.

Medlemsstatene kan utsette gjennomføringen av dette kravet til 1. januar 2029 for alle bygninger som ikke brukes til boligformål som er renovert de to siste årene før 28. mai 2024, for å oppfylle de nasjonale kravene fastsatt i samsvar med artikkel 8 nr. 3 i direktiv 2010/31/EU.

3. Medlemsstatene kan justere kravene til antall sykkelparkeringsplasser i samsvar med nr. 1 og 2 for særlige kategorier av bygninger som ikke brukes til boligformål som man vanligvis ikke har atkomst til med sykkel.

4. Når det gjelder nye bygninger som brukes til boligformål og har mer enn tre bilparkeringsplasser, og bygninger som brukes til boligformål som gjennomgår større renovering og har mer enn tre bilparkeringsplasser, skal medlemsstatene sikre

- a) at det installeres forhåndskabling for minst 50 % av bilparkeringsplassene samt kabelføringsinfrastruktur, det vil si rør for elektriske kabler for de resterende parkeringsplassene, slik at det på et senere tidspunkt kan settes opp ladepunkter for elektriske kjøretøyer, elektriske sykler og andre kjøretøytyper i gruppe L, og
- b) at det framskaffes minst to sykkelparkeringsplasser for hver bygningsenhet som brukes til boligformål.

Når det gjelder nye bygninger som brukes til boligformål og har mer enn tre bilparkeringsplasser, skal medlemsstatene også sikre at det settes opp minst ett ladepunkt.

Første og annet ledd får anvendelse dersom

- a) parkeringsområdet ligger inne i bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller bygningens elektriske infrastruktur, eller
- b) parkeringsområdet fysisk grenser til bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller parkeringsområdets elektriske infrastruktur.

Som unntak fra første ledd kan medlemsstatene, med forbehold for en vurdering fra lokale myndigheter og idet det tas hensyn til lokale forhold, herunder demografi, geografi og klima, justere kravene som gjelder antall sykkelparkeringsplasser.

Medlemsstatene skal sikre at forhåndskablingen nevnt i bokstav a) i første ledd er dimensjonert for å muliggjøre samtidig bruk av ladepunkter på alle parkeringsplasser. Dersom det ved en større renovering ikke er gjennomførbart å sikre to sykkelparkeringsplasser for hver bygningsenhet som brukes til boligformål, skal medlemsstatene sørge for at det lages så mange sykkelparkeringsplasser som er hensiktsmessig.

5. Medlemsstatene kan beslutte ikke å anvende nr. 1, 2 og 4 i denne artikkelen på særlige kategorier av bygninger dersom

- a) den nødvendige ladeinfrastrukturen vil være avhengig av isolerte mikronett, eller bygningene ligger i de mest fjerntliggende regionene i henhold til artikkel 349 i TEUV, dersom dette vil føre til betydelige problemer for driften av det lokale energisystemet og vil kunne sette stabiliteten i det lokale nettet i fare,
- b) kostnaden til lade- og kabelføringsinstallasjonene overstiger minst 10 % av den samlede kostnaden ved den større renoveringen av bygningen.

6. Medlemsstatene skal sikre at ladepunktene nevnt i nr. 1, 2 og 4 i denne artikkelen tillater smartlading og, dersom det er relevant, toveislading, og at de kan brukes på grunnlag av allment tilgjengelige og ikke-diskriminerende kommunikasjonsprotokoller og standarder på en samvirkende måte og i samsvar med europeiske standarder og delegerte rettsakter som er vedtatt i henhold til artikkel 21 nr. 2 og 3 i forordning (EU) 2023/1804.

7. Medlemsstatene skal oppmuntre til at operatører av ladepunkter som ikke er offentlig tilgjengelige, driver dem i samsvar med artikkel 5 nr. 4 i forordning (EU) 2023/1804, dersom det er relevant.

8. Medlemsstatene skal fastsette tiltak for å forenkle, effektivisere og påskynde framgangsmåten for oppsetting av ladepunkter i nye og eksisterende bygninger som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, særlig i sameieforeninger, og fjerne hindringer i regelverket, herunder framgangsmåter for tillatelse og godkjenning fra lokale myndigheter, uten at dette berører medlemsstatenes eiendoms- og leierett. Medlemsstatene skal fjerne hindringer for oppsetting av ladepunkter i bygninger som brukes til boligformål med parkeringsplasser, særlig behovet for å innhente samtykke fra husverten eller medeiere for et privat ladepunkt til eget bruk. En forespørsel fra leietakere eller medeiere om tillatelse til å installere ladeinfrastruktur på en parkeringsplass kan avslås bare dersom det er alvorlige og berettigede grunner for å gjøre det.

Uten at medlemsstatenes eiendoms- og leierett berøres, skal medlemsstatene vurdere administrative hindringer vedrørende søknader om oppsetting av et ladepunkt i en bygning med flere bygningsenheter som brukes til boligformål, i en leietakerforening eller sameieforening.

Medlemsstatene skal sikre at faglig bistand er tilgjengelig for bygningseiere og leietakere som ønsker å sette opp ladepunkter og sykkelparkeringsplasser.

Når det gjelder bygninger som brukes til boligformål, skal medlemsstatene vurdere om det skal innføres støtteordninger for oppsetting av ladepunkter og installering av forhåndskabling eller kabelføringsinfrastruktur på parkeringsplasser i tråd med antallet batterielektriske lette kjøretøyer som er registrert på deres territorium.

9. Medlemsstatene skal sikre sammenheng i strategiene for bygninger, aktiv og grønn mobilitet, klima, energi, biologisk mangfold og byplanlegging.

10. Kommisjonen skal senest 31. desember 2025 offentliggjøre en veiledning for brannsikring på parkeringsområder.

Artikkel 15

Bygningers smartberedskap

1. Kommisjonen skal vedta delegert rettsakter i samsvar med artikkel 32 for å utfylle dette direktivet med hensyn til en frivillig felles unionsordning for smartklarvurdering av bygninger. Vurderingen skal bygge på en vurdering av en bygnings eller bygningsenhets evne til å tilpasse driften til behovene til brukeren, særlig med hensyn til kvaliteten på innneklimaet, til nettet, og til å forbedre energieffektiviteten og den samlede ytelsen.

I samsvar med vedlegg IV skal den frivillige felles unionsordningen for smartklarvurdering av bygninger fastsette

- a) en definisjon av smartklarindikatoren,
- b) en metode for å beregne den.

2. Innen 30. juni 2026 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om prøving og gjennomføring av smartklarindikatoren på grunnlag av de tilgjengelige resultatene av de nasjonale prøvingsfasene og andre relevante prosjekter.

Idet det tas hensyn til resultatet av denne rapporten, skal Kommisjonen innen 30. juni 2027 vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 32 som utfyller dette direktivet ved å kreve at den felles unionsordningen for smartklarvurdering av bygninger i samsvar med vedlegg IV får anvendelse på bygninger som ikke brukes til boligformål og har en nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på over 290 kW.

3. Kommisjonen skal etter å ha rådspurt relevante berørte parter, vedta en gjennomføringsrettsakt med nærmere opplysninger om de tekniske ordningene for effektiv gjennomføring av ordningen nevnt i nr. 1 i denne artikkelen, herunder en tidsplan for en ikke-bindende prøvingsfase på nasjonalt plan, og som klargjør den utfyllende sammenhengen mellom ordningen og energisertifikatene nevnt i artikkel 19.

Denne gjennomføringsrettsakten skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 33 nr. 3.

4. Forutsatt at Kommisjonen har vedtatt de delegerte rettsaktene nevnt i nr. 2, skal den innen 30. juni 2027 vedta en delegert rettsakt med nærmere opplysninger om de tekniske ordningene for en effektiv gjennomføring av anvendelsen av ordningen nevnt i nr. 2 på bygninger som ikke brukes til boligformål og har en nominell nytteeffekt for varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på over 290 kW.

Denne gjennomføringsrettsakten skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 33 nr. 3.

Artikkel 16

Datautveksling

1. Medlemsstatene skal sikre at bygningseiere, leietakere og forvaltere kan ha direkte tilgang til sine bygningsinstallasjoners data. På deres samtykke skal tilgangen eller dataene gjøres tilgjengelige for en tredjepart, med forbehold for eksisterende gjeldende regler og avtaler. Medlemsstatene skal legge til rette for full interoperabilitet mellom tjenester og for datautveksling i Unionen i samsvar med nr. 5.

I henhold til dette direktivet skal bygningsinstallasjoners data minst omfatte alle lett tilgjengelige data knyttet til bygningselementers energiytelse, bygningstjenesters energiytelse, forventet levetid for varmesystemer, dersom tilgjengelig, bygningsautomasjons- og styringssystemer, målere, måle- og kontrollinnretninger og ladepunkter for e-mobilitet, og skal være forbundet, dersom tilgjengelig, med den digitale bygningsloggboken.

2. Ved fastsettelse av reglene for behandling og utveksling av data, og idet det tas hensyn til de internasjonale standardene og behandlingsformatet for datautveksling, skal medlemsstatene, eller dersom medlemsstaten har fastsatt det, de utpekte vedkommende myndighetene, overholde gjeldende unionsrett. Reglene for tilgang og eventuelle gebyrer skal ikke utgjøre noen hindring for eller innebære diskriminering av tredjeparter når det gjelder tilgang til bygningsinstallasjoners data.

3. Ingen tilleggskostnader skal pålegges bygningseieren, leietakeren eller forvalteren for tilgang til deres data, eller for en søknad om å gjøre deres data tilgjengelige for en tredjepart, med forbehold for eksisterende gjeldende regler og avtaler. Medlemsstatene skal ha ansvar for å fastsette relevante gebyrer for tilgang til data for andre berettigede parter, for eksempel finansinstitusjoner, aggregatorer, energileverandører, leverandører av energitjenester og nasjonale statistikkontorer, eller andre nasjonale myndigheter som har ansvar for utvikling, utarbeiding og formidling av europeisk statistikk. Medlemsstatene, eller dersom det er relevant, utpekte vedkommende myndigheter, skal sikre at alle gebyrer som pålegges av regulerte enheter som yter datatjenester, er rimelige og behørig begrunnede. Medlemsstatene skal stimulere til deling av relevante data for bygningsinstallasjoner.

4. Reglene for tilgang til data og datalagring i henhold til dette direktivet skal være i samsvar med relevant unionsrett. Behandling av personopplysninger innenfor rammen av dette direktivet skal utføres i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679⁽³⁰⁾.

5. Innen 31. desember 2025 skal Kommisjonen vedta gjennomføringsrettsakter med nærmere opplysninger om krav til interoperabilitet og ikke-diskriminerende og åpne framgangsmåter for tilgang til data.

Disse gjennomføringsrettsaktene skal vedtas i samsvar med rådgivningsprosedyren nevnt i artikkel 33 nr. 2.

Kommisjonen skal offentliggjøre en samrådsstrategi der det fastsettes mål for samrådet, utvalgte berørte parter og samrådsvirkosomhet med sikte på utarbeiding av gjennomføringsrettsakter.

Artikkel 17

Økonomiske stimuleringstiltak, kompetanse og markedshindringer

1. Medlemsstatene skal sørge for hensiktsmessig finansiering, støttetiltak og andre instrumenter som gjør det mulig å redusere markedshindringer, for å gjennomføre nødvendige investeringer som er identifisert i deres nasjonale plan for renovering av bygninger med sikte på ombygging av deres bygningsmasse til nullutslippsbygninger innen 2050.

2. Medlemsstatene skal sikre at søknader om og framgangsmåter for offentlig finansiering er enkle og effektive for å lette tilgangen til finansiering, særlig for husholdninger.

3. Medlemsstatene skal vurdere og, dersom det er relevant, redusere hindringer knyttet til oppstartskostnader ved renovering.

4. Når medlemsstatene utformer økonomiske støtteordninger for renovering av bygninger, skal de vurdere om de skal bruke inntektsbaserte parametre.

⁽³⁰⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

Medlemsstatene kan bruke de nasjonale energieffektivitetsfondene, dersom slike fond er etablert i henhold til artikkel 30 i direktiv (EU) 2023/1791, for å finansiere egne ordninger og programmer for renovering med henblikk på energiytelse.

5. Medlemsstatene skal treffe egnede lovgivningsmessige tiltak for å fjerne ikke-økonomiske hindringer for renovering av bygninger. Når det gjelder bygninger med mer enn en bygningsenhet, kan slike tiltak omfatte å fjerne enstemmighetskrav i sameiendstrukturer, eller å tillate at sameiendstrukturer er direkte mottakere av økonomisk støtte.

6. Medlemsstatene skal på mest kostnadseffektiv måte bruke nasjonal finansiering og tilgjengelig finansiering etablert på unionsplan, særlig ordningen for gjenoppbygging og robusthet, det sosiale klimafondet, utjevningsfondet, InvestEU, auksjonsinntekter fra handel med utslippskvoter i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/87/EF⁽³¹⁾ og andre offentlige finansieringskilder. Disse finansieringskildene skal brukes konsekvent for å oppnå en nullutslippsbygningssmasse innen 2050.

7. For å støtte mobiliseringen av investeringer skal medlemsstatene fremme effektiv utvikling og bruk av muliggjørende finansiering og finansielle verktøyer, for eksempel energieffektivitetslån og pantelån for renovering av bygninger, kontrakter om energiytelse, finansieringsplaner med løpende sparing, skattemessige oppmuntringer, for eksempel reduserte skattesatser på renoveringsarbeid og -materialer, finansieringsordninger med skattefinansiering, finansieringsordninger med fakturafinansiering, garantifond, fond rettet mot totalrenoveringer, fond rettet mot renoveringer med en betydelig minste terskelverdi for målrettet energisparing og standarder for pantelånsportefølje. De skal styre investeringer mot en energieffektiv offentlig bygningssmasse i samsvar med Eurostats retningslinjer for registrering av kontrakter om energiytelse i offentlige regnskaper.

Medlemsstatene kan også fremme og forenkle bruken av offentlig-privat partnerskap.

8. Medlemsstatene skal sikre at informasjon om tilgjengelig finansiering og finansieringsverktøyer gjøres tilgjengelig for offentligheten i et lett tilgjengelig format og på en åpen måte, herunder digitalt.

9. Muliggjørende finansiering og finansielle verktøyer kan omfatte renoveringslån eller garantifond for renovering med henblikk på energiytelse, herunder i kombinasjon med relevante unionsprogrammer, dersom det er relevant.

10. Innen 29. mai 2025 skal Kommisjonen vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 32 som utfyller dette direktivet ved å fastsette en omfattende porteføljeramme som kan brukes på frivillig basis av finansinstitusjonene som støtter långivere i å målrette og øke utlånsvolumene som er fastsatt i samsvar med Unionens mål om avkarbonisering og relevante energimål, for effektivt å kunne oppmuntre finansinstitusjonene til å øke utlånsvolumene for renoveringer med henblikk på energiytelse. Tiltakene fastsatt i den omfattende porteføljerammen skal dekke økte utlånsvolumer for energirenoveringer og skal omfatte foreslåtte tiltak for å beskytte sårbare husholdninger gjennom blandede finansieringsløsninger. Rammen skal beskrive mønsterpraksis for å oppmuntre långiverne til å identifisere og treffe tiltak med hensyn til bygningene med dårligst energiytelse i deres porteføljer.

11. Medlemsstaten skal lette sammenslåingen av prosjekter for å gi investorer tilgang og tilby pakkedøsninger for potensielle kunder.

Medlemsstatene skal vedta tiltak som fremmer låneprodukter for energieffektivitet for renovering av bygninger, for eksempel grønne boliglån og grønne lån med og uten sikkerhet, og skal sikre at de tilbys bredt og på en ikke-diskriminerende måte av finansinstitusjonene og er synlige og tilgjengelige for forbrukerne. Medlemsstatene skal sikre at banker og andre finansinstitusjoner og investorer får informasjon om mulighetene for å delta i finansieringen av forbedringene i bygningers energiytelse.

12. Medlemsstatene skal innføre tiltak og finansiering for å fremme utdanning og opplæring med sikte på å sikre at det finnes tilstrekkelig arbeidsstyrke med nødvendig kompetansenivå som tilsvarer behovene i byggesektoren, særlig rettet mot SMB-er, herunder svært små bedrifter, etter hva som er relevant. Felles kontaktpunkter opprettet i henhold til artikkel 18 kan forenkle tilgangen til denne typen tiltak og finansiering.

⁽³¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/87/EF av 13. oktober 2003 om opprettelse av en ordning for handel med utslippskvoter for klimagasser i Fellesskapet og om endring av rådsdirektiv 96/61/EF (EUT L 275 av 25.10.2003, s. 32).

13. Når det er relevant, skal Kommisjonen på anmodning bistå medlemsstatene med å opprette nasjonale eller regionale programmer for økonomisk støtte med henblikk på å øke bygningers energiytelse, særlig i eksisterende bygninger, herunder ved å støtte utveksling av mønsterpraksis mellom ansvarlige nasjonale eller regionale myndigheter eller organer. Medlemsstatene skal sikre at slike programmer utvikles på en måte som gjør at de er tilgjengelige for organisasjoner med lavere administrativ, økonomisk og organisatorisk kapasitet.

14. Med behørig hensyn til sårbare husholdninger skal medlemsstatene knytte sine økonomiske tiltak for forbedring av energiytelse og reduserte klimagassutslipp ved renovering av bygninger til målrettet eller oppnådd energisparing og forbedring, som fastsatt ved hjelp av ett eller flere av følgende kriterier:

- a) Energiytelsen til utstyret eller materiellet som brukes ved renoveringen og den tilknyttede reduksjonen i klimagassutslipp; i så fall skal utstyret eller materiellet som brukes ved renoveringen, installeres av en installatør med relevant sertifiserings- eller kvalifikasjonsnivå og skal oppfylle minst minstekravene til energiytelse for bygningselementer eller høyere referanseverdier for en forbedret energiytelse for bygninger.
- b) Standardverdier for beregning av energisparing og reduksjon av klimagassutslipp i bygninger.
- c) Forbedringen som er oppnådd som følge av slik renovering, ved å sammenligne energisertifikater som er utstedt før og etter renovering.
- d) Resultatene av en energirevisjon.
- e) Resultatene av en annen relevant, åpen og forholdsmessig metode som viser forbedringen i energiytelse, for eksempel ved å sammenligne energiforbruket før og etter renovering med målesystemer, forutsatt at de oppfyller kravene angitt i vedlegg I.

15. Fra 1. januar 2025 skal medlemsstatene ikke gi noen økonomiske stimulerings tiltak for installering av frittstående kjeler fyrt med fossilt brensel, unntatt dem som er utvalgt for investering før 2025, i samsvar med forordning (EU) 2021/241, artikkel 7 nr. 1 bokstav h) punkt i) tredje strekpunkt i forordning (EU) 2021/1058 og artikkel 73 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/2115⁽³²⁾.

16. Medlemsstatene skal stimulere til totalrenovering og trinnvis totalrenovering med større økonomisk, skattemessig, administrativ og teknisk støtte. Dersom det ikke er teknisk eller økonomisk gjennomførbart å bygge om en bygning til en nullutslippsbygning, skal en renovering som gir en reduksjon i forbruket av primærenergi på minst 60 %, anses å være en totalrenovering i henhold til dette nummeret. Medlemsstatene skal med større økonomisk, skattemessig, administrativ og teknisk støtte stimulere til omfattende programmer rettet mot et stort antall bygninger, særlig bygningene med dårligst energiytelse, for eksempel gjennom integrerte renoveringsprogrammer på distriktsplan som fører til en samlet reduksjon i forbruk av primærenergi på minst 30 %, i henhold til oppnådd ytelsesnivå.

17. Uten at det berører deres nasjonale økonomiske og sosiale politikk og deres eiendomsrettslige ordninger, skal medlemsstatene behandle spørsmålet om utkastelse av sårbare husholdninger forårsaket av uforholdsmessige husleieøkninger etter energirenovering av deres bygning eller bygningsenhet som brukes til boligformål.

18. Økonomiske stimulerings tiltak skal først og fremst rettes mot sårbare husholdninger, personer som er rammet av energifattigdom, og personer som bor i sosialboliger, i samsvar med artikkel 24 i direktiv (EU) 2023/1791.

⁽³²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/2115 av 2. desember 2021 om innføring av regler for støtte til strategiske planer som skal utarbeides av medlemsstatene i henhold til den felles landbrukspolitikk (strategiske CAP-planer) og finansieres av Det europeiske garanti-fond for landbruket (EAGF) og Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD), og om oppheving av forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (EUT L 435 av 6.12.2021, s. 1).

19. Når det gis økonomiske stimulerings tiltak til eiere av bygninger eller bygningsenheter for renovering av bygninger eller bygningsenheter som leies ut, skal medlemsstatene tilstrebe økonomiske stimulerings tiltak som er til nytte for både eiere og leietakere. Medlemsstatene skal innføre effektive vernetiltak for å beskytte særlig sårbare husholdninger ved å gi støtte til leie eller pålegge tak på husleieøkninger, og kan stimulere til økonomiske ordninger som ivaretar startkostnader ved renovering, for eksempel finansieringsordninger med fakturafinansiering, ordninger med løpende sparing eller kontrakter om energiytelse som nevnt i nr. 33 i artikkel 2 og artikkel 29 i direktiv (EU) 2023/1791.

Artikkel 18

Felles kontaktpunkter for bygningers energiytelse

1. Medlemsstatene skal i samarbeid med vedkommende myndigheter og, dersom det er relevant, private berørte parter, sikre opprettelse og drift av tjenester for faglig bistand, herunder gjennom inkluderende felles kontaktpunkter for bygningers energiytelse, rettet mot alle aktører som er involvert i renovering av bygninger, blant annet boligeiere og administrative, finansielle og økonomisk aktører, for eksempel SMB-er, herunder svært små bedrifter.

Medlemsstatene skal sikre at tjenester for faglig bistand er tilgjengelige på hele deres territorium ved å fastsette minst ett felles kontaktpunkt

- a) per 80 000 innbyggere,
- b) per region,
- c) i områder der bygningsmassens gjennomsnittsalder ligger over det nasjonale gjennomsnittet,
- d) i områder der medlemsstatene har planer om å gjennomføre integrerte renoveringsprogrammer på distriktsplan, eller
- e) på et sted som kan nås i løpet av mindre enn 90 minutters gjennomsnittlig reisetid basert på det transportmiddelet som er tilgjengelig lokalt.

Medlemsstatene kan utpeke de felles kontaktpunktene som er opprettet i henhold til artikkel 22 nr. 3 bokstav a) i direktiv (EU) 2023/1791, som et felles kontaktpunkt i henhold til denne artikkelen.

Kommisjonen skal gi retningslinjer om opprettelse av disse felles kontaktpunktene i samsvar med artikkel 22 nr. 6 i direktiv (EU) 2023/1791.

2. Tjenestene for faglig bistand opprettet i henhold til nr. 1 skal

- a) gi effektiv informasjon om tekniske og økonomiske muligheter og løsninger til husholdninger, SMB-er, herunder svært små bedrifter, og offentlige organer,
- b) gi helhetlig støtte til alle husholdninger, med særlig fokus på husholdninger som er rammet av energifattigdom og bygningene med dårligst energiytelse, samt til akkrediterte selskaper og installatører som tilbyr ettermonteringstjenester, tilpasset ulike boligtyper og geografiske områder, og gi støtte som omfatter alle de ulike trinnene i et ettermonteringsprosjekt.

3. De felles kontaktpunktene som er opprettet i henhold til nr. 1, skal

- a) gi uavhengige råd om bygningers energiytelse og kan ledsage integrerte renoveringsprogrammer på distriktsplan,
- b) tilby egne tjenester til sårbare husholdninger, personer som er rammet av energifattigdom, og personer i lavinntektsusholdninger.

Artikkel 19

Energisertifikater

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å opprette et system for sertifisering av bygningers energiytelse.

Energisertifikatet skal inneholde opplysninger om en bygnings energiytelse uttrykt ved hjelp av en numerisk indikator for forbruk av primærenergi i kWh/(m².år) og referanseverdier, for eksempel minstekrav til energiytelse, minstestandarder for energiytelse, krav til nesten nullenergibygninger og krav til nullutslippsbygninger, slik at bygningens eller bygningsenhetens eiere eller leietakere kan sammenligne og vurdere energiytelsen.

2. Innen 29. mai 2026 skal energisertifikatet være i samsvar med malen i vedlegg V. Det skal angi bygningens energiytelsesklasse på en lukket skala der bare bokstavene A–G brukes. Bokstaven A skal tilsvare nullutslippsbygninger, og bokstaven G skal tilsvare bygningene med dårligst energiytelse i den nasjonale bygningsmassen på det tidspunktet skalaen innføres. Medlemsstater som 29. mai 2026 allerede betegner nullutslippsbygninger som «A0», kan fortsette å bruke denne betegnelsen i stedet for klasse A. Medlemsstatene skal sikre at de resterende klassene (B–F eller, dersom A0 brukes, A–F) har en passende fordeling av energiytelsesindikatorer blant energiytelsesklassene.

Medlemsstatene kan definere en energiytelsesklasse A+ for bygninger med en øvre terskelverdi for energibehov som er minst 20 % lavere enn den øvre terskelverdien for nullutslippsbygninger, og som produserer mer fornybar energi på stedet årlig enn sitt samlede årlige behov for primærenergi. For eksisterende bygninger som er renoveret til klasse A+, skal medlemsstatene sikre at livssyklus-GWP beregnes og angis i bygningens energisertifikat.

Medlemsstater som har justert sine energiytelsesklasser på eller etter 1. januar 2019 og før 28. mai 2024, kan utsette justeringen av energiytelsesklassene til 31. desember 2029.

3. Medlemsstatene skal sikre at energisertifikatene på deres territorium har en felles visuell identitet.

4. Medlemsstatene skal sikre energisertifikatenes kvalitet og pålitelighet, og at de har en overkommelig pris.

Medlemsstatene skal treffe tiltak for å sikre at energisertifikater har en overkommelig pris og skal vurdere å yte økonomisk støtte til sårbare husholdninger.

Medlemsstatene skal sikre at energisertifikater utstedes i samsvar med artikkel 20 nr. 1 og av uavhengige eksperter på grunnlag av et besøk på stedet, som dersom det er relevant, kan utføres virtuelt med visuell kontroll. Energisertifikatene skal være tydelige og lett leselige, tilgjengelige i et maskinleselig format og i samsvar med malen i vedlegg V.

5. Energisertifikatet skal inneholde anbefalinger om kostnadseffektiv forbedring av energiytelsen, reduksjon av driftsrelaterte klimagassutslipp og forbedring av kvaliteten på innemiljøet for en bygning eller bygningsenhet, med mindre bygningen eller bygningsenheten allerede har oppnådd minst energiytelsesklasse A.

Anbefalingene i energisertifikatet skal omfatte

- a) tiltak som er utført i forbindelse med en større renovering av bygningens klimaskjerm eller den eller de tekniske bygningsinstallasjonene, og
- b) tiltak som gjelder individuelle bygningselementer, uavhengig av en større renovering av bygningens klimaskjerm eller den eller de tekniske bygningsinstallasjonene.

6. Dersom medlemsstatene fastsetter at det skal utarbeides og utstedes et renoveringspass samtidig med energisertifikatet i samsvar med artikkel 12 nr. 3, skal renoveringspasset erstatte anbefalingene i henhold til nr. 5 i denne artikkelen.

7. Anbefalingene i energisertifikatet skal være teknisk gjennomførbare for den aktuelle bygningen og inneholde et anslag over energisparing og reduksjonen i driftsrelaterte klimagassutslipp. De kan inneholde et anslag over nedbetalingsperioder eller nytte-kostnadsforhold i løpet av bygningens økonomiske livssyklus og informasjon om tilgjengelige økonomiske stimuleringstiltak, administrativ og faglig bistand samt økonomiske fordeler som i store trekk er knyttet til oppnåelsen av referanseverdiene.

8. Anbefalingene skal omfatte en vurdering av hvorvidt varmesystemene, ventilasjonssystemene, klimaanleggene og systemene for varmtvann til husholdningsbruk kan tilpasses til drift ved mer effektive temperaturnivåer, for eksempel lavtemperaturavgivere for vannbaserte varmesystemer, herunder krav til utforming av produksjon av termisk effekt og krav til temperatur og gjennomstrømning.

9. Anbefalingene skal omfatte en vurdering av gjenværende levetid for varmesystemet eller klimaanlegget. Dersom det er relevant, skal anbefalingene angi mulige alternativer for utskifting av varmesystemet eller klimaanlegget i tråd med klimamålene for 2030 og 2050, idet det tas hensyn til lokale og systemrelaterte omstendigheter.

10. I energisertifikatet skal det angis hvor eieren eller leietakeren av bygningen eller bygningsenheten kan få mer detaljert informasjon om blant annet kostnadseffektiviteten med hensyn til anbefalingene i energisertifikatet. Evalueringen av kostnadseffektivitet skal bygge på et sett standardvilkår, for eksempel en vurdering av energisparing og underliggende energipriser og en foreløpig oversikt over forventede kostnader. I tillegg skal den inneholde informasjon om tiltakene som skal treffes for å gjennomføre anbefalingene, kontaktopplysninger for relevante felles kontaktpunkter og, dersom det er relevant, om muligheter for økonomisk støtte. Annen informasjon om relaterte emner, for eksempel energirevisjoner eller stimulerings tiltak av finansiell eller annen art samt finansieringsmuligheter, eller råd om hvordan bygningens klimamessige robusthet kan økes, kan også gis til eieren eller leietakeren av bygningen eller bygningsenheten.

11. Sertifisering av bygningsenheter kan bygge på

- a) en felles sertifisering for hele bygningen eller
- b) en vurdering av en annen representativ bygningsenhet med samme energirelevante kjennetegn, i samme bygning.

12. Når det gjelder eneboliger, kan sertifiseringen bygge på en vurdering av en annen representativ bygning av lignende utforming og størrelse og med en tilsvarende faktisk energiytelse dersom eksperten som utsteder energisertifikatet, kan garantere et slikt samsvar.

13. Energisertifikatet skal ikke være gyldig i mer enn ti år. Dersom en bygning har fått utstedt et energisertifikat som er lavere enn nivå C, skal medlemsstatene sikre at bygningseiere inviteres til et felles kontaktpunkt for å motta råd om renovering på det tidspunktet av de følgende som inntreffer først:

- a) Umiddelbart etter at bygningens energisertifikat utløper.
- b) Fem år etter at energisertifikatet ble utstedt.

14. Medlemsstatene skal gjøre forenklete framgangsmåter for oppdatering av et energisertifikat tilgjengelige dersom bare enkeltelementer oppgraderes, ved hjelp av enkelte eller enkeltstående tiltak.

Medlemsstatene skal gjøre forenklete framgangsmåter for oppdatering av et energisertifikat tilgjengelige dersom tiltak identifisert i et renoveringspass innføres, eller dersom en digital tvilling av en bygning, andre sertifiserte metoder, eller data fra sertifiserte verktøyer som fastsetter en bygningens energiytelse brukes.

Artikkel 20

Utstedelse av energisertifikater

1. Medlemsstatene skal sikre at det utstedes et digitalt energisertifikat for

- a) bygninger eller bygningsenheter når de oppføres, når de har gjennomgått en større renovering, når de selges, når de leies ut til en ny leietaker, eller hvis leiekontrakt fornyes,
- b) eksisterende bygninger som eies eller brukes av offentlige organer.

Kravet om utstedelse av et energisertifikat får ikke anvendelse dersom det for den aktuelle bygningen eller bygningsenheten foreligger et tilgjengelig og gyldig sertifikat som er utstedt i samsvar med enten direktiv 2010/31/EU eller dette direktivet.

Medlemsstatene skal sikre at energisertifikatet på anmodning utstedes på papir.

2. Når bygninger eller bygningsenheter oppføres, har gjennomgått en større renovering, selges eller leies ut, eller når leiekontrakter for bygninger eller bygningsenheter fornyes, skal medlemsstatene kreve at energisertifikatet framvises for en potensiell leietaker eller kjøper og overleveres til kjøperen eller leietakeren.

3. Dersom en bygning selges eller leies ut før den er oppført eller før en større renovering, kan medlemsstatene som unntak fra nr. 1 og 2 kreve at selgeren framlegger en vurdering av bygningens framtidige energiytelse; i så fall skal energisertifikatet utstedes senest når bygningen er ferdig oppført eller renoveret, og det skal gjenspeile bygningens faktiske status.

4. Medlemsstatene skal kreve at bygninger og bygningsenheter som tilbys for salg eller utleie, har et energisertifikat, og at energiytelsesindikatoren og -klassen i energisertifikatet for bygningen eller bygningsenheten, etter hva som er relevant, angis i annonseringen på nettet eller ellers, herunder på nettportaler for eiendomssøk.

Medlemsstatene skal utføre stikkprøvekontroll eller annen kontroll for å sikre samsvar med disse kravene.

5. Bestemmelsene i denne artikkelen skal gjennomføres i samsvar med gjeldende nasjonale regler for felles eierskap eller felles eiendom.

6. Medlemsstatene kan unnta bygningskategoriene nevnt i artikkel 5 nr. 3 bokstav b, c) og e) fra anvendelsen av nr. 1, 2, 4 og 5 i denne artikkelen. Medlemsstater som innen 28. mai 2024 valgte å utelukke fra forpliktelsene i denne artikkelen bygninger som brukes til boligformål og som brukes eller er beregnet på å bli brukt enten mindre enn fire måneder i året eller alternativt i en begrenset del av året, og som har et forventet energiforbruk på mindre enn 25 % av det de ville hatt ved bruk hele året, kan fortsette å gjøre dette.

7. Mulige virkninger av energisertifikater i forbindelse med eventuell rettstvist skal avgjøres i samsvar med nasjonale regler.

8. Medlemsstatene skal sikre at alle energisertifikater som er utstedt, er lastet opp til databasen for bygningers energiytelse nevnt i artikkel 22. Opplastingen skal inneholde hele energisertifikatet, herunder alle nødvendige data som kreves for å beregne bygningens energiytelse.

Artikkel 21

Visning av energisertifikater

1. Dersom en bygning som det er utstedt et energisertifikat for i samsvar med artikkel 20 nr. 1, brukes av offentlige organer og ofte oppsøkes av allmennheten, skal medlemsstatene treffe tiltak for å sikre at energisertifikatet plasseres på et framtrædende sted der det er godt synlig for allmennheten.

2. I en bygning som ikke brukes til boligformål som det er utstedt et energisertifikat for i samsvar med artikkel 20 nr. 1, skal medlemsstatene kreve at energisertifikatet plasseres på et framtrædende sted der det er godt synlig.

3. Bestemmelsene i nr. 1 og 2 omfatter ikke en forpliktelse til å vise anbefalingene angitt i energisertifikatet.

Artikkel 22

Databaser for bygningers energiytelse

1. Hver medlemsstat skal opprette en nasjonal database for bygningers energiytelse som gjør at det kan samles inn data for enkeltstående bygningers energiytelse, og for den nasjonale bygningsmassens samlede energiytelse. Slike databaser kan bestå av et sett sammenkoblede databaser.

Databasen skal gjøre det mulig å samle inn fra alle relevante kilder data som er knyttet til energisertifikater, inspeksjoner, renoveringspasset, smartklarindikatoren og det beregnede eller målte energiforbruket for alle bygningene som er omfattet. For å bygge opp databasen kan det også samles inn opplysninger om bygningstyper. Det kan også samles inn og lagres data om både driftsrelaterte og innebygde utslipp og livssyklus-GWP.

2. De aggregerte og anonymiserte dataene for bygningsmassen skal gjøres offentlig tilgjengelige i samsvar med Unionens og nasjonale personvernregler. De lagrede dataene skal være maskinleselige og tilgjengelige via et egnet digitalt grensesnitt. Medlemsstatene skal sikre enkel og vederlagsfri tilgang til hele energisertifikatet for bygningseiere, leietakere og forvaltere, og for finansinstitusjoner når det gjelder bygninger i deres investerings- og utlånsporteføljer, og, med eierens tillatelse, også for uavhengige eksperter. For bygninger som tilbys for utleie eller salg, skal medlemsstatene sikre tilgang til hele energisertifikatet for potensielle leietakere eller kjøpere som er godkjent av bygningens eier.

3. Medlemsstatene skal sikre at lokale myndigheter har tilgang til relevante data om bygningers energiytelse på sitt territorium, på den måten som kreves for å gjøre det enklere å utarbeide planer for oppvarming og kjøling og inkludere driftsrelaterte geografiske informasjonssystemer og tilknyttede databaser, i samsvar med forordning (EU) 2016/679. Medlemsstatene skal støtte de lokale myndighetene med å innhente nødvendige ressurser for data- og informasjonsstyring.

4. Medlemsstatene skal offentliggjøre informasjon om andelen av bygninger i den nasjonale bygningsmassen som er omfattet av energisertifikater, og aggregerte eller anonymiserte data om energiytelse, herunder energiforbruket og, dersom det foreligger, livssyklus-GWP for de bygningene som omfattes. De offentlige opplysningene skal oppdateres minst to ganger i året. Medlemsstatene skal på anmodning gjøre anonymiserte eller aggregerte opplysninger tilgjengelige for offentlige institusjoner og forskningsinstitutter, for eksempel nasjonale statistikkontorer.

5. Medlemsstatene skal sikre at det minst én gang i året overføres informasjon fra den nasjonale databasen til EUs senter for observasjon av bygningsmasse. Medlemsstatene kan overføre informasjonen oftere.

6. Kommisjonen skal vedta gjennomføringsrettsakter for å fastsette felles maler for overføring av informasjon til EUs senter for observasjon av bygningsmasse. Den første slike gjennomføringsrettsakten skal vedtas innen 30. juni 2025.

Disse gjennomføringsrettsaktene skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 33 nr. 3.

7. For å sikre sammenheng og konsekvens i informasjonen skal medlemsstatene sikre at den nasjonale databasen for bygningers energiytelse er interoperabel og integrert med andre administrative databaser som inneholder informasjon om bygninger, for eksempel den nasjonale bygningsmatrikkelen eller det nasjonale eiendomsregisteret og digitale bygningsloggbøker.

Artikkel 23

Inspeksjoner

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å gjennomføre regelmessige inspeksjoner av de tilgjengelige delene av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg, herunder alle kombinasjoner av disse, med en nominell nytteeffekt på over 70 kW. Systemets effektivitetsvurdering skal baseres på summen av nytteeffekten til varmegeneratorene og kjølegeneratorene.

2. Medlemsstatene kan opprette separate inspeksjonsordninger for inspeksjon av systemer for bygninger som brukes til boligformål, og for bygninger som ikke brukes til boligformål.

3. Medlemsstatene kan fastsette forskjellige inspeksjonshyppigheter avhengig av systemets type og nominelle nytteeffekt, idet det tas hensyn til kostnadene for inspeksjon av systemet og de sparte energikostnadene som det anslås at inspeksjonen kan medføre. Systemene skal inspiseres minst hvert femte år. Systemer med generatorer med en nominell nytteeffekt på mer enn 290 kW skal inspiseres minst hvert tredje år.

4. Inspeksjonen skal omfatte vurdering av generatoren(e), sirkulasjonspumpene og, dersom det er relevant, komponentene i ventilasjonssystemene, distribusjonssystemene for luft og vann, systemene for hydronisk balansering og styringssystemene. Medlemsstatene kan la eventuelle ytterligere bygningsinstallasjoner som er identifisert i vedlegg I, inngå i inspeksjonsordningene.

Inspeksjonen skal omfatte en vurdering av varmegeneratoren(e)s og kjølegeneratoren(e)s og deres hovedkomponenters effektivitet og størrelse sammenlignet med bygningens behov, og skal ta hensyn til kapasiteten til systemet for å optimere ytelsen under typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold ved hjelp av tilgjengelig energibesparende teknologi og under forhold som endrer seg på grunn av variasjoner i bruk. Dersom det er relevant, skal det ved inspeksjonen vurderes om systemet har mulighet til drift ved forskjellige og mer effektive temperaturnivåer, for eksempel ved lav temperatur for vannbaserte varmesystemer, herunder gjennom krav til utforming av produksjon av termisk effekt og krav til temperatur og gjennomstrømning, samtidig som det sikres sikker drift av systemet. Inspeksjonen skal, dersom det er relevant, omfatte en grunnleggende vurdering av hvor gjennomførbart det er å redusere bruken av fossilt brensel på stedet, for eksempel ved å integrere fornybar energi, endre energikilde eller skifte ut eller justere de eksisterende systemene.

Dersom det er installert et ventilasjonssystem, skal størrelsen og dets kapasitet til å optimalisere ytelsen under typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold som er relevante for den spesifikke eller nåværende bruken av bygningen, også vurderes.

Dersom det ikke er gjort noen endringer i systemet eller i bygningens behov etter en inspeksjon som er utført i henhold til denne artikkelen, kan medlemsstatene velge ikke å kreve at vurderingen av hovedkomponentens størrelse eller vurderingen av drift ved forskjellige temperaturer gjentas.

5. Tekniske bygningsinstallasjoner som uttrykkelig omfattes av et avtalt kriterium for energiytelse eller en kontraktsregulert ordning som angir et avtalt nivå for energieffektivisering, for eksempel kontrakter om energiytelse, eller som drives av et forsyningsforetak eller en nettoperør og derfor er underlagt ytelsesovervåkingstiltak på systemsiden, skal unntas fra kravene fastsatt i nr. 1, forutsatt at den samlede virkningen av en slik framgangsmåte tilsvare den som følger av nr. 1.

6. Dersom den samlede virkningen er likeverdig med den som følger av nr. 1, kan medlemsstatene velge å treffe alternative tiltak, for eksempel økonomisk støtte eller råd til brukerne om utskifting av generatorer, andre endringer av systemet samt alternative løsninger for å vurdere systemenes ytelse og effektivitet, og om de har en hensiktsmessig størrelse.

Før de alternative tiltakene nevnt i første ledd anvendes, skal hver medlemsstat gjennom å framlegge en rapport for Kommisjonen dokumentere at tiltakenes virkning er likeverdig med virkningen av tiltakene nevnt i nr. 1, herunder med hensyn til energisparing og klimagassutslipp.

7. Bygninger som er i samsvar med artikkel 13 nr. 10 eller 11, skal unntas fra kravene fastsatt i nr. 1 i denne artikkelen.

8. Medlemsstatene skal innføre inspeksjonsordninger eller alternative tiltak som digitale verktøyer og sjekklister for å bekrefte at de leverte bygge- og renoveringsarbeidene tilsvare den tiltenkte energiytelsen og oppfyller minstekravene til energiytelse som er fastsatt i byggeforskriftene eller tilsvarende regelverk.

9. Medlemsstatene skal ta med en sammenfattende analyse av inspeksjonsordningene og resultatene av disse som et vedlegg til den nasjonale planen for renovering av bygninger nevnt i artikkel 3. Medlemsstater som har valgt de alternative tiltakene angitt i nr. 6 i denne artikkelen, skal ta med en sammenfattende analyse og resultatene av de alternative tiltakene.

Artikkel 24

Rapporter om inspeksjon av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg

1. Det skal utarbeides en inspeksjonsrapport etter hver inspeksjon av et varmesystem, ventilasjonssystem eller klimaanlegg. Inspeksjonsrapporten skal inneholde resultatene av inspeksjonen som er gjennomført i samsvar med artikkel 23, og anbefalinger om kostnadseffektive forbedringer av det inspiserte systemets energiytelse.

Disse anbefalingene kan bygge på en sammenligning av det inspiserte systemets energiytelse med energiytelsen til det beste systemet som er tilgjengelig og mulig å installere ved hjelp av energibesparende teknologi, og et system av tilsvarende type der alle relevante komponenter oppnår den energiytelsen som kreves i henhold til gjeldende lovgivning. Anbefalingene skal, dersom det er relevant, omfatte resultatene fra den grunnleggende vurderingen av hvor gjennomførbart det er å redusere bruken av fossilt brensel på stedet.

Inspeksjonsrapporten skal angi eventuelle sikkerhetsproblemer som ble påvist under inspeksjonen. Den som har skrevet rapporten, skal imidlertid ikke anses som ansvarlig med hensyn til påvisningen eller angivelsen av slike eventuelle sikkerhetsproblemer.

2. Inspeksjonsrapporten skal overleveres til bygningens eller bygningsenhetens eier eller leietaker.
3. Inspeksjonsrapporten skal lastes opp til den nasjonale databasen for bygningers energiytelse opprettet i henhold til artikkel 22.

Artikkel 25

Uavhengige eksperter

1. Medlemsstatene skal sikre at sertifiseringen av bygningers energiytelse, opprettelsen av renoveringspass, smartklarvurderingen og inspeksjonen av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg gjennomføres på en uavhengig måte av kvalifiserte eller sertifiserte eksperter, enten disse er selvstendig næringsdrivende eller ansatt i offentlige organer eller private foretak.

Ekspertene skal være sertifisert i samsvar med artikkel 28 i direktiv (EU) 2023/1791 idet det tas hensyn til deres kompetanse.

2. Medlemsstatene skal offentliggjøre informasjon om opplæring og sertifiseringer. Medlemsstatene skal sørge for at det offentliggjøres enten regelmessig oppdaterte lister over kvalifiserte eller sertifiserte eksperter eller regelmessig oppdaterte lister over sertifiserte selskaper som tilbyr tjenester fra slike eksperter.

Artikkel 26

Sertifisering av byggefagfolk

1. Medlemsstatene skal sikre riktig kompetansenivå for byggefagfolk som utfører integrert renoveringsarbeid i samsvar med artikkel 3 i og vedlegg II til dette direktivet, og i samsvar med artikkel 28 i direktiv (EU) 2023/1791.

2. Dersom det er hensiktsmessig og gjennomførbart, skal medlemsstatene sikre at sertifiseringen eller tilsvarende kvalifikasjonsordninger er tilgjengelige for leverandører av integrert renoveringsarbeid dersom dette ikke er omfattet av artikkel 18 nr. 3 i direktiv (EU) 2018/2001 eller artikkel 28 i direktiv (EU) 2023/1791.

Artikkel 27

Uavhengig kontrollsystem

1. Medlemsstatene skal sikre at det opprettes uavhengige kontrollsystemer for energisertifikater i samsvar med vedlegg VI, og at det opprettes uavhengige kontrollsystemer for renoveringspass, smartklarindikatorer og rapporter om inspeksjon av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg. Medlemsstatene kan opprette separate systemer for kontroll av energisertifikater, renoveringspass, smartklarindikatorer og rapporter om inspeksjon av varmesystemer, ventilasjonssystemer og klimaanlegg.

2. Medlemsstatene kan delegere ansvaret for gjennomføringen av de uavhengige kontrollsystemene.

Dersom medlemsstatene beslutter å gjøre dette, skal de sikre at de uavhengige kontrollsystemene gjennomføres i samsvar med vedlegg VI.

3. Medlemsstatene skal kreve at energisertifikatene, renoveringspassene, smartklarindikatorene og inspeksjonsrapportene nevnt i nr. 1 på anmodning gjøres tilgjengelige for vedkommende myndigheter eller organer.

Artikkel 28

Gjennomgåelse

Kommisjonen skal med bistand fra komiteen nevnt i artikkel 33 innen 31. desember 2028 gjennomgå dette direktivet i lys av erfaringene og framskrittene som er gjort i løpet av dets anvendelse, og ved behov framlegge forslag.

Som ledd i denne gjennomgåelsen skal Kommissjonen vurdere om anvendelsen av dette direktivet i kombinasjon med andre rettsakter vedrørende bygningers energiytelse og klimagassutslipp, særlig gjennom fastsettelse av karbonpriser, gir tilstrekkelig framdrift mot å oppnå en fullt ut avkarbonisert nullutslippsbygningsmasse innen 2050, eller om ytterligere bindende tiltak på unionsplan, særlig obligatoriske minstestandarder for energiytelse på tvers av hele bygningsmassen, må innføres, herunder for å sikre at verdiene for 2030 og 2035 fastsatt i artikkel 9 nr. 2 kan oppnås. Kommissjonen skal også vurdere den nasjonale kjøreplanen, særlig de planlagte grenseverdiene for livssyklus-GWP for nye bygninger i henhold til artikkel 7 nr. 4, og skal vurdere om det er behov for ytterligere tiltak som fremmer bærekraftige bebyggelser. Kommissjonen skal også undersøke på hvilken måte medlemsstatene kan anvende integrerte distrikts- eller nabolagsstrategier i Unionens bolig- og energieffektivitetspolitikk, samtidig som det sikres at hver enkelt bygning oppfyller minstekravene til energiytelse, for eksempel ved hjelp av integrerte renoveringsprogrammer og overordnede renoveringsordninger som gjelder for en rekke bygninger i en arealmessig sammenheng i stedet for en enkelt bygning. Kommissjonen skal også vurdere hvorvidt alternative indikatorer, for eksempel sluttforbruk av energi og energibehov, vil være bedre egnet for formålene i vedlegg I.

Artikkel 29

Informasjon

1. Medlemsstatene skal utarbeide og gjennomføre opplysnings- og holdningskampanjer. De skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å informere eiere og leietakere av bygninger eller bygningsenheter samt alle relevante markedsdeltakere, for eksempel lokale og regionale myndigheter og energifelllesskap, om forskjellige metoder og framgangsmåter som bidrar til forbedring av energiytelsen. Særlig skal medlemsstatene treffe nødvendige tiltak for å gi skreddersydd informasjon til sårbare husholdninger. Disse opplysningene skal også gjøres tilgjengelige for lokale myndigheter og organisasjoner i det sivile samfunnet.

2. Medlemsstatene skal særlig informere eiere eller leietakere av bygninger om energisertifikater, herunder om formålene med og målene for disse, om kostnadseffektive tiltak og eventuelt om finansielle instrumenter, for å forbedre bygningens energiytelse, og om utskifting av kjeler fyrt med fossilt brensel med mer bærekraftige alternativer. Medlemsstatene skal gi denne informasjonen via tilgjengelige og åpne rådgivningsverktøyer, for eksempel råd om renovering og felles kontaktpunkter opprettet i henhold til artikkel 18, med særlig oppmerksomhet på sårbare husholdninger.

For formålene i nr. 1 og første ledd i dette nummeret skal Kommissjonen, på anmodning fra medlemsstatene, bistå medlemsstatene med å gjennomføre opplysningskampanjer som kan inngå i EU-programmer.

3. Medlemsstatene skal sikre at de som har ansvar for å gjennomføre dette direktivet, har tilgang til veiledning og opplæring, herunder for underrepresenterte grupper. Slik veiledning og opplæring skal omfatte viktigheten av å forbedre energiytelsen og skal gjøre det mulig å vurdere den optimale kombinasjonen av forbedret energieffektivitet, reduksjon av klimagassutslipp, bruk av energi fra fornybare kilder og bruk av fjernvarme- og kjøling ved planlegging, utforming, bygging og renovering av industrielle boligområder. Slik veiledning og opplæring skal også omfatte strukturelle forbedringer, tilpasning til klimaendring, brannsikring, risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet, fjerning av farlige stoffer, herunder asbest, utslipp av luftforurensende stoffer (herunder fine partikler), kvaliteten på innemiljøet og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse. Medlemsstatene skal etterstrebe å innføre tiltak for å støtte opplæring for lokale og regionale myndigheter, felllesskap for fornybar energi og andre relevante aktører, for eksempel borgerinitiativer for renovering, for å fremme dette direktivets mål.

4. For å bistå medlemsstatene i deres opplysnings- og holdningsarbeid skal Kommissjonen kontinuerlig forbedre sine informasjonstjenester, særlig nettstedet som er opprettet som en europeisk portal for energieffektivitet i bygninger, rettet mot borgere, fagfolk og myndigheter. Informasjon på dette nettstedet kan omfatte lenker til relevant unionsrett samt nasjonalt, regionalt og lokalt regelverk, lenker til Europa-nettsteder som viser de nasjonale handlingsplanene for energieffektivitet, lenker til tilgjengelige finansielle instrumenter samt eksempler på mønsterpraksis på nasjonalt, regionalt og lokalt plan, herunder med hensyn til felles kontaktpunkter opprettet i henhold til artikkel 18 i dette direktivet. Kommissjonen skal, innenfor rammen av Det europeiske fond for regionutvikling, Utjevningsfondet og Fondet for rettferdig omstilling opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1056⁽³³⁾, det sosiale klimafondet og ordningen for gjenoppbygging og robusthet, videreføre og ytterligere styrke sine informasjonstjenester for å fremme bruken av de midlene som er tilgjengelige, ved å gi, blant annet i samarbeid med Den europeiske investeringsbank gjennom ELENA (European Local Energy Assistance), berørte parter, herunder nasjonale, regionale og lokale myndigheter, bistand og informasjon om finansieringsmuligheter, idet det tas hensyn til de seneste endringene i rammereglene.

⁽³³⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1056 av 24. juni 2021 om opprettelse av Fondet for rettferdig omstilling (EUT L 231 av 30.6.2021, s. 1).

Artikkel 30

Samråd

For å fremme en effektiv gjennomføring av dette direktivet skal medlemsstatene holde samråd med berørte parter, herunder lokale og regionale myndigheter, i samsvar med gjeldende nasjonal rett og når det er relevant. Slikt samråd er av særlig betydning for anvendelsen av artikkel 29.

Artikkel 31

Tilpasning av vedlegg I til den tekniske utviklingen

Kommisjonen skal vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 32 for å endre dette direktivet når det gjelder tilpasning av nr. 4 og 5 i vedlegg I til den tekniske utviklingen.

Artikkel 32

Utovelse av delegert myndighet

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen med forbehold for vilkårene fastsatt i denne artikkelen.
2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 6, 7, 15, 17 og 31 skal gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 28. mai 2024.
3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 6, 7, 15, 17 og 31 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som er angitt i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at beslutningen er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Før Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den rådspørre sakkyndige utpekt av hver medlemsstat i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming.
5. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
6. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 6, 7, 15, 17 eller 31 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse mot rettsakten innen en frist på to måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet eller Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen har underrettet Kommisjonen om at de ikke kommer til å gjøre innsigelse. På Europaparlamentets eller Rådets initiativ forlenges denne fristen med to måneder.

Artikkel 33

Komitéprosedyre

1. Kommisjonen skal bistås av en komité. Nevnte komité skal være en komité i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011⁽³⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

2. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
3. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

Artikkel 34

Sanksjoner

Medlemsstatene skal fastsette regler for sanksjoner mot overtredelser av de nasjonale bestemmelsene som er vedtatt i henhold til dette direktivet, og treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at de gjennomføres. De fastsatte sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Medlemsstatene skal omgående underrette Kommisjonen om disse reglene og tiltakene og om eventuelle senere endringer som berører dem.

Artikkel 35

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 29. mai 2026 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 1, 2 og 3, artikkel 5–29 og artikkel 32 samt vedlegg I, II, III og vedlegg V–X. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene og en sammenligningstabell.

Medlemsstatene skal innen 1. januar 2025 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 17 nr. 15.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. De skal også inneholde en erklæring om at henvisninger i gjeldende lover og forskrifter til direktivet som oppheves ved dette direktivet, skal forstås som henvisninger til dette direktivet. Nærmere regler for henvisningen og ordlyden i erklæringen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omfatter.

Artikkel 36

Oppheving

Direktiv 2010/31/EU, endret ved rettsaktene oppført i vedlegg IX del A, oppheves med virkning fra 30. mai 2026, uten at det berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett og datoene for anvendelse av direktivene angitt i vedlegg IX del B.

Henvisninger til de opphevede direktivene skal forstås som henvisninger til dette direktivet og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg X.

Artikkel 37

Ikrafttredelse og anvendelse

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 30, 31, 33 og 34 får anvendelse fra 30. mai 2026.

Artikkel 38

Adressater

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 24. april 2024.

For Europaparlamentet

R. METSOLA

President

For Rådet

M. MICHEL

Formann

VEDLEGG I

Felles generell ramme for beregning av bygningers energiytelse**(nevnt i artikkel 4)**

1. En bygningens energiytelse skal bestemmes på grunnlag av beregnet eller målt energiforbruk og skal gjenspeile typisk energiforbruk til romoppvarming, romkjøling, varmtvann til husholdningsbruk, ventilasjon, innebygd belysning og andre tekniske bygningsinstallasjoner. Medlemsstatene skal sikre at det typiske energiforbruket er representativt for faktiske driftsforhold for hver relevant bygningstype og gjenspeiler den typiske brukeratferden. Dersom det er mulig, skal typisk energiforbruk og typisk brukeratferd baseres på tilgjengelige nasjonale statistikker, byggeforskrifter og målte data.

Dersom målt energiforbruk danner grunnlaget for å beregne bygningers energiytelse, skal beregningsmetoden kunne identifisere den påvirkningen som brukernes atferd og det lokale klimaet har, noe som ikke skal gjenspeiles i resultatet av beregningen. Målt energiforbruk i den hensikt å beregne bygningers energiytelse skal kreve avlesninger minst hver måned og skal skille mellom energibærere.

Medlemsstatene kan bruke målt energiforbruk under typiske driftsforhold til å verifisere om det beregnede energiforbruket er korrekt, og til å gjøre det mulig å sammenligne beregnet og faktisk ytelse. Målt energiforbruk med sikte på verifisering og sammenligning kan baseres på månedlige avlesninger.

En bygningens energiytelse skal uttrykkes med en numerisk indikator for forbruk av primærenergi per enhet referansegulvareal per år i kWh/(m²/år) med henblikk på både energisertifisering og oppfyllelse av minstekrav til energiytelse. Metoden for å fastsette en bygningens energiytelse skal være oversiktlig og åpen for innovasjon.

Medlemsstatene skal beskrive sin nasjonale beregningsmetode på grunnlag av vedlegg A til de sentrale europeiske standardene for bygningers energiytelse, det vil si (EN) ISO 52000-1, (EN) ISO 52003-1, (EN) ISO 52010-1, (EN) ISO 52016-1, (EN) ISO 52018-1, (EN) ISO 52120-1, EN 16798-1 og EN 17423 eller dokumenter som erstatter disse. Denne bestemmelsen skal ikke utgjøre en rettslig kodifisering av nevnte standarder.

Medlemsstaten skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at dersom bygninger forsynes med fjernvarme- eller fjernkjølingssystemer, blir fordelene ved slik forsyning anerkjent og medregnet i beregningsmetoden, særlig andelen av fornybar energi, gjennom individuelt sertifiserte eller anerkjente primærenergifaktorer.

2. Energibehovet til og energiforbruket ved romoppvarming, romkjøling, varmtvann til husholdningsbruk, ventilasjon, belysning og andre tekniske bygningsinstallasjoner skal beregnes ved hjelp av månedsintervaller, timeintervaller eller kortere tidsberegningsintervaller for å ta hensyn til varierende forhold som i vesentlig grad påvirker driften og ytelsen til systemet og innendørsforholdene, og for å optimalisere nivåene for helse og inneluftkvalitet, herunder komfort, som er fastsatt av medlemsstatene på nasjonalt eller regionalt plan.

Dersom produktspesifikke regler for energirelaterte produkter vedtatt i henhold til direktiv 2009/125/EF omfatter særlige krav til produktinformasjon for å beregne energiytelse og livssyklus-GWP i henhold til dette direktivet, skal nasjonale beregningsmetoder ikke kreve ytterligere informasjon.

Beregningen av primærenergi skal være basert på regelmessig oppdaterte og framtidsrettede primærenergifaktorer (med skille mellom ikke-fornybare, fornybare og samlede) eller vektingsfaktorer per energibærer som skal anerkjennes av de nasjonale myndighetene og ta hensyn til den forventede energimiksen på grunnlag av dens nasjonale energi- og klimaplan. Disse primærenergifaktorene eller vektingsfaktorene kan være basert på nasjonal, regional eller lokal informasjon. Primærenergifaktorer eller vektingsfaktorer kan være fastsatt på årlig eller sesongmessig basis, på måneds-, dags- eller timebasis, eller på mer spesifikke opplysninger som gjøres tilgjengelige for enkeltstående fjernvarmeanlegg.

Primærenergifaktorene eller vektingsfaktorene skal defineres av medlemsstatene. Valgene som gjøres samt datakildene skal rapporteres i samsvar med EN 17423 eller et dokument som erstatter dette. Medlemsstatene kan velge en gjennomsnittlig EU-primærenergifaktor for elektrisk kraft fastsatt i henhold til direktiv (EU) 2023/1791 i stedet for en primærenergifaktor som gjenspeiler landets elektrisitetsskifte.

3. For å uttrykke en bygnings energiytelse skal medlemsstatene definere ytterligere numeriske indikatorer for det samlede forbruket av primærenergi, forbruket av ikke-fornybar primærenergi og forbruket av fornybar primærenergi, samt for driftsrelaterte klimagassutslipp produsert i kg CO₂eq/(m²/år).
4. Ved fastsettelse av metoden skal det tas hensyn til minst følgende faktorer:
 - a) Følgende faktiske termiske egenskaper ved bygningen, herunder dens innvendige skillevegger:
 - i) Varmekapasitet.
 - ii) Isolasjon.
 - iii) Passiv oppvarming.
 - iv) Kjølede elementer.
 - v) Kuldebroer.
 - b) Varmeanlegg og varmtvannsforsyning til husholdningsbruk, herunder deres isolasjonsegenskaper.
 - c) Kapasitet til produksjon av fornybar energi og energilagring installert på stedet.
 - d) Klimaanlegg.
 - e) Naturlig og mekanisk ventilasjon, som kan omfatte lufttetthet, og varmeutnyttning.
 - f) Innebygde lysanlegg (hovedsakelig bygninger som ikke er beregnet brukt til boligformål).
 - g) Bygningens utforming, plassering og orientering, herunder uteklima.
 - h) Passive solenergisystemer og solavskjerming.
 - i) Inneklima, herunder planlagt inneklima.
 - j) Internlast.
 - k) Bygningsautomasjons- og styringssystemer og deres kapasitet til å overvåke, styre og optimalisere energiytelsen.
5. Det skal tas hensyn til den positive virkningen av følgende faktorer:
 - a) Lokale soleksponeringsforhold, aktive solenergisystemer og andre varmesystemer og elektriske installasjoner som er basert på energi fra fornybare kilder.
 - b) Elektrisitet fra kraftvarmeanlegg.
 - c) Fjernvarme- eller nærvarmeanlegg for oppvarming eller kjøling.
 - d) Naturlig lys.
 - e) Elektriske lagringssystemer.
 - f) Varmelagringssystemer.
6. I forbindelse med beregningen av bygningers energiytelse bør bygningene på egnet måte inndeles i følgende kategorier:
 - a) Forskjellige typer eneboliger.
 - b) Boligkomplekser.

- c) Kontorer.
 - d) Utdanningsbygg.
 - e) Sykehus.
 - f) Hoteller og restauranter.
 - g) Idrettsanlegg.
 - h) Bygninger for engros- og detaljhandel.
 - i) Andre typer energiforbrukende bygninger.
-

UOFFISIELL OVERSETTELSE

VEDLEGG II

Mal for de nasjonale planene for renovering av bygninger
(nevnt i artikkel 3)

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
a) Oversikt over den nasjonale bygningsmassen	Antall bygninger og samlet gulvareal (m ²) — per bygningstype (herunder offentlige bygninger og sosialboliger) — per energiytelsesklasse — nesten nullenergibygninger — bygninger med dårligst energiytelse (med en definisjon) — de 43 % av bygninger som brukes til boligformål med dårligst energiytelse — anslått andel av bygninger som er unntatt i henhold til artikkel 9 nr. 6 bokstav b)	Antall bygninger og samlet gulvareal (m ²) — per bygningsalder — per bygningsstørrelse — per klimasone — riving (antall og samlet gulvareal (m²))
	Antall energisertifikater — per bygningstype (herunder offentlige bygninger) — per energiytelsesklasse	Antall energisertifikater — per byggeperiode
	Årlig renoveringsprosent: antall bygninger og samlet gulvareal (m ²) — per bygningstype — til nivå for nesten nullenergibygninger og/eller nullutslippsbygninger — per renoveringsgrad (vektet gjennomsnittlig renovering) — offentlige bygninger	
	Årlig forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi (ktoe) — per bygningstype — per sluttforbruk Energisparing (ktoe) — bygninger som brukes til boligformål — bygninger som ikke brukes til boligformål — offentlige bygninger Gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m ² .år) for bygninger som brukes til boligformål Andel fornybar energi i byggesektoren (MW installert eller GWh produsert) — for forskjellige typer bruk	Reduksjon i energikostnader (euro) per husholdning (gjennomsnitt) Forbruk av primærenergi for en bygning som tilsvarer de øverste 15 % (terskelverdi for vesentlig bidrag) og de øverste 30 % (terskelverdi for ikke å gjøre betydelig skade) av den nasjonale bygningsmassen, i samsvar med delegert forordning (EU) 2021/2139 Andel av varmesystem i byggesektoren per kjel / type varmesystem Andel fornybar energi i byggesektoren (MW installert eller GWh produsert) — på stedet — eksternt

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
	Årlig driftsrelatert klimagassutslipp (kgCO₂eq/(m².år)) — per bygningstype Årlig reduksjon i driftsrelatert klimagassutslipp (kgCO₂eq/(m².år)) — per bygningstype	Livssyklus-GWP (kgCO₂eq/m²) i nye bygninger — per bygningstype
	Markedshindringer og markedssvikt (beskrivelse) — skjev interessefordeling — kapasitet i bygge- og anleggssektoren og energisektoren Evalueringsav kapasiteten i bygge- og anleggssektoren og sektorene for energieffektivitet og fornybar energi	Markedshindringer og markedssvikt (beskrivelse) — administrative — økonomiske — tekniske — holdninger — andre Antall — foretak som leverer energitjenester — bygge- og anleggsforetak — arkitekter og ingeniører — kvalifiserte arbeidstakere — felles kontaktpunkter — SMB-er i bygge- og anleggssektoren og renoveringssektoren — fellesskap for fornybar energi og borgerinitiativer for renovering Prognose for arbeidsstyrken i bygge- og anleggssektoren — arkitekter/ingeniører/kvalifiserte arbeidstakere som går av med pensjon — arkitekter/ingeniører/kvalifiserte arbeidstakere som kommer inn på arbeidsmarkedet — unge i sektoren — kvinner i sektoren Oversikt og prognose over prisutviklingen på byggematerialer og utviklingen i det nasjonale markedet
	Energifattigdom (definisjon) — % av personer rammet av energifattigdom — andel av disponibel inntekt i husholdningene som brukes på energi — personer som lever under utilstrekkelige boforhold (f.eks. utett tak) eller under forhold med utilstrekkelig varmekomfort	

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
	Primærenergifaktorer — per energibærer — primærenergifaktor for ikke-fornybar energi — primærenergifaktor for fornybar energi — samlet primærenergifaktor	
	Definisjon av nesten nullenergibygnings for nye og eksisterende bygninger	Oversikt over den rettslige og administrative rammen
	Kostnadsoptimale minstekrav til nye og eksisterende bygningers energiytelse	
b) Kjøreplan for 2030, 2040, 2050	Mål for årlig renoveringsprosent: antall og samlet gulvareal (m²) — per bygningstype — bygninger med dårligst energiytelse — de 43 % av bygninger som brukes til boligformål med dårligst energiytelse Informasjon i henhold til artikkel 9 nr. 1 — kriterier for å unnta enkeltstående bygninger som ikke brukes til boligformål — antatt andel av unntatte bygninger som ikke brukes til boligformål — anslag over tilsvarende forbedringer i energiytelse som følge av unntatte bygninger som ikke brukes til boligformål	Mål for forventet andel (%) av renoverte bygninger — per bygningstype — per renoveringsgrad
	Mål for forventet årlig forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi (ktoe): — per bygningstype — per sluttforbruk Forventet energisparing — per bygningstype Mål for økningen i andelen av fornybar energi i samsvar med artikkel 15a i direktiv (EU) 2018/2001 Numeriske mål for utbygging av solenergi i bygninger	Andel energi fra fornybare kilder i byggesektoren (MW installert eller GWh produsert)

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
	Mål for forventet driftsrelatert klimagassutslipp (kgCO₂eq/(m².år)) — per bygningstype Mål for forventet reduksjon i driftsrelatert klimagassutslipp (%) — per bygningstype	Fordeling mellom utslipp omfattet av kapittel III [faste anlegg] og kapittel IVa [ordningen for handel med utslippskvoter for byggesektoren, veitransportsektoren og andre sektorer] i direktiv 2003/87/EF og andre utslippskilder Mål for forventet livssyklusutslipp av klimagasser (kgCO₂eq/(m².år) i nye bygninger — per bygningstype
	Forventede generelle fordeler — % reduksjon av personer rammet av energifattigdom	— Etablering av nye arbeidsplasser — Økning i BNP (andel og milliarder euro)
	Medlemsstatenes bidrag til Unionens energieffektivitetsmål i samsvar med artikkel 4 i direktiv (EU) 2023/1791 som kan tilskrives renovering av dens bygningsmasse (andel og tall i ktoe)	
	Medlemsstatenes bidrag til Unionens mål for fornybar energi i samsvar med direktiv (EU) 2018/2001 som kan tilskrives renovering av dens bygningsmasse (andel, MW installert eller GWh produsert)	
c) Oversikt over gjennomførte og planlagte strategier og tiltak	Strategier og tiltak med hensyn til følgende elementer: a) Identifisering av kostnadseffektive renoveringsmetoder for forskjellige bygningstyper og klimasoner, idet det tas hensyn til mulige relevante tiltaksgrenser i bygningens livssyklus. b) Nasjonale minstestandarder for energiytelse i henhold til artikkel 9 og andre strategier og tiltak rettet mot segmentene med dårligst energiytelse i bygningsmassen, herunder vernetiltak som nevnt i artikkel 17 nr. 19. c) Oppmuntring til totalrenovering av bygninger, herunder trinnvis totalrenovering. d) Styrking og beskyttelse av sårbare kunder og reduksjon i energifattigdom, herunder strategier og tiltak i henhold til artikkel 24 i direktiv (EU) 2023/1791, og boliger til overkommelige priser. e) Opprettelse av felles kontaktpunkter eller lignende ordninger i henhold til artikkel 18 for yting av faglig, administrativ og økonomisk rådgivning og bistand.	Strategier og tiltak med hensyn til følgende elementer: a) Økning i bygningers klimamessige robusthet. b) Fremming av markedet for energitjenester. c) Økning i brannsikring. d) Økning i motstandskraft mot katastrofer, herunder risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet. e) Fjerning av farlige stoffer, herunder asbest. f) Tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse. g) Rollen til fellesskap for fornybar energi og energifellesskap for medborgere i distrikts- eller nabolagsstrategier. h) Måter for å avhjelpe utilstrekkelighet i menneskelige ressurser og ferdigheter. i) Måter for å forbedre kvaliteten på innemiljøet.

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
	f) Avkarbonisering innen oppvarming og kjøling, herunder gjennom nett for fjernvarme/fjernkjøling, og utfasing av fossilt brensel i oppvarming og kjøling med sikte på en fullstendig utfasing av kjeler fyrt med fossilt brensel innen 2040. g) Forebygging og høykvalitetsbehandling av bygge- og rivingsavfall i samsvar med direktiv 2008/98/EF, særlig med hensyn til avfallshierarkiet, og målene for den sirkulære økonomien. h) Fremming av fornybare energikilder i bygninger i tråd med det veiledende målet for andelen av energi fra fornybare kilder i byggesektoren fastsatt i artikkel 15a nr. 1 i direktiv (EU) 2018/2001. i) Utbygging av solenergianlegg på bygninger. j) Reduksjon av livssyklusutslipp av klimagasser for bygging, renovering, drift og slutten av levetiden til bygninger samt utbredelse av karbonopptak. k) Fremming av distrikts- og nabolagsstrategier og integrerte renoveringsprogrammer på distriktsplan, som kan ivareta spørsmål som energi, mobilitet, grønn infrastruktur, avfalls- og vannbehandling og andre aspekter ved byplanlegging, og som kan ta hensyn til lokale og regionale ressurser, sirkularitet og tilstrekkelighet. l) Forbedring av bygninger eid av offentlige organer, herunder strategier og tiltak i henhold til artikkel 5, 6 og 7 i direktiv (EU) 2023/1791. m) Fremming av smart teknologi og infrastruktur for bærekraftig mobilitet i bygninger. n) Behandling av markeshindringer og markeds- svikt. o) Håndtering av kompetansegapet og fremming av utdanning, målrettet opplæring, kompetanseutvikling og omskolering i bygge- og anleggssektoren og sektorene for energieffektivitet og fornybar energi (det være seg offentlig eller privat) med sikte på å sikre at det finnes tilstrekkelig arbeidsstyrke med nødvendig kompetansenivå som tilsvarer behovene i byggesektoren, særlig rettet mot underrepresenterte grupper. p) Holdningskampanjer og andre rådgivningsverktøyer.	For alle strategier og tiltak — administrative ressurser og administrativ kapasitet — område(r) som dekkes — bygninger med dårligst energiytelse — minstestandarder for energiytelse — energifattigdom, sosialboliger — offentlige bygninger — boligformål (enebolig, flerfamiliebolig) — ikke boligformål — industri — fornybare energikilder — utfasing av fossilt brensel i oppvarming og kjøling — livssyklusutslipp av klimagasser — sirkulær økonomi og avfall — felles kontaktpunkter — renoveringspass — smart teknologi — bærekraftig mobilitet i bygninger — distrikts- og nabolagsstrategier — kompetanse, opplæring — holdningskampanjer og rådgivningsverktøyer

Artikkel 3 i dette direktivet	Obligatoriske indikatorer	Valgfrie indikatorer
	q) Fremming av modulbaserte og industrielle løsninger til bygging og renovering av bygninger. For alle strategier og tiltak — navn på strategi eller tiltak — kort beskrivelse (nøyaktig bruksområde, mål og driftsvilkår) — kvantifisert mål — type strategi eller tiltak (for eksempel lovgivningsmessig, økonomisk, skattemessig, opplæringsmessig, holdningsmessig) — planlagt budsjett og finansieringskilder — enheter med ansvar for å gjennomføre strategien — forventet virkning — status for gjennomføring — ikrafttredelsesdato — gjennomføringsperiode	
d) Oversikt over investeringsbehov, budsjettkilder og administrative ressurser	— samlet investeringsbehov for 2030, 2040, 2050 (millioner euro) — offentlige investeringer (millioner euro) — private investeringer (millioner euro) — budsjettmidler	
e) Terskelverdier for nye og renoverte nullutslippsbygninger, nevnt i artikkel 11	— terskelverdier for driftsrelaterte klimagassutslipp for nye nullutslippsbygninger — terskelverdier for driftsrelaterte klimagassutslipp for renoverte nullutslippsbygninger — terskelverdier for årlig forbruk av primærenergi for nye nullutslippsbygninger — terskelverdier for årlig forbruk av primærenergi for renoverte nullutslippsbygninger	
f) Minstestandarder for energiytelse for bygninger som ikke brukes til boligformål	— øvre terskelverdier for energiytelse i henhold til artikkel 9 nr. 1	
g) Nasjonalt forløp for gradvis renovering av bygningsmassen som brukes til boligformål	— det nasjonale forløpet for gradvis renovering av bygningsmassen som brukes til boligformål, herunder milepælene for 2030 og 2035 for gjennomsnittlig forbruk av primærenergi i kWh/(m²·år) i henhold til artikkel 9 nr. 2	

VEDLEGG III

Beregning av livssyklus-GWP for nye bygninger i henhold til artikkel 7 nr. 2

Til beregning av livssyklus-GWP for nye bygninger i henhold til artikkel 7 nr. 2 oppgis samlet livssyklus-GWP som en numerisk indikator for hvert livssyklusstadium, uttrykt som $\text{kgCO}_2\text{eq}/(\text{m}^2)$ (av bruksareal) beregnet over en referanseperiode på 50 år. Datautvelgelse, definisjon av scenarier og beregninger skal utføres i samsvar med EN 15978 (EN 15978:2011 Bærekraftige byggverk – Vurdering av bygningers miljøpåvirkning – Beregningsmetode), og idet det tas hensyn til eventuelle senere standarder som gjelder bærekraftige byggverk og beregningsmetoden for vurdering av bygningers energiytelse. Omfanget av bygningselementer og teknisk utstyr er som definert i det felles EU-rammeverket Level(s) for indikator 1.2. Dersom det finnes et nasjonalt beregningsverktøy eller en nasjonal beregningsmetode, eller dersom det kreves for å framlegge opplysninger eller for å innhente byggetillatelse, kan dette verktøyet eller denne metoden brukes til å framlegge de nødvendige opplysningene. Det kan brukes andre beregningsverktøyer eller -metoder dersom de oppfyller minstekriteriene fastsatt i det felles EU-rammeverket Level(s). Data for særlige byggevarer som er beregnet i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 305/2011⁽¹⁾, skal brukes dersom de foreligger.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 305/2011 av 9. mars 2011 om fastsettelse av harmoniserte vilkår for markedsføring av byggevarer og om oppheving av rådsdirektiv 89/106/EOF (EUT L 88 av 4.4.2011, s. 5).

VEDLEGG IV

Felles generell ramme for smartklarvurdering av bygninger

1. Kommisjonen skal fastsette en definisjon av smartklarindikatoren og en metode for å beregne den for å vurdere en bygnings eller bygningsenhets evne til å tilpasse driften til behovene til brukeren og nettet, og til å forbedre energieffektiviteten og den samlede ytelsen.

Smartklarindikatoren skal omfatte funksjoner for økt energisparing, referansemåling og fleksibilitet samt økt funksjonalitet og kapasitet som følger av mer sammenkoblede og smarte innretninger.

Metoden skal ta hensyn til funksjoner som for eksempel en mulig forekomst av en digital tvilling av bygningen.

Metoden skal ta hensyn til funksjoner som smartmålere, bygningsautomasjons- og styringssystemer, selvregulerende innretninger for regulering av innetemperatur, innebygde husholdningsapparater, ladepunkter for elektriske kjøretøyer, energilagring og detaljerte funksjoner samt disse funksjonenes interoperabilitet, og også fordeler for inneklima, energieffektivitet, ytelsesnivåer og muliggjort fleksibilitet.

2. Metoden skal bygge på følgende hovedfunksjoner knyttet til bygningen og dens tekniske bygningsinstallasjoner:
 - a) Evne til å opprettholde energiytelsen og driften av bygningen gjennom tilpasning av energiforbruket, for eksempel ved bruk av energi fra fornybare kilder.
 - b) Evne til å tilpasse driftstilstanden etter brukerens behov, samtidig som det tas behørig hensyn til brukervennlighet, opprettholdelse av et sunt inneklima og evnen til å avgi rapport om energiforbruket.
 - c) Fleksibilitet i en bygnings samlede energibehov, herunder dens evne til å gjøre det mulig å delta i aktiv og passiv samt implisitt og eksplisitt etterspørselsfleksibilitet gjennom dens energilagring og frigivelse av energi tilbake til nettet, for eksempel gjennom fleksibilitet og lastfordeling.
 - d) Evne til å øke sin energieffektivitet og samlede ytelse gjennom bruk av energibesparende teknologi.
3. I metoden kan det videre tas hensyn til
 - a) interoperabiliteten mellom systemer (smartmålere, bygningsautomasjons- og styringssystemer, innebygde husholdningsapparater, selvregulerende innretninger for regulering av innetemperatur i bygningen, sensorer for inneluftkvalitet og ventilasjonsanlegg), og
 - b) den positive virkningen av eksisterende kommunikasjonsnett, særlig forekomsten av fysisk bygningsinfrastruktur klarlagt for høyhastighetsnett, for eksempel det frivillige merket for «bredbåndsklar», og at det finnes et tilgangspunkt for bygninger med flere bygningsenheter som brukes til boligformål, i samsvar med artikkel 8 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/61/EU⁽¹⁾.
4. Metoden skal ikke ha negativ innvirkning på eksisterende nasjonale ordninger for energisertifisering, og skal bygge på tilknyttede initiativer på nasjonalt plan, idet det tas hensyn til prinsippet om brukeres eiendomsrett, vern av personopplysninger, personvern og sikkerhet, i samsvar med relevant unionsrett om vern av personopplysninger og personvern samt beste tilgjengelige teknologi for cybersikkerhet.
5. Metoden skal fastsette det best egnede formatet for parameteren for smartklarindikator og skal være enkel, åpen og lett forståelig for forbrukere, eiere, investorer og markedsdeltakere innen etterspørselsfleksibilitet.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/61/EU av 15. mai 2014 om tiltak for å redusere kostnadene ved utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (EUT L 155 av 23.5.2014, s. 1).

VEDLEGG V

Mal for energisertifikater**(nevnt i artikkel 19)**

1. På forsiden av energisertifikatet skal minst følgende opplysninger vises:

- a) Energiytelsesklasse.
- b) Beregnet årlig forbruk av primærenergi i kWh/(m².år).
- c) Beregnet årlig sluttforbruk av energi i kWh/(m².år),
- d) Fornybar energi som er produsert på stedet, i % av energiforbruket.
- e) Driftsrelatert klimagassutslipp (kgCO₂/(m².år)) og verdien av livssyklus-GWP, dersom tilgjengelig.

Energisertifikatet skal også inneholde følgende opplysninger:

- a) Beregnet årlig forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi i kWh eller MWh.
- b) Produksjon av fornybar energi i kWh eller MWh; viktigste energibærer og type fornybar energikilde.
- c) Beregnet energibehov i kWh/(m².år).
- d) En ja/nei-angivelse av hvorvidt bygningen har kapasitet til å reagere på eksterne signaler og justere energiforbruket.
- e) En ja/nei-angivelse av hvorvidt varmfordelingssystemet i bygningen er i stand til å fungere ved lave eller mer effektive temperaturnivåer, dersom det er relevant.
- f) Kontaktopplysninger for det relevante felles kontaktpunktet for råd om renovering.

2. I tillegg kan energisertifikatet inneholde følgende indikatorer:

- a) Energiforbruk, toppbelastning, størrelse på generatoren eller systemet, viktigste energibærer og viktigste type element for hvert av følgende bruksområder: oppvarming, kjøling, varmtvann til husholdningsbruk, ventilasjon og innebygd belysning.
- b) Klasse for klimagassutslipp (dersom relevant).
- c) Informasjon om karbonopptak knyttet til midlertidig lagring av karbon i eller på bygninger.
- d) En ja/nei-angivelse av hvorvidt det foreligger et renoveringspass for bygningen.
- e) Gjennomsnittlig U-verdi for de ugjennomsiktige elementene i bygningens klimaskjerm.
- f) Gjennomsnittlig U-verdi for de gjennomsiktige elementene i bygningens klimaskjerm.
- g) Vanligste type av gjennomsiktige elementer (f.eks. tolags isolerglass).
- h) Resultater fra analyse av risiko for overoppheting (dersom tilgjengelig).
- i) Forekomst av faste sensorer som overvåker kvaliteten på innemiljøet.
- j) Forekomst av faste styringsinnretninger som overvåker kvaliteten på innemiljøet.
- k) Antall og type av ladepunkter for elektriske kjøretøyer.
- l) Forekomst, type og størrelse på energilagringssystemer.
- m) Forventet gjenværende levetid på varmesystemer eller klimaanlegg og apparater, dersom det er relevant.
- n) Mulighet til å tilpasse varmesystemet til drift ved mer effektive temperaturnivåer.

- o) Mulighet til å tilpasse systemet for varmtvann til husholdningsbruk til drift ved mer effektive temperaturnivåer.
- p) Mulighet til å tilpasse klimaanlegget til drift ved mer effektive temperaturnivåer.
- q) Målt energiforbruk.
- r) Hvorvidt det finnes en tilknytning til et nett for fjernvarme/fjernkjøling, og, dersom det er tilgjengelig, informasjon om en mulig tilknytning til et effektivt anlegg for fjernvarme og fjernkjøling.
- s) Lokale primærenergifaktorer og tilhørende faktorer for karbonutslipp for det tilknyttede lokale nettet for fjernvarme/fjernkjøling.
- t) Driftsrelatert utslipp av fine partikler (PM_{2,5}).

Energisertifikatet kan inneholde følgende koplinger til andre initiativer, dersom disse gjelder i de relevante medlemsstatene:

- a) En ja/nei-angivelse av hvorvidt det er utført en smartklarvurdering av bygningen.
- b) Dersom den foreligger, verdien av smartklarvurderingen.
- c) En ja/nei-angivelse av hvorvidt det foreligger en digital bygningsloggbok for bygningen.

Personer med funksjonsnedsettelse skal ha lik tilgang til informasjonen i energisertifikater.

VEDLEGG VI

Uavhengige kontrollsystemer for energisertifikater**1. Definisjon av et gyldig energisertifikat**

Medlemsstatene skal gi en klar definisjon av hva som anses å være et gyldig energisertifikat.

Definisjonen av et gyldig energisertifikat skal sikre

- a) kontroll av gyldigheten til inndataene (herunder kontroller på stedet) for bygningen som er brukt ved utstedelsen av energisertifikatet, og av resultatene angitt i sertifikatet,
- b) beregningenes gyldighet,
- c) et største avvik for en bygnings energiytelse, helst uttrykt av den numeriske indikatoren for forbruk av primærenergi ($\text{kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{år})$,
- d) et minsteantall elementer som skiller seg fra normal- eller standardverdier.

Medlemsstatene kan ta med ytterligere elementer i definisjonen av et gyldig energisertifikat, for eksempel et største avvik for særlige inndataverdier.

2. Kvalitet på det uavhengige kontrollsystemet for energisertifikater

Medlemsstatene skal gi en klar definisjon av kvalitetsmålene og hvilket statistisk konfidensnivå som rammen for energisertifikatet bør oppnå. Det uavhengige kontrollsystemet skal sikre utstedelse av minst 90 % gyldige energisertifikater med en statistisk konfidens på 95 % for perioden som evalueres, som ikke skal være mer enn ett år.

Kvalitetsnivået og konfidensnivået for det uavhengige kontrollsystemet for energisertifikater skal måles ved hjelp av et tilfeldig utvalg og skal ta hensyn til alle elementer som er fastsatt i definisjonen av et gyldig energisertifikat. Medlemsstatene skal kreve tredjepartskontroll for evalueringen av minst 25 % av det tilfeldige utvalget dersom de uavhengige kontrollsystemene er delegert til ikke-statlige organer.

Inndataenes gyldighet skal verifiseres med informasjon fra den uavhengige ekspert. Slik informasjon kan omfatte produktsertifikater, spesifikasjoner eller bygningsplaner som inneholder nærmere opplysninger om ytelsen til de forskjellige elementene som er med i energisertifikatet.

Inndataenes gyldighet skal verifiseres ved besøk på stedet, som eventuelt kan utføres virtuelt, for minst 10 % av energisertifikatene som er en del av det tilfeldige utvalget som brukes til å vurdere den generelle kvaliteten i ordningen.

I tillegg til det minste tilfeldige utvalget som gjør det mulig å bestemme den generelle kvaliteten, kan medlemsstatene bruke forskjellige strategier for spesifikt å påvise og målrette innsatsen mot dårlig kvalitet i energisertifikater med et mål om å forbedre den generelle kvaliteten i ordningen. Slik målrettet analyse kan ikke brukes som grunnlag for å måle den generelle kvaliteten i ordningen.

Medlemsstatene skal benytte forebyggende og reaktive tiltak for å sikre kvaliteten i den generelle rammen for energisertifikater. Disse tiltakene kan omfatte ekstra opplæring for uavhengige eksperter, målrettede stikkprøver, forpliktelse til å legge fram energisertifikater på nytt, forholdsmessige bøter og midlertidig eller permanent utelukkelse av eksperter.

Dersom opplysninger legges til i en database, skal for overvåkings- og kontrollformål nasjonale myndigheter kunne identifisere hvem som har lagt til opplysningene.

3. Tilgang til energisertifikater

Det uavhengige kontrollsystemet skal verifisere tilgangen til energisertifikatene for potensielle kjøpere og leietakere for å sikre at det skal være mulig å vurdere bygningens energiytelse når de skal beslutte om de skal kjøpe eller leie.

Det uavhengige kontrollsystemet skal verifisere at energiytelsesindikatoren og energiytelsesklassen er synlig i annonsemediene.

4. Behandling av bygningstyper

Det uavhengige kontrollsystemet skal ta hensyn til forskjellige bygningstyper, særlig for bygningstypene som er mest utbredt på eiendomsmarkedet, for eksempel eneboliger, flerfamilieboliger, kontorbygninger eller detaljhandelsbygninger.

5. Offentliggjøring

Medlemsstatene skal i den nasjonale databasen for energisertifikater regelmessig offentliggjøre minst følgende opplysninger om kvalitetssystemet:

- a) Definisjonen av et gyldig energisertifikat.
 - b) Kvalitetsmål for ordningen for energisertifikater.
 - c) Resultatene av kvalitetsvurderingen, herunder antall sertifikater som er evaluert og andelen i forhold til det samlede antallet utstedte sertifikater i den aktuelle perioden (per type).
 - d) Beredskapstiltak for å øke den generelle kvaliteten på energisertifikatene.
-

VEDLEGG VII

Ramme for en sammenlignende metode for beregning av kostnadsoptimale nivåer for krav til bygningers og bygningselementers energiytelse

Rammen for en sammenlignende metode skal gjøre det mulig for medlemsstatene å bestemme bygningers og bygningselementers energiytelse og utslippsegenskaper og de økonomiske aspektene av tiltak som gjelder energiytelsen og utslippsegenskapene, samt å kople dem sammen for å kunne fastsette det kostnadsoptimale nivået for å oppnå 2030-målene for utslippsreduksjon og klimanøytralitet, samt å nå målet om en nullutslippsbygningssmasse innen 2050.

Rammen for en sammenlignende metode skal ledsages av retningslinjer for anvendelse av denne rammen til beregning av kostnadsoptimale nivåer.

Rammen for en sammenlignende metode skal gjøre det mulig å ta hensyn til bruksmønstre, uteklimate og de framtidige endringene i det i samsvar med beste tilgjengelige klimaframskrivninger, herunder varme- og kuldebølger, investeringskostnader, bygningsskategorier, vedlikeholds- og driftskostnader (herunder energikostnader og -sparing), inntekter fra produsert energi, dersom det er relevant, eksterne virkninger knyttet til miljø og helse ved energibruk og kostnader ved avfallshåndtering, dersom det er relevant, og teknologisk utvikling. Den bør være basert på relevante europeiske standarder som er knyttet til dette direktivet.

Kommisjonen skal også framlegge

- retningslinjer som skal ledsage rammen for den sammenlignende metoden; disse retningslinjene vil gjøre det mulig for medlemsstatene å gjennomføre trinnene angitt nedenfor,
- informasjon om anslått langsiktig energiprisutvikling.

Når det gjelder medlemsstatenes anvendelse av rammen for den sammenlignende metoden, skal det fastsettes generelle vilkår, uttrykt i parametere, på medlemsstatsplan. Kommisjonen skal gi anbefalinger til medlemsstatene om deres kostnadsoptimale nivåer, dersom det er relevant.

I henhold til rammen for den sammenlignende metoden skal medlemsstatene være forpliktet til å

- definere referansebygninger som kjennetegnes av og er representative for bygningenes funksjonalitet og geografiske beliggenhet, herunder innendørs og utendørs klimaforhold. Referansebygningene skal omfatte bygninger som brukes til boligformål, og bygninger som ikke brukes til boligformål, både nye og eksisterende,
- fastsette energieffektivitetstiltak som skal vurderes for referansebygningene. Dette kan være tiltak for enkeltstående bygninger som helhet, for enkeltstående bygningselementer eller for en kombinasjon av bygningselementer,
- vurdere behovet for sluttenergi og primærenergi og resulterende utslipp fra referansebygninger der de fastsatte energieffektivitetstiltakene gjennomføres,
- beregne kostnadene (dvs. netto nåverdi) av energieffektivitetstiltakene (som nevnt i andre strekpunkt) i løpet av den forventede økonomiske livssyklusen til referansebygningene (som nevnt i første strekpunkt) ved anvendelse av prinsippene for rammen for en sammenlignende metode.

Ved å beregne kostnadene av energieffektivitetstiltakene i løpet av den forventede økonomiske livssyklusen kan medlemsstatene vurdere kostnadseffektiviteten ved forskjellige nivåer for minstekrav til energiytelse. Dette vil gjøre det mulig å fastsette kostnadsoptimale nivåer for krav til energiytelse.

VEDLEGG VIII

Krav til renoveringspass

1. Renoveringspasset skal inneholde

- a) informasjon om bygningens nåværende energiytelse,
- b) en eller flere grafiske framstillinger av kjøreplanen og trinnene i en trinnvis totalrenovering,
- c) informasjon om relevante nasjonale krav, for eksempel minstekrav til bygningers energiytelse, minstestandarder for energiytelse og regler i medlemsstatene for utfasing av fossilt brensel som brukes i bygninger til oppvarming og kjøling, herunder anvendelsesdatoer,
- d) en kortfattet forklaring om den optimale rekkefølgen for trinnene,
- e) informasjon om hvert enkelt trinn, herunder
 - i) navn og beskrivelse for renoveringstiltakene i trinnet, blant annet relevante alternativer med hensyn til teknologi, teknikker og materialer som skal brukes,
 - ii) anslått energisparing i forbruk av primærenergi og sluttforbruk av energi, i kWh og i prosentvis forbedring sammenlignet med energiforbruket før trinnet,
 - iii) anslått reduksjon i driftsrelatert klimagassutslipp,
 - iv) anslått besparelse på strømregningen, med en klar angivelse av antatte energikostnader som er brukt ved beregningen,
 - v) anslått energiytelsesklasse som skal oppnås i energisertifikatet etter at trinnet er gjennomført,
- f) informasjon om en mulig tilknytning til et effektivt anlegg for fjernvarme og fjernkjøling,
- g) andelen individuell eller kollektiv produksjon og eget forbruk av fornybar energi som anslås å være oppnådd etter renoveringen,
- h) generell informasjon om tilgjengelige alternativer for forbedring av byggevarers sirkularitet og for reduksjon av deres livssyklusutslipp av klimagasser, samt de generelle fordelene knyttet til helse og komfort, kvaliteten på innemiljøet og forbedring av bygningens tilpasningsevne til klimaendring,
- i) informasjon om tilgjengelig finansiering og koplinger til de relevante nettsidene som viser kilder til slik finansiering,
- j) informasjon om teknisk rådgivning og rådgivningstjenester, herunder kontaktopplysninger og koplinger til nettsidene med felles kontaktpunkter.

2. Renoveringspasset kan inneholde

- a) en veiledende tidsplan for trinnene,
- b) for hvert enkelt trinn
 - i) en detaljert beskrivelse av teknologi, teknikker og materialer som skal brukes, samt deres fordeler, ulemper og kostnader,
 - ii) informasjon om hvordan bygningens energiytelse vil være sammenlignet med minstekravene til energiytelse for bygninger som gjennomgår større renovering, kravene til nesten nullenergibygninger og nullutslippsbygninger etter at trinnet er gjennomført, og om hvordan energiytelsen til de bygningselementene som er skiftet ut, vil være sammenlignet med minstekravene til energiytelse for individuelle bygningselementer, dersom slike finnes,

- iii) anslåtte kostnader for å utføre trinnet,
 - iv) anslått tilbakebetalingstid for trinnet, med eller uten tilgjengelig økonomisk støtte,
 - v) anslått tid som kreves for å utføre trinnet,
 - vi) dersom de er tilgjengelige, referanseverdiene for livssyklusutslippene av klimagasser for materialene og utstyret og koplinger til de relevante nettsidene hvor de kan finnes,
 - vii) anslått levetid for tiltakene og anslåtte vedlikeholdskostnader,
- c) uavhengige moduler om
- i) typiske bransjer som kreves eller anbefales for å utføre energirenoveringer (arkitekter, rådgivere, entreprenører, leverandører og installatører osv.), eller koplinger til relevante nettsider,
 - ii) en liste over relevante arkitekter, rådgivere, entreprenører, leverandører og installatører i området, som kan omfatte bare dem som oppfyller visse krav, for eksempel innehar høyere kompetansenivå eller sertifiseringsmerker eller oppfyller sertifiseringskrav, eller koplinger til relevante nettsider,
 - iii) de tekniske forholdene som kreves for en optimal utbygging av lavtemperaturoppvarming,
 - iv) hvordan renoveringstrinnene og de ytterligere tiltakene kan forbedre en bygnings smartberedskap,
 - v) tekniske krav og sikkerhetskrav i forbindelse med materialer og arbeider,
 - vi) de underliggende antakelsene bak beregningene som er framlagt, eller koplinger til de relevante nettsidene hvor de kan finnes,
- d) informasjon om hvordan man får tilgang til en digital utgave av renoveringspasset,
- e) enhver større renovering som utføres på bygningen eller bygningsenheten, som nevnt i artikkel 8 nr. 1, og enhver ettermontering eller utskifting av et bygningselement som utgjør en del av bygningens klimaskjerm, og som har en betydelig innvirkning på klimaskjermens energiytelse, som nevnt i artikkel 8 nr. 2, dersom slik informasjon gjøres tilgjengelig for eksperten som utarbeider renoveringspasset,
- f) informasjon om sikkerhet i forbindelse med seismisk aktivitet, dersom slik informasjon som er relevant for bygningen, gjøres tilgjengelig for eksperten,
- g) på anmodning fra den nåværende bygningseieren og på grunnlag av informasjon som gjøres tilgjengelig av vedkommende, et vedlegg med tilleggsopplysninger, for eksempel arealenes tilpasningsevne til skiftende behov og eventuelle planlagte renoveringer.
3. Når det gjelder bygningens status før renoveringstrinnene, skal det i renoveringspasset tas hensyn til informasjonen i energisertifikatet, i den grad det er mulig.
4. Hver parameter som brukes til å anslå virkningen av trinnene, skal være basert på et sett standardvilkår.
-

VEDLEGG IX

DEL A

**Opphevet direktiv med liste over endringsrettsakter
(nevnt i artikkel 36)**

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU (EUT L 153 av 18.6.2010, s. 13).	
Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 75)	Bare artikkel 1.
Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999 (EUT L 328 av 21.12. 2018, s. 1)	Bare artikkel 53.

DEL B

**Frister for innarbeiding i nasjonal rett og anvendelsesdatoer
(nevnt i artikkel 36)**

Direktiv	Frist for innarbeiding	Anvendelsesdatoer
2010/31/EU	9. juli 2012	Når det gjelder artikkel 2, 3, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 20 og 27, 9. januar 2013. Når det gjelder artikkel 4–8, 14, 15 og 16, 9. januar 2013 for bygninger som benyttes av offentlige myndigheter, og 9. juli 2013 for andre bygninger.
(EU) 2018/844	10. mars 2020	

VEDLEGG X

Sammenligningstabell

Direktiv 2010/31/EU	Dette direktivet
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2 nr. 1	Artikkel 2 nr. 1
—	Artikkel 2 nr. 2
Artikkel 2 nr. 2	Artikkel 2 nr. 3
—	Artikkel 2 nr. 5 og 6
Artikkel 2 nr. 3, 3a, 4 og 5	Artikkel 2 nr. 7–10
—	Artikkel 2 nr. 12, 13 og 14
Artikkel 2 nr. 6, 7, 8 og 9	Artikkel 2 nr. 15–18
—	Artikkel 2 nr. 19–22
Artikkel 2 nr. 10	Artikkel 2 nr. 23
—	Artikkel 2 nr. 24–29
Artikkel 2 nr. 11, 12, 13 og 14	Artikkel 2 nr. 30–33
—	Artikkel 2 nr. 34, 37–40 og 42
Artikkel 2 nr. 15	Artikkel 2 nr. 42
Artikkel 2 nr. 15, 15a, 15b, 15c, 16 og 17	Artikkel 2 nr. 43, 44, 47–50
Artikkel 2 nr. 18	—
Artikkel 2 nr. 19	Artikkel 2 nr. 51
—	Artikkel 2 nr. 52–64
Artikkel 2 nr. 20	—
Artikkel 2a	Artikkel 3
Artikkel 3	Artikkel 4
Artikkel 4	Artikkel 5
Artikkel 5	Artikkel 6
Artikkel 6 og 9	Artikkel 7
Artikkel 7	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 12
Artikkel 8 nr. 1 og 9	Artikkel 13
Artikkel 8 nr. 2–8	Artikkel 14
Artikkel 8 nr. 10 og 11	Artikkel 15
—	Artikkel 16
Artikkel 10	Artikkel 17
Artikkel 11	Artikkel 19
Artikkel 12	Artikkel 20
Artikkel 13	Artikkel 21
—	Artikkel 22
Artikkel 14 og 15	Artikkel 23

Direktiv 2010/31/EU	Dette direktivet
Artikkel 16	Artikkel 24
Artikkel 17	Artikkel 25
—	Artikkel 26
Artikkel 18	Artikkel 27
Artikkel 19	Artikkel 28
Artikkel 19a	—
Artikkel 20	Artikkel 29
Artikkel 21	Artikkel 30
Artikkel 22	Artikkel 31
Artikkel 23	Artikkel 32
Artikkel 26	Artikkel 33
Artikkel 27	Artikkel 34
Artikkel 28	Artikkel 35
Artikkel 29	Artikkel 36
Artikkel 30	Artikkel 37
Artikkel 31	Artikkel 38
Vedlegg I	Vedlegg I
—	Vedlegg II
—	Vedlegg III
Vedlegg IA	Vedlegg IV
—	Vedlegg V
Vedlegg II	Vedlegg VI
Vedlegg III	Vedlegg VII
Vedlegg IV	Vedlegg IX
Vedlegg V	Vedlegg X